

روز و نوبت

پنجشنبه ۲۱ حمل ۱۳۵۴

شماره ۳-۵ سال ۲۷

Ketabton.com

وقایع مهم هفته

در کشور

پنجشنبه ۱۴ حمل:

گذاشته شده بود درج و امضاء نمودند.

* سنگ تهادت عمارت لیلیسه پوهنتون ننګرهار پس از تلاوت آیاتی از قرآن کریم و نوختن سرود ملی توسط پوهاند عبدالقیوم وزیر معارف در ساحة درونته جلال آبا د گذاشته شد.

* روز جهانی صحت تحت شعار چیچک در (آستانه نا بوری) طی محفلی با بیانیه پوهاند دوکتور نظر محمد سکندر وزیر صحت افتتاح

سه شنبه ۱۹ حمل:

پروژه نهر مرغه و لسوالسی سپین بولدک ولایت کندهار بعد از باجریان آب در آن نهر توسط بناغلی محمد ایوب عزیز والی آنجا افتتاح گردید.

در خارج

پنجشنبه ۱۴ حمل:

باوجود خروج لون نول از کمبودیا جنگ در اطراف شهر پنوم پن ادامه دارد.

هنوز واحد های فرقه هفت پیاره از شمال غرب دو غند افراد بحری از شرق و چند کسک زره دار و میکانیزه از جنوب پنوم پن تما می قوا نیست که از پایتخت دفاع میکنند.

شنبه ۱۶ حمل:

مقاطعۀ نما یندگان احزاب مخالف با جلسات بهاری اسامبله ایالتی سند کار اسامبله مذکور رابار کود مواجه ساخته است، چنانچه حتی اعضای حزب بر سر اقتدار نیز نسبت به عدم اشتراک نما یندگان احزاب مخالف با جلسات اسامبله دلچسپی نمی گیرند.

یکشنبه ۱۷ حمل:

مجلس سنای پاکستان اخیراً یک لایحه پیشنهادی حکومت را به تصویب رسانید که مطابق آن حکومت صلاحیت حاصل می کند تا در پشیمو نستان قبایل را بصورت دسته جمعی مورد مجازات قرار دهند.

سیمینار والی ها تحت عنوان اداره محلی که در وزارت داخله دایر شده بود خاتمه یافت.

* بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ساعت سه و نیم عصر در حالیکه بناغلی فیض محمد وزیر داخله حاضر بودند والی های ولایات کشور را در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند.

* به تعقیب مکاتیب گذشته بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم عنوانی دوکتور کورتوالد هایم سر منشی عمومی ملل متحد در باره تعداد روز افزون بلوچ هائیکه به افغانستان پناه می آورند و ضرورت همکاری و مساعدت موسسات بین المللی مربوط به ایشان اخیراً بناغلی والیدیم طی پیامی مؤرخ ۵ حمل خویش عنوانی بناغلی رئیس دولت و صدراعظم جواب داده است.

شنبه ۱۶ حمل:

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم به مناسبت درگذشت بناغلی تونگ پی و معاون کمیته دایمی کانگرس ملی جمهوری مردم چین تلگرام تعزیت عنوانی بناغلی چونلای صدراعظم آنکشور به پیکنگ مخابره شده است.

یکشنبه ۱۷ حمل:

برای زرع دو صد و هشتاد و پنج هزار جریب زمین در ولایات کندوز، بغلان و تخار پنبه دانه بذری می شود.

دو شنبه ۱۸ حمل:

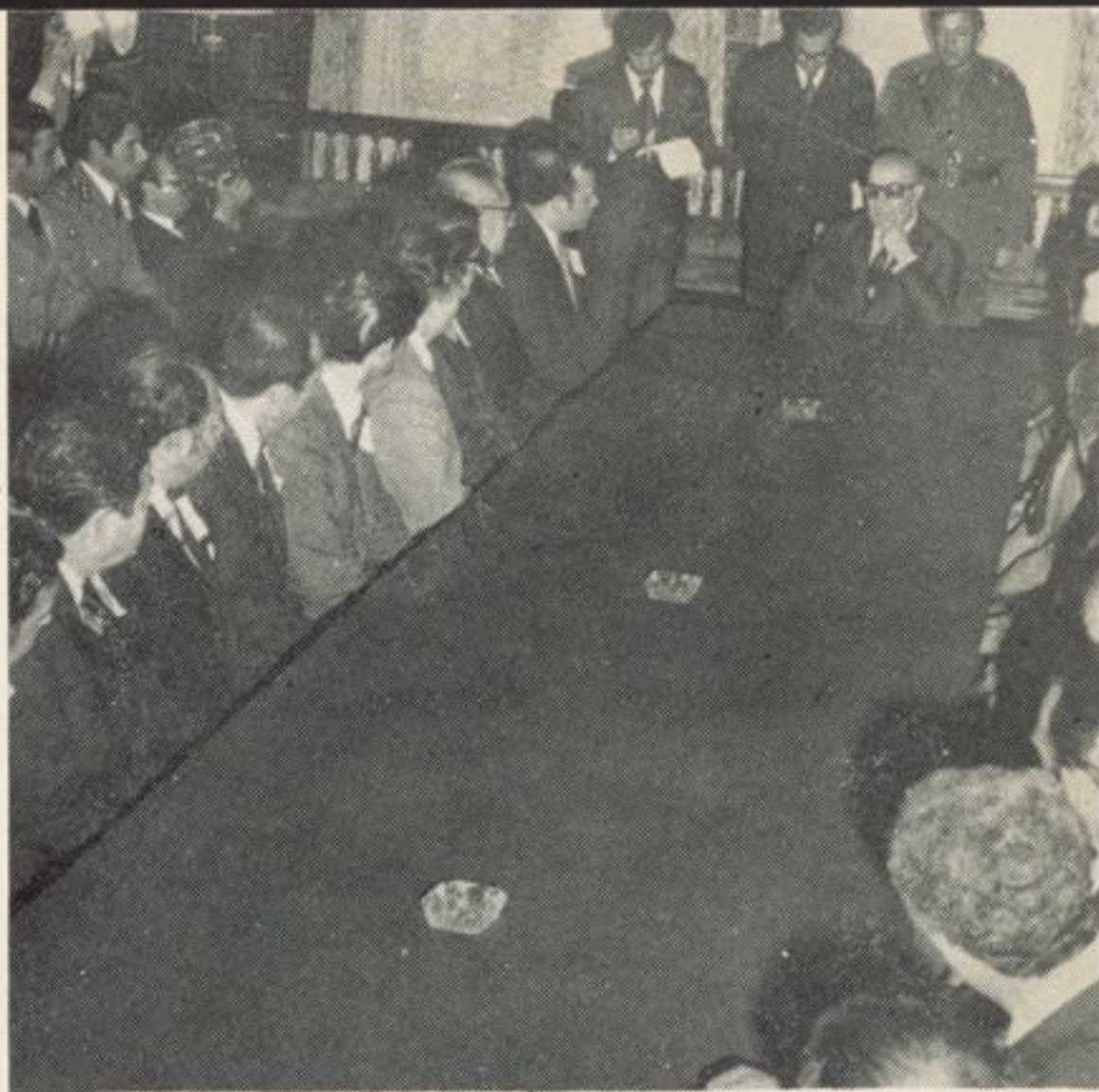
بناغلی محمد نعیم و دوکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی به سفارت کبرای جمهوری مردم چین مقیم کابل رفته مراتب تسلیت و همدردی خویش را نسبت درگذشت بناغلی تونگ پی و معاون کمیته دایمی کانگرس ملی آنکشور در کتا بی که به این مناسبت

از بالا به پایان:

* بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگام صحبت با والیان ولایات کشور در قصر ریاست جمهوری

* بناغلی محمد نعیم حینکه مراتب تسلیت و همدردی خویش را نسبت درگذشت بناغلی تونگ پی و در کتا بی که باین مناسبت در سفارت چین گذاشته شده بود درج و امضاء می نمایند.

دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی هنگام تقویم تصدیق نامه بیک تن از والیان عضو سیمینار اداره محل.

تصویری از مانکن های زیبا یی فرانسه .

بامید کنفرانس ژینو

نسل حیوان های و حشی درسرا شیب انقراض.

زمین قشر خود را تغییر میدهد.

باغ و حش کابل

چرا کوه نشینان بمبارزان پیوستند.

آنجا که شکوفه انار لبخند می زند.

میله نو روز از میله های باستانی مردم ما.

پیر زنی که در انتظار بود.

زنان فاقد صلاحیت در کشور های انکشاف یافته نیز موجود است.

آنجا که مردمش از آفتاب به زمین افتاده اند.

تریستان او ویزوت

اسکندریه قفقاز در پروان

یاجبل السراج

در حالیکه فعلا این مرض در بعضی ممالک آسیائی و افریقائی هنوز موجود است.

در بیانیه تذکره رفته که مو فقیه چشمگیر این پروژه نه تنها در قلع و قمع این مرض در افغانستان آشکار است بلکه تطبیق آن باعث افتخارات ملی برای افغانستان گردید چنانکه بر سوئل افغانی این پروژه نظریه لیاقت و اهلیتی که از خود نشان داده اند بدعت مؤسسه صحتی جهان حیثیت رهنما را در بعضی پروژه های چیچک ممالک دیگر نیز بدست آورده نقش خود را بحیثیت يك افغان در ساحه بین المللی نیز با مو فقیه ایفاء نموده.

با این مطالعه یکبار دیگر آن قسمت بیانیه خطاب بمردم افغانستان در خاطر ما زنده می شود که طی آن رهبر ملی ما در قسمت توضیح مکلفیت های دولت در ساحه طبابت علاوه بر اشاره به اهمیت خدمت معالجوی فرمودند:

«دولت مخصوصا طب و قایوی را توسعه خواهد بخشید و برای جلوگیری از بیماری های ساری و وسایل و تجهیزات لازم را فراهم خواهد کرد.»

اینکه که وزارت صحتیه طره آفت چیچک را در سر زمین ما تذکر میدهد تلقی ما چنین است که در پرتو درایت و خیرت نظام نوین و با مساعی و کوششهای صادقانه و وطنپرستانه ای که در کلیه ساحات حیاتی کشور پیگیری و مؤثرانه معطوف است دیگر روزنه های بختیاری بروی ملتی که مرز تلخ محرومیت ها را زیاد چشیده است باز گردیده و قدم بقدم به آستانه حصول مرامهای و وصول به اهداف ترقی و انکشاف نزدیک و نزدیکتر میشود.

شایسته است به تقریب کسب مو فقیه در زمین امحای چیچک در کشور، که درین قسمت یکی از تعهدات دولت مردمی ما در ساحه طبابت تأمین میگردد به منابع صحتی و پرسونل شامل در خدمت مجارله علیه چیچک، تبریک گفت مخصوصا از این ناحیه که عملا ثابت شد، مردم ما اهلیت کامل آنرا دارند که از عهده تمام امور خصوصاً مسایل علمی به نیگویی بر آیند و بسا این مو فقیه دماغهای تنویر و شسته شود که هنوز هم از قبول حقانیت استعداد کفایت و لیاقت مردم ما تاریک و مکرمانده است.

چیچک ژوندون

دولت مخصوصا طب و قایوی را توسعه خواهد بخشید و برای جلوگیری از بیماری های ساری و وسایل و تجهیزات لازم را فراهم خواهد کرد .
از بیانات رئیس دولت .

پنجشنبه ۲۱ حمل ۱۳۵۴ - ۲۸ ربیع الاول ۱۳۹۵ - ۱۰ اپریل ۱۹۷۵

چیچک در آستانه نابودی

قرار گرفت و سپس در سال ۱۷۹۷ «ژینر» انگلیسی واکسین چیچک را کشف نمود و با این واکسین بشریت توانست تا حدی دامنه تلفات این مرض را محدود سازد.

در کشور ما مخصوصا در روستاها و قریه های دوراز مراکز شهرتایکی دوره قبل که وسایل و قایوی و مجادلوی علیه چیچک محدود و نارسا بود این مرض بیداد میکرد و در حملات اپیدمی به هزاران طفل معصوم را نابود و به صد ها خانواده را داغدار میساخت، طوریکه اکنون از بیانیه پوهاند سکندر و زیر صحتیه بر می آید «از زمان برقراری نظام جمهوری در افغانستان وزارت صحتیه بازرگ اهمیت این مجادلوسه جهانی و انسانی توجه خویش را جدأ عطف و به قلع و قمع نهایی این مرض نمود چنانکه با از خود گذری شایسته ای که بر سوئل افغانی و کمکهای مفیدی که مؤسسه صحتی جهان درین راه از خود نشان دادند مرض چیچک از سرا سر افغانستان به فضل خداوند کاملاً نابود گردید،

دو شنبه ۱۸ حمل مصارف با ۷- اپریل روز جهانی صحت تحت شعار چیچک در آستانه نابودی درسراسر کشور با تدویر محافل تجلیل گردید.

مطالعات و تحقیقات طبی این حقیقت را آشکار می سازد که چیچک بحیثیت يك مرض ساری و مخرب از هزارها سال باینطرف موجب مرگ و میر میلیونها انسان گردیده حملات و سیر استیلابی شدید این بیماری مهلک مخصوصا در تباهی و اتلاف اطفال معصوم و یا در ناقص ساختن سرو صورت آنان سنگین تمام شده است .

مردم قدیم نیز برای پیدا نمودن مقامت در برابر چیچک و جلوگیری و تحدید ضایعات آن بعضی طرق و قایوی ابتدائی را رویکار آورده بودند چنانچه قبل از قرن ۱۷ چینی ها و هندی ها در جلد اطفال برای اینکه چیچک را خفیف سپری نمایند، از چق های خشک و میده این مرض را با سوزن داخل می ساختند این روش بعد ها در قفقاز مورد تطبیق

محبت اساس کارها

یادم نیست در کجا بود که واعظی میگفت «مبنای تربیت انسان بهتر است بر محبت باشد یا بر ترس؟ بعد خودش بر طرح خود حاشیه می بست و ارزیابی میکرد که با ترس ممکن است آدمی را مطیع کرد و با امر و نهی منقادش ساخت اما نمیشود او را تربیت کرد و او را طوری بار آورد که اطاعت را از جان و دل و امر و نهی را بغاظر خیریکه در انجام و پیر هیزازان نهفته است بپذیرد و از روی محبت با یغای آن آماده شود.

این تربیت است که مانند طعم شکر که در جرم میوه نفوذ میکند و جای میگیرد و آن را لذت بخش میسازد، در جان آدمی در روح و قلب و ضمیر او آسایش میگیرد و او را مستعد میسازد تا زندگی را و جهان خود را بچشم محبت بنگرد و وجایب و تکالیف خود را بحکم محبت انجام بدهد تا جهان و اسباب جهان تا زندگی و گرفتاری های زندگی تا حیات و جلوه های حیات تا هستی و نمودهای آن برای او کلفت و مشقت نباشد و درنگاه او چنان جلوه نکند.

این گفتار حکیمانه که سالها یسی از آن میگذرد در خاطر من خوابیده بود تا غروب آنروز که دیدم مؤجر و مستاجر بی باهم دست و گریبانند، یکی میگفت: قرار بود در بهای مزدی که میستاند این یک قطعه زمین را قلبه کند، بدو بیفشانند و مالک کند، مگر اکنون که می بینم بغاظر کاری که بدرستی انجام نداده مستحق نمی شود و من ناگزیرم خساره ابرای قبول و دو باره خدمتی را که او باید ایفا میکرد، آغاز کنم.

آن دیگر میگفت: من کارم را کرده ام، شرط آن نبود که زمین تاجه عمقی قلبه و چگونه بدر انسانی شود فقط در این قطعه زمین، طوریکه می بینید باید کار می شد من هم خالک را نرم کردم، تخم پاشیدم مالک

کردم و... اینکه زمین از چه جهتی آبیاری میشود کدام سمت برای این منظور مساعد است، حر فسیاست اضافی که مالک زمین بهانه میگیرد تا مزد مرا پوره نپرداخته باشد!

اینکه دعوی آنان چگونه خاتمه یافت و ما چرا بکجا انجامید پوره بیاد نیست زیرا هنوز آنان گرم مشاجره و منازعه بودند که حرفهای واعظ در خاطر من سبز کرد و مرا با اندیشه های دورودرازی سرگرم ساخت، وقتی از دنیای خیال برون شدم، بمعنی رسیدم که حکیم

راست میگفت بنای تربیت انسان بهتر است بر محبت باشد نه بر ترس! .. و برای ثبوت این قضیه مثال عادی و بیش پالائاده مؤجر و مستاجر که به ظاهر چنین جلوه میکند و مانند آن در هر زمینه و در هر معامله و هر فستاری زندگی، بروز دهها و صدها اتفاق می افتد کفایت میکند. و این واقعیت بر ملا می شود که اگر مردم چنان تربیت شوند که محبت را در همه امور زندگی شاخص عمل و اراده قرار بدهند در آن صورت است که کار و وجوبه را بعبث یک تکلیف نه بلکه بغاظر لذتی که در انجام بی عیب و کامل آن نهفته است می پذیرند آنوقت است که از حجم کارهای ناقص کاسته می شود و فکر کلوخ مانند و از آب گل شدن، گله ها راستگن نمی سازد و دماغ هارا از فتنه بلا تکلیفی و بی اعتنائی در برابر وجایب و تکالیف فردی و اجتماعی فراموش نصیب می شود.

آنمرد که با چنین راه و رسمی آشنا نشده و از کیف انجام وظیفه در حاله محبت، بی خبر افتاده بود، کارش را در مزرعه طوری آخر کرد که فقط مزدش را نقد کند لذا این فکر او را موقع نداد تا وجوبه خود را از بهلوی صمیمیت و محبت با آن ارزیابی کند، بلکه بجای این صفا، در هر قدم و در هر حرکتی ترس از کار ناتمام بردلو

ضمیر او جاری بود تا مبادا کار به آخر نرسد و او از استحقاق محروم شود چنین بود که خدمتش را فقط و فقط بغاظر کسب مزد، عیب آلود و ناقص به آخر رساند مانند آن کاسبی که ملمع میکند و متاع با عیبی را به مشتری تحویل میدهد و یا آن بنا و معماری که در مغلوطه مساله تعمیر تناسب را در نظر نمیگیرد و اجزای قیمتی را اندک میسازد بهمین تیره میتوان از مردم، بیگانه از محبت، لایتناهی مثال آورد و نمونه داد...

اینها همه صحنه ها پورده های از درام زندگیست که قهرمانان آن از وجاهت محبت بکار و از شجاعت اخلاقی ای که هر انسان آزاده و شریف را بهترین زیور و اولی ترین زینت باید محرومند و این محرومیت گشوده و زهر آگن به آنان موقع نمیدهد از حاله ترس بدر آیند و در قیافه مردم مطیع، مطیع در برابر مسؤولیت و ناموس تکامل که عنصر مهم آن ابراز محبت به زندگی و تکالیف آنست، برون شوند در دایره صلاحیت و مسؤولیت بجای ترس، بقانون محبت داشته باشند و امر و نهی آنرا در شعاع محبت احترام بگذارند. وقتی چنین بیندیشیم آنوقت قضاوت ما به نفع مفکوره ای خواهد بود که مبنای تربیت انسان بهتر است بر محبت باشد نه بر ترس! زیرا اگر محبت را از جهان برداریم، و بر آن می شود و زندگی از رونق و صفا می افتد ولی اگر ترس را از دنیا طرد کنیم دنیا آباد و معمور می گردد، اغوای ترس است که نمی گذارد مردم در هر کاری که هستند از آن کار و از مسؤولیت های آن کار بیمناک نباشند و وجایب خود را از روی محبت و صفا بدرستی و بدون عیب به آخر رسانند و با پیروی از محبت کمتر به خطا و اشتباه روبرو شوند.

اکنون اختیار بشما !!

با امید کنفرانس ژنیو

وقایع

مهم

سیاسی

مفید

مسافرت دو هفته‌ی سی‌هنری کیسنجر و مذاکرات وی با مقامات عربی و اسرائیل برای جدا سازی عساکر طرفین از سینا و جولان با همه امیدها به ناکامی انجامید. ناکامی این ما موریت بزرگ تنها برای کیسنجر تائر آور نبود بلکه همه حلقه‌های امیدوار از آن با اندیشه استقبال کردند. زیرا با یازدهمین ما موریت صلح کیسنجر که از مدتی بروی آن کار شده بود این توقع موجود بود که وضع شرق میانه از حالت انفجار بیرون شود. و کشور های شرق میانه فرصت یابند تا پروگرام های ملی خود را به پیش ببرند و آرامش در این نقطه جهان بعد از ۲۷ سال برقرار شود. با شکست این ماموریت باز طرفین در صدد تجهیز و آمادگی هر چه بیشتر نظامی خود افتادند و ملک حسین یکبار دیگر اندیشه خود را از جنگ پنجم عرب و اسرائیل اظهار داشت.

مسایل لاینحل

کیسنجر و بعضی حلقه‌های عربی عقیده داشتند که سیاست گام بگام اگر نتواند مسایل شرق میانه را بکلی حل کند لااقل میتواند قسمتی از کشیدگی‌ها را رفع کند و زمینه را برای حل مسایل شرق میانه در کنفرانس ژنیو مساعد گرداند. مخصوصا که فاصله بین عرب و اسرائیل خیلی وسیع است. اسرائیل حاضر نیست با مقامات موسسه آزادی بخش فلسطین مذاکره کند. اسرائیل میخواهد برای خود تضمیناتی بدست آورد و لو که این این تضمینات با اتلاف حقوق آوارهگان عرب فلسطین میسر شود. اسرائیل به تطبیق فیصله و تصامیم موسسه ملل متحد اعتنا ندارد. اسرائیل از سپردن مناطق غرب در پای اردن که در آن اسرائیلیان را جایگزین ساخته و تا سیساتی بوجود آورده است بفلسطینی‌ها ابا میورزد و بالاخره اسرائیل میخواهد ضمن مذاکرات سیاسی و مساعی دیپلوما تیک برای خود موقعیتی تأمین کند که هر وقت اراده کند و یا هر وقت بتواند به تجاوز و تخطی برخاک های عرب بپردازد و خواب های دیرین خود را تعبیر کند.

عرب طوریکه دیگر رجال آن منجمله سادات و دیگر رجال مصر اظهار میدارند حاضر

نیستند يك انج خاك عرب را برای اسرائیل بگذازند و تا حل نهایی مساله فلسطین حاضرند با تمام موجودیت خود با اسرائیل مقابل شوند تا موقعیتی بدست آورند.

اتحاد مو قف ها

در این مجادله بزرگ کشورهای عرب نیز نیاز مندی‌هایی دارند که یکی از آن اتحاد مو قف های مالک عربی است.

دشمنان عرب و دشمنان حل مسایل شرق میانه همیشه در کمین هستند و سعی و جهد علنی و پنهانی دارند. در اتحاد مو قف های کشورهای عربی رخنه وارد کنند، چنانچه اختلافاتی که خصوصاً از ۱۹۵۲ به بعد در مو قف کشورهای عربی وقتا فوقتا دیده شده نمودار همینگونه فعالیت‌هاست که طبیعتاً برای کشورهای عربی گران تمام شده و از میان اسرائیل نفع برده است.

در مورد مساعی صلح کیسنجر اختلاف در مو قف کشورهای عربی دیده میشود. مصر مساعی کیسنجر را استقبال میکرد و سوری به آن بنظر شک مینگریست و اصلاً بموقعیت این مساعی عقیده نداشت. فلسطینی‌ها نیز اندیشه‌هایی داشتند، خصوصاً از اینکه مبادا با جدا سازی عساکر در سینا و جولان سوال کشور فلسطینی به تعویق بیفتد. در حالیکه مصر صمیمانه از هدف های جهان عرب پشتیبانی میکرد و نمیخواست مساله جدا سازی عساکر مفهوم پایان دادن بمجادله عرب برای تحقق آرمانهای عرب و استرداد خاک های اشغال شده عرب باشد. ایجاد فکر تشکیل قوما ندانی مشترک سوری و فلسطین بذات خود يك نقطه دیگر بود که تشخص مو قف سوری و فلسطین را نشان میداد.

اظهارات فهمی

اظهارات اسماعیل فهمی و زبر خارجه مصر و سایر مقامات مصری نمودار آنست که مصر از جدا ساختن قوای نظامی جز از موافقه نظامی محدود انتظاری نداشته است و پایان دادن اشغال اسرائیل را از سر زمین های عربی يك تعهد ملی دانسته و حمایت برادران فلسطینی را انصراف ناپذیر میداند.

همین اظهارات تهدابست که بروی آن باید اتحاد مو قف های کشورهای عربی خصوصاً مصر و این ناحیه تهدید میکند رفع گردد.

سوری و فلسطینی‌ها بنا شود و این چیز است که کشورهای دوست جهان عرب منجمله اتحاد شوروی نیز پشتیبان آنند. چنانچه، مو قف اتحاد شوروی در باره مسایل شرق میانه و سیاست گام بگام دکتور کیسنجر بر همین بنا استوار بود. طوریکه مقامات مصری ابلاغ کرده اند قرار است تا یکماه دیگر اسماعیل فهمی با اتحاد شوروی سفر کند، در خلال این سفر توقع می رود تفاهم بیشتری بین مصر و اتحاد شوروی ایجاد و زمینه همکاری در حل مسایل این منطقه فراهم گردد.

افتتاح کانال سوئز:

بعد از شکست مذاکرات کیسنجر سادات ضمن اظهار ناراحتی از رویه اسرائیل و اینکه صبر و حوصله نیز اندازه دارد تصمیم خود را برای پاک کاری کانال سوئز و افتتاح آن قبل از پنج جون اظهار داشت.

اقدام برای افتتاح کانال سوئز با وجود تسلط اسرائیل بر قسمتی از مناطق سینا که بر کانال سوئز مسلط است از دو لحاظ قابل توجه است. از نظر اقتصادی و نیاز مندی های مصر که برای تطبیق يك سلسله پلان ها و پروژه های اقتصادی بمنبع مالی دارد.

کانال سوئز قبل از ۱۹۶۷ سالانه چهار صد میلیون دالر عاید داشت و اینك هشت سال است که مصر ۳۲۰۰ میلیون دالر از این ناحیه خساره دیده است از نظر سیاسی افتتاح کانال سوئز اسرائیل را در دوراهی قرار میدهد یا احترام با اقدام مصر و عدم تجاوز به آزادی کشتیرانی در کانال و یا مداخله نظامی که در هر دو صورت اسرائیل ناگزیر است عواقب اقدام خود را تحمل کند.

بانتظار کنفرانس ژنیو:

شرایط فعلی در شرق میانه فقط يك راه را برای حل صلح آمیز مسایل این منطقه جهان باقی گذاشته است که آن رجوع بکنفرانس ژنیو است اکنون نه تنها کشورهای عربی از کنفرانس ژنیو برای مسایل شرق میانه امیدهایی بدل می‌پروراند بلکه شرق و غرب و کشورهای بیطرف آسیا و افریقا بالاخره همه مردم جهان بانتظار کنفرانس ژنیو هستند و تنها کشورهای بزرگ است که میتوانند در این راه قدم‌های موثری بردارند تا در این کنفرانس که باید اسرائیل اشتراک کند و با مو قف واحد کشورهای عربی بر خورد، راه حل مسایل شرق میانه سراغ شود و خطری که جهان را از این ناحیه تهدید میکند رفع گردد.

اسکندر به قفقاز

در

پروان یا جبل السراج

از ، ر. اشعه

یکی از آثار اسکندر مقدونی در مسیر فتوحات به طرف شرق بنای قلعه‌ای مستحکم و شهرهای بود که بنام خودش (اسکندریه) شهرت دارند. بطور مثال «اسکندریه» مصر تاکنون به همین نام موجود است.

البته در تا سیس اسکندریه ها و اعمار شهر های مستحکم روح مقاومت و سلحشوری مردمان محلی نقاط آسیائی و افریقائی در حالت دارد.

زیرا اسکندر نه از شوق بلکه از احتیاج و احتیاط جا به جا به اعمار قلعه های مستحکم و تمرکز قوا مبارزتی ورزید.

اسکندر در خط حرکت خود در خاک های افغانستان از نقاط شمال غربی یعنی از حوالی هرات فعلی تا سواحل رود سند چندین قلعه مستحکم بنا نهاده که به شهرات اوراق تاریخ از اسکندریه ها و هرات، فراه و قندهار اطلاعات صریحی در دست ما میگذارد و یکی ازین قلعه ها یا (اسکندریه ها) همین (اسکندریه قفقاز) است که محل آنرا در روشنی تحقیقات دانشمندان در پروان قدیم یا در جبل السراج در حصص قریب مدخل دره «سالنگ» تشخیص میدهند.

چرا مورخان و جغرافیه نگاران یونانی این قلعه مستحکم را «اسکندریه قفقاز» خوانده اند؟ شك نیست که سلسله جبال قفقاز که در سرحدات شمالی ترکیه و آذربایجان ایران و آذر بایجان شوری افتاده به خاک های یونان نسبتا نزدیک بوده و یونانی ها آنرا بهتر می شناختند. چنانچه موقعیکه چشم شان به تیغه جبال بلند و پر برف هندو کش

افتاد و این قله را شاخ را شبیه قفقاز یافتند و اسم آنرا قفقاز گذاشتند چنین تصویری در ذهن شان پیدا شد که این سلسله جبال که در قلب آسیا ممتد است حد نهائی شرقی بوده و برای اینکه فتوحات اسکندر را خارق العاده نشان دهند چنان وانمود کردند که به آخر دنیا رسیده اند و در حقیقت رود سند و علاقه های متصل سواحل شرقی آن به نظر ایشان منتها الیه شرقی جهان معلوم میشد.

یکی ازین محلات که اسکندر به اعمار قلعه مستحکمی در آن پرداخت «پروان» بوده که تا حال هم در عرف و کلتور ما معمول و مشهور است و شمالی سرد و تقریبا مدایمی که از روی برف های سالنگ میخیزد بنام باد پروان مصروف است.

ناگفته نباید گذاشت که در همان محلی که اسکندر بنای «اسکندریه» را گذاشته بود در حدود ۲۳۰۰ سال بعد مرحوم امیر حبیب الله خان اساس ارگ مقبول و با عظمتی را گذاشت.

اگر به داستانهای فلکلوری توجه شود دیده می شود که قبل از تهاجم اسکندر و فتوحات هخامنشی ها قلعه های مستحکمی چه در «پروان» و چه در «بگرام» داشتیم که آبهای مشترک رودخانه های غور بند، شتل و پنجشیر و سالنگ و غیره از وسط این قلعه ها عبور می کرد.

بهر روایت دیگر (پروان) و (پروان) دو پادشاه معا صر هم بودند که یکی در بگرام و دیگری در پروان حکمرانی داشتند و میان قلعه های مذکور زنجیری فراز آب رودخانه ها به کناره های بروج حصار قلعه ها وصل کرده بودند و حکمرانان مذکور قرار گذاشته بودند تا هر وقتیکه خطر یکی از ایشان را تهدید کند فوری زنجیر را تکان بدهند و دیگری را به کمک بطلبند و دشمن مهاجم را مشترکا نابود سازند.

میگویند یکی از حکمرانان روزی بی احتیاطی نموده و بدون اینکه خطری متوجه او باشد زنجیر را تکان داد و هم پیمان او با لشکر زیاد آمده مگر از مهاجمین اثری ندیدند دوباره عقب رفت مگر روز دیگر که واقعا خطر بزرگی بدنبال او آمد و هم پیمان نش به تصور اینکه او را فریب میدهند به کمکش نیامد و عاقبت قلعه سقوط کرد، اما تصریح نمی توان کرد که این بی احتیاطی از جانب کدام یک از حکمرانان بوده است.

ولی نتیجه چنان شد که هم بگرام و هم پروان هر دو سقوط کرد اگر این داستان را به زمان تهاجم و فتوحات اسکندر تطبیق کنیم می توان گفت که اول بگرام و بعد پروان سقوط کرده است. اسکندر در خزان سال ۳۲۸ ق.م

به بگرام رسید و در سواحل رودخانه پنجشیر در (برج عبدالله) فعلی متوقف شد و بعد آن طرف رودخانه در پروان در پای جبال بلبل هندو کش در مدخل دره سالنگ، عجله تمام به احداث قلعه مستحکمی مشغول شد، چون زمستان نزدیک بود و سند هندو کش در سر مای شدید اجازه عبور نمیداد، لهذا در تعمیر (اسکندریه پروان) شتاب و عجله زیاد در کار بود، گفته میشود سپاهان یونانی و اهالی دره های کاپیسا به همکاری هم در ظرف دوسه ماه حصار دو باره و بروج قلعه را آباد کردند و اسکندروسپاه مذکور زمستان را در همانجا سپری نمودند اما در بهار همان سال اسکندر غرض جنگ و مقابله با (پسوس) که در باختر اعلان پادشاهی نموده بود عازم صفحات شمال شد ولی از ترس اینکه مبادا اهالی کاپیسا و کابل عکس العملی نشان دهند عده از سپاهیان یونانی را در اسکندریه پروان باقی گذاشتند. گرچه از اصل آبادی های قلعه اسکندریه در پروان آثاری باقی نمانده اما مسکو کاتی که از آنجا بدست آمده واضح میسازد که آنجا زمانی کانون مهم زندگانی بشر بوده است.

ارمغان بهار

روی تپه بهار نشسته ام . غرق در رویای
خویش به آسمان مینگرم و به راهنمایی پرنده
بهداری بر بالهای ابر در فضا پرواز می کنم و
میگویم :

عشق . بگودر کجا خانه داری تاسر بر آسمان
تونبم و همانجا خانه کنم . الفسوس که تو و
پرنده بهار ونسیم سحرگاهان هیچکدام خانه
ندارید .

روح من مثل گل آفتاب گردانی پیوسته
روبه سوی آفتاب عشق وامید دارد .

ای بهار ! توازن چه می خواهی ؟ کی صلح
و آرامشی را که تشنه آنم به من ارمغان خواهی
داد ؟

از : (موریک)

بهار

قطعات سر سبز و شا داب چمن زار ها غرق روایح سبزه های زمردین
گردیده و اشعه لطیف آفتاب در اعماق بیشه ها بهم پیوسته نموده
است ، سبزه ها ، آبشار ها و حتی تمام موجودات جاندار در اثر تابش
خورشید در تلا لو و لمعا نند .

برگهای نور سته درختان ، و آوای مرغکان خوش الحان بزم بهار را
می آرا یند جویبار های لطیف و طرب انگیز از فرار تپه های سر سبز
بروی چمن زار ها و ریا حین سر ا زیر می شوند .

شفق بارو پوش مر وارید رنگ خود روی جاره ها را پوشیده
پر وانه ها بر سطح گلا بسهای نیم رنگ با لهای طلائی خود را می
چسپا نند در طبیعت همه چه زندگی بلند است .

باهم به پیشواز

بهار میر ویم

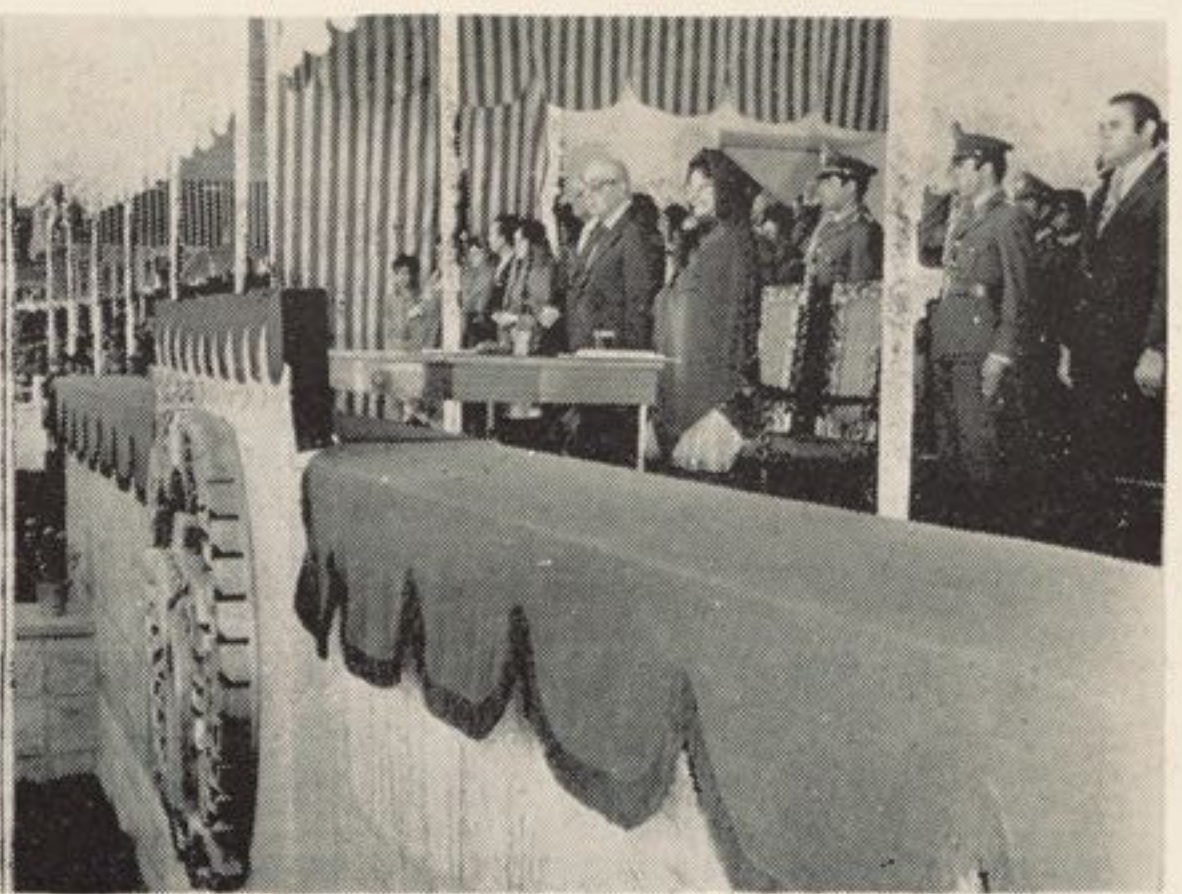
تو که با طره های پراز شبم گیسوی خود
جلوه گری میکنی از پس پنجره های شفاف
بامدادان به دشت و دمن میتگری بادیدگان
زیبایت به جزیره دور افتاده غربی مانگه کن
که بادل مشتاق ای بهار خرم ترا سلام میگوید .
همه جاتپه ها ورود ترا بیکدیگر مژده میدهند
و همه جادره ها گوش فراداشته اند تا صدای
قدمهای ترا بشنوند .

ای بهار زیبا از تپه های مشرق بیدار ما
بیا ! بگذار بادهای سرزمین ما بر جامه عطرا گین
تویوسه زنند و هر صبح و شام نفس حیات بخش
تو بر ما بوزد !

بگذار مرواریدی چند بادست تو بر زمین ماکه
از عشق تو میبرد افشاندن شود . با سر
انگشتان زیبای خود سرزمین ما را با گوهر
بیارای ! بوسه های پر مهر خویش را بر سینه
آن نثار کن . تاج زرین خود را نیز بر سر او
گذار زیرا دیر است که گیسوان خود را در
انتظار تاج طلائی تو آراسته است .

از : (بلیک شاعر انگلیسی)

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بتاريخ ۲۶ سرطان ۱۳۵۳ رسم گذشت فعالیت اردوی جمهوری را مشاهده می نمایند .

۳۰- نور:

حسب هدایت ښاغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم برای ۲۲۷ خانواده بی زمین ۲۴۷۴ جریب زمین ، در پروژه وادی - ننگرهار توزیع شد .

۴ - جوزا:

توربین سوم فابریکه برق حرارتی مزارشریف به طاقات ۱۲ هزار کیلو وات فی ساعت تیر اساسی ، بکار انداخته شد .

۹ - جوزا:

قرار داد توريد يكصدونج هزاروشصت و شصت تن مواد نفتی ، بین دولت جمهوری افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی ، اخیره به

امضا رسیده است .

۱۲ - جوزا:

مسوده قانون جدید سرمایه گذاری خصوصی داخلی و خارجی ب داخل ۲۳ ماده و يك لایحه منضمه ، در مجلس عالی وزراء تصویب و از طرف رئیس دولت و صدراعظم منظور گردید .

۱۴ - جوزا:

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم

در پهنای سال ۱۳۵۳

و ذخیره کود کیمیاوی ، بین معین وزارت زراعت و آبیاری و اداره انکشاف بین المللی امریکا باعطاء رسید .

۱ سرطان :

از يك چاه جدید ، به عمق سه هزار و چهار صد متر در نقطه دوم ساحه جمعه ولایت جوزجان ذخیره بزرگ گاز کشف گردید .

مطابق خط مشی دولت ۴۹۶۰ جریب زمین دولتی برای ۴۹۶ خانه وار مستحق ، در پروژه وادی هلمند توزیع گردید .

۲ سرطان :

قانون سرمایه گذاری خصوصی داخلی و خارجی با لایحه منضمه آن ، پس از تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم ، نافذ گردید .

۳ سرطان :

يك فابریکه تولیدیخ با صرف بیش از چهار میلیون و سه صد و شصت هزار افغانی ، در چوگات شرکت سهامی پخته هرات ، بکار انداخته شد .

۴ سرطان :

به اساس خط مشی دولت ، یک هزار و دو صد و هفتاد و جریب زمین دیگر ، در وادی هلمند و ارغنداب به ۱۲۷ خانواده مستحق توزیع گردید .

۵ - سرطان :

ښاغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم ساعت ۴ بعد از ظهر فارغ التحصیلان پوهنځی طب پوهنتون ننگرهار را در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند .

بنا بدعوت هیئات رئیس شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی و حکومت آنگسور برای يك سفر رسمی و دوستانه ، توسط طیاره مخصوص اعزام اسکو گردیدند .

۱۸ - جوزا :

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بعد از انجام مسافرت رسمی و دوستانه ، به اتحاد جماهیر شوروی ، مع الخیر بوطن مراجعت فرمودند .

۲۱ - جوزا :

قرار داد انتقال ۲۸۸ میلیارد متر مکعب گاز برای سال ۱۹۷۴ - از افغانستان به اتحاد شوروی ، بین دو کشور عقد گردید .

بر اساس تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری رئیس دولت قوانین مالیه مواد استهلاکی و جواز سیر عرادیات ، نشر و نافذ گردید .

۲۴ - جوزا :

با پیام رئیس دولت و صدراعظم ، روزمادر ملی مغل باشکوهی از طرف میرمنو تولنده در کابل تجلیل گردید .

۲۸ - جوزا :

فیصله دیوان حرب عسکری در باره مسؤلان حریق شب ۵ میزان سال گذشته سپین زر شرکت صادر گردید .

۲۹ - جوزا :

موافقتنامه تعدیلی در ۱۹ میلیون دالر قرضه کود کیمیاوی ، بمنظور تامین موثریت و انسجام بیشتر در امور توريد ، توزیع

ښاغلی وزیر معادن و صنایع هنگام بازدید از يك قسمت فابریکه کود و برق حرارتی

مزارشريف .

بناغلی محمد داود رئیس دولت و صدر اعظم مو قعیکه با دکتوران پو هنخی طب ننگر هار در قصر ریاست جمهوری صحبت مینما یند

جهان در سالیکه گذشت

کیسنجر

از بعضی کشور های اروپایی عازم ارو پا شد .
پادشاه ایران با زیسکارستن رئیس جمهور فرانسه ، درباریس ملاقات ومذاکره کرد .
هشتاد نفر در اثر سیلاب های اخیر دربنگله دیش تلف شدند .
لیونید بریزنیف رهبر حزب کمونیست اتحاد شوروی وریچارد نکسن رئیس جمهور امریکا، معاهده ده ساله بی وادر مسور د همکاری اقتصادی بین دو کشور امضا نمودند .
به اثر لغزش زمین درکو لمبیا در حدود پنجمد نفر، تلف گردیده اند .
هوان بیرون رئیس ارژنتاین، به عمر هفتادو دوسالگی درگذشت .
یک شبکه جاسوسی اسرائیل در لبنان کشف گردید .

انکسور به اولین انفجار امری در عمق یکصد متری زمین ، دست زده است .
زیسکار دستن وزیر مالیه سابق فرانسه ، بعیت رئیس جمهور آ نکسور انتخاب گردید .
جوزا :
دکتور هنری کیسنجر وزیر امور خارجه امریکا ، باحکومت موقتی اسرائیل مذاکراتی انجام داد .
سهرور مسلسل سر تاسر پاکستان به اثر اعصاب عمومی کارگران جراید پاکستان بدون روزنامه بود .
سوریه وامریکا ، بعداز هفت سال، به برقراری روابط سیاسی بین هرد و کشور موافقه کردند .
چهل وچهار نفر در اثر سقوط یک طیاره کولمبیایی درسرحد وینز ویلا هلاک گردیدند .
کابینه ایتالیا تحت رهبری ماریا رومو، استعفا داد .
چهل و سه نفر به اثر توفان های مو سمی در مانیلا هلاک گردیدند .
ریچارد نکسن رئیس جمهور امریکا، باملک فیصل پادشاه عربستان سعودی در جد ه مذاکره نمود .
فرانسه اولین انفجار آز مایشیمر حله فعلی خود را ، درجنوب بحر ا لکا عمل انجام داد .
سرطان :
ریچارد نکسن در اوایل این ماه، برای بازدید

ویلی برانت صدراعظم جمهوریت اتحادی- المان از وظیفه خود استعفا داد .
هلموت شمیت ، وزیر مالیه جمهوریت اتحادی المان ، از طرف حزب سو سیال دیمو کرات آنکسور ، بعیت صدر اعظم انتخاب شد .
ملک حسین پادشاه اردن باجنرال فرانک کورنئیس دولت اسپانیه ملاقات ومذاکره نمود .
والتر شیل وزیر خارجه جمهوریت اتحادی المان از طرف پارلمان آنکسور بعیت رئیس جمهور اتحادی المان انتخاب گردید .
لیونید بریزنیف رهبر حزبی اتحاد شوروی درمسکو ، باعبدالسلام جلود صدر اعظم لیبیا مذاکره نمود .
کمیسیون نیروی ذروی هند اعلام کرد، که

هلموت شمیت

۸- سرطان :

به اساس هدایت رئیس دولت و صدراعظم در حق الزحمه تالیفات وتراجم درجه اول نسبت به گذشته صد فیصد ازدیاد بعمل آمد .

• • •

قرار داد توریید یکپزار تن صابون ۷۲ فیصد از اتحاد شوروی بین ریاست اوزاق واحتیاجات عامه ومستشاریت تجارتنی اتحاد شوروی در کابل عقد گردید .

• • •

قرار داد پروژه سازی تاسیسات مرکز تجمع گاز معدن چرلندق، برای استخراج گاز طبیعی، بمقدار دو میلیارد متر مکعب در سال وسایر امور آن، بین افغانستان و اتحاد شوروی عقد گردید .

• • •

۸- سرطان :

موافقتنامه هفت اعشاریه پنج میلیون دالر قرضه ایالات متحده امریکا در افغانستان امضاء گردید .

ازین قرضه در تمویل مصارف اسعاری انتقال برق کچکی به لشکرگاه وکند هار، استفاده میگردد .

• • •

۱۶- سرطان :

پروتوکل تجارتنی بین دولت جمهوری افغانستان و جمهوریت هند، به اساس قرارداد تجارتنی سال ۱۹۷۲ بین دو کشور، در وزارت تجارت امضاء گردید .

• • •

۲۰- سرطان :

وزارت مالیه ، دونوع بانکوت های دولت جمهوری را که عبارت از صد افغانیگی و ۲۰ افغانیگی است وهرنوع آن، به فوتوی، موسس جمهوریت افغانستان مزین میباشد در پهلوی بانکوت های سابقه ، به معرض چلند و دادوستد قرار داد .

• • •

دستگاه شیشه سازی، به ظرفیت تولیدی یک تن ظروف شیشه بی، در بیست و چهار ساعت درجوار فابریکه بایسکل سازی افغان مجددا بکار انداخته شد .

• • •

قرارداد خریداری بیست هزار تن شکر ، بین افغانستان واتحاد شوروی، توسط ریاست انحصارات دولتی وموسسه وستوک انتورک شوروی عقد گردید .

• • •

۲۲- سرطان :

قانون جدید تصدیهای دولتی ، به تاسیاز پالیسی دولت جمهوری و به منظور حمایه و تشویق کارگران ومامورین در مجلس عالی وزراء تصویب گردید .

کشف گردید. تا هنگام شناخته شدن واکسین میلون هانفر بدون جهت به اثر این مرض بر براده جان سپردند. در امریکا تا آمدن اسپا نیو لی هادر قرن شانزدهم این مرض وجود نداشت. این ها با خود نه فقط اسپ وباروت آوردند بلکه مرض چیچک را نیز آوردند. بعد ها استعمارگران انگلیسی این مرض را در ساحل شرقی امریکا شمالی با خود آورده و تعداد زیاد سرخپوستان را طی سال های ۱۶۱۶ و ۱۶۱۷ از بن بردند. طی این حادثه قبیله الگو نکینسن در ماسا چوست بکلی از بین رفت.

بدترین علت شیوع یافتن چیچک در دنیای نو تجارت برده بود که طی شرایط نا درست صد ها دفعه واقعه چیچک در بین آنها پیداد میکرد. بعد ها معلوم شد آنها نیکه یکبار به مرض چیچک مبتلا شده و از آن جان سالم بدر برده بودند در برابر حملات بعدی مصئون میماند و از همین جامساله واکسین بمیان آمد. در اوایل کوشش میکردند تا کوردگان را با اشخا صیکه مبتلا به مرض چیچک شده اند نزدیک بسازند. این شیوه را بنام « پیشگیری » یاد می کردند.

در اوایل سده هژدهم مسافران اروپای اطلاع دادند که در چین بودری را به چیچک مالیده و سپس داخل سوراخ های بینی اشخا ص میکردند. و به این ترتیب افسانه های مختلفی بمیان آمد.

عفو زندانیان

بکار بردن این شیوه به صورت سیستماتیک در انگلستان و مستعمره های مربوط آن کشور در امریکا آغاز

کو لرا، طاعون و یا تب شرد جهان شمولیت و مقا و متی به مشا به چیچک ندا شیت. و از افتتاح کنفرانس بین المللی وقایه در سال ۱۸۵۱ مهمترین موضوع چیچک بود. در سال ۱۹۲۶ در آجنسدا ی سیزدهمین کنفرانس بین المللی داخل گردید.

چیچک در گذشته

اولین کسیکه تحلیلی روی مرض چیچک نمود طبیب معروف ابو بکر محمد ابن زکریاء رازی میباشد که در سال ۹۱۰ در مورد این مرض شرحی نوشته است. چنین معلوم میشود که این مرض برای یونانیان و رومیان نا شناخته مانده و بار اول در اروپا در سده ششم میلادی دیده شد. ولی برخی می گویند که در مومیایی های مصریان قدیم بخصوص رامس پنجم که در سال ۱۱۰۰ ق.م زندگی میکرد خالینها دیده شده که فکر میشود داغ های چیچک با شد. تقریبا یک قرن پیش اگوست هیرش مورخ امراض ساری نوشت که زادگاه اولیه چیچک هند و افریقای مرکزی بوده است.

به عقیده هیرش « علت اینکه در تاریخ گذشته نامی از این مرض دیده شده بخاطر عدم وجود آن نمی باشد بلکه بعلت شیوع روزانه و زاد آن از قلم افتاده است » در قرن (۱۸) آنانیکه به این مرض مبتلا شده و از آن جان سلامت بردند داغ های نازرونی آثار این مرض در چهره های شان باقی مانده در همان اوایل علت انتقال این مرض و شیوع آن شناخته شد. راه تدای آن هرگز یافت نشد. و روش وقایه آن فقط ۱۸۰ سال پیش

باتطبیق واکسین میتوان ز بیایی کو دکان را تضمین کرد

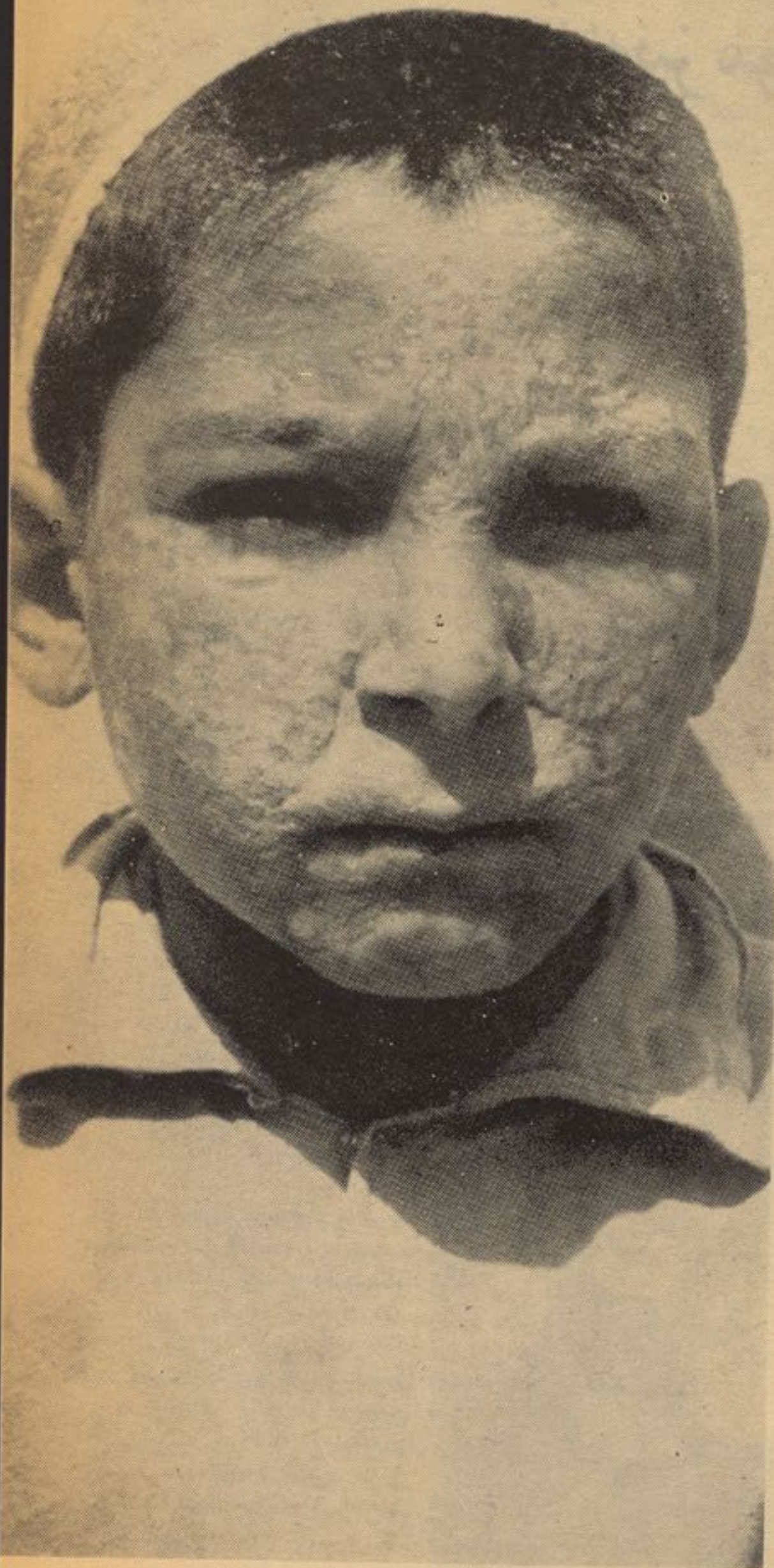
نباید گذاشت کو دکان ما دچار این مصیبت شوند

چیچک

ترجمه رهپو

تند باد ویرانگر هزار ساله

تا آنجائیکه بیاید می آید چیچک خانمانسوز ترین و ویرانگر ترین مرض در ژرفا و پهنای تاریخ بوده است. در قرون وسطی و بعد تر، طاعون که آن را مرگ سیاه هم می گفتند چون امواج کو بنده میلیونها انسان را سر به نیست کرد. ولی بدترین و وحشیانه ترین حادثه، برون از نیمقاره هند و شرق دور، در آغاز قرن (۱۸) در مار سلز بو قوع پیوست. در سده نوزدهم کو لرا در هند گسترش یافت و بتدریج راهی اروپا و ازجا توسط کشتی به امریکا رسید. با آنهم با آغاز سده بیست گسترش کو لرا به گذشته تعلق داشت. با وجود یکه حوادلی از آن در هند و شرق دور دیده شد. ولی هیچکدام از امراض کشنده و ساری

ما نند این داغها دیگر نباید بر چهره ها دیده شود

لیدی ماری در راه شناساندن واکسین نقش مهمی بازی کرد

شد. این بیشتر مرهون خدمت لیدی ماری ورتلی خانم یک سفیر انگلیس می باشد. او طی نامه ای از قسطنطنیه شرقی در مورد شیوه نزدیکی مصنوعی سازی می نویسد که توسط زنان پیر صورت می گرفت آنها جراحی در بدن سوزن ایجاد نموده و بعد بهترین نوع چیچک را در آن داخل میکردند. این «بهترین» نمونه را از یک حادثه ملایم می گرفتند.

هنگام بازگشتش به انگلستان در مورد شناسائی این شیوه تلاش نمود. در اول موجی از مخالفت علیه او به پا شد زیرا این کار را «مداخله در ساحت مقدس» می دانستند. ولی کارولین که نزدیکی به جورج اول شاه انگلستان داشت او را تشویق نمود تا زندانیان نیوگت که حاضر به تطبیق این روش با شناساندن بندیکانه رها شوند. در این راهش نفر زندانی که سه مرد و سه زن بودند حاضر شدند. و همه سالم ماندند. و این تجربه به انسانی موجی از طرفداری تطبیق این شیوه را بمیان آورد.

یکی از جراحان بنام دکتر توماس دمیرل در سال ۱۷۶۸ از طرف امپراتور روسیه که در آن زمان دعوت شد تا خاندان شاهی را وقایع نماید. او در این سفر به موافقت شایان توجه نایل شد.

بعد ها تصمیم گرفته شد تا در بین طبقات فقیر این کار رایج شود ولی دوکتور یمیدل مخالفت کرد زیرا گفت که این کار باعث شیوع مرض میشود. در بسیاری مواقع این شیوه اپیدمی های وحشتناک را بیمار می آورد. دکتر وار - و یلان گزارش می دهد که در یک حادثه که طفل را مصنوعی ساختند (۱۷) نفر مبتلا به مرض چیچک شده و از جمله هشت نفر هلاک شد.

بالاتر دوکتور جنز (۱۷۴۹) -

(۱۸۲۲) متوجه شد که زنا نیکه با گاو ماره سرو کار دارند و مبتلا به مرض چیچک گاری شوند در برابر چیچک عمومی مصنوعی پیدا میکنند. و بتاريخ ۴ می ۱۷۹۶ او مواد داخل آبله یک زن شیر دوش را با بزوی طفل هشت ساله زرق کرد. تقریباً هفته بعد همان طفل را با مواد چیچک آلوده ساخت و لی طفل به آن مبتلا نشد.

در سال (۱۷۹۸) جنز به مسؤلیت خود کتابی را که در آن مشاهداتش را نوشته بود بچاپ رساند. و به این ترتیب واکسین در ارو پارایج شد. در سال ۱۸۰۵ تا پلثون امرداد تا تمام عساکرش واکسین شوند.

بانهم کشف جنز با بر خورد های گوناگون رو برو شده بعد هاسعی بعمل آمد تا قوانین را در مورد واکسین نمودن اجباری بمیان آورند در برابر این موضوع مخالفت های

زنان فاقد صلاحیت در کشورهای

انکشاف یافته نیز موجود است

کورت والد هایم سر منشی ملل متحد . هیلوی سیپلا معاون سکرتر جنرال دبیرتتمت انکشاف اجتماعی و مسایل بشری را به‌حیث سکرتر جنرال سال ۱۹۷۵ و کنفرانس سال جهانی که از ۲۳ جون الی ۲۴ آگوست سال ۱۹۷۵ در شهر مکسیکو دایر میگردد تعیین کرده است .

سیپلا قبل از اشغال وظیفه اش در سپتامبر ۱۹۷۲ در ملل متحد بحث قانون دان در فنلند اجرای وظیفه میگردد. و در دارالوکاله شخصی اش کار مینمود. وی از سال (۱۹۶۶) تا ۱۹۶۹ عضو هیات نمایندگی فنلند در اسامبله عمومی و در سال ۱۹۶۹ معاون رئیس و در سال ۱۹۷۱ ریاست کمیته سوم (اجتماعی، کلتوری و مسایل بشری) را به عهده داشت .

وی قبلا در ۱۹۶۹ در سازمانهای متعدد غیر درونی بین‌المللی و نظیفه داشت . و در سال ۱۹۶۹ به حیث عضو شورای استیوت حقوق بشر در (شتراس بورگ) و در سال ۱۹۷۰ سمت معاون ریاست شورای بین‌المللی زنان را داشت . در سال ۱۹۵۷ تا ۱۹۵۶ عضو کمیته بین‌المللی رهنمای دختران جهان و دختران خارتدوی بود. و از سال ۱۹۷۰-۱۹۶۸ به حیث رئیس زونته بین‌المللی ایفای وظیفه مینمود . اینک وی در مورد سال بین‌المللی زن و کنفرانس این سال چنین جواب میگوید :

س: سال زن برای چه تجلیل میشود ؟
ج: دلایل زیادی جهت برگزاری سال بین‌المللی زن موجود است و مادر این سال باید روی موضوع که توجه بیشتری را ایجاد میکند روشنی اندازیم . تجلیل این سال نه تنها به مفاد زنان است بلکه همه مردم عصر ما از آن مستفید میشوند که در حقیقت باید سال زن و مرد شعرده شود .

از سال ۱۹۴۵ ملل متحد کوشیده است موقعیت و رول زن را در اجتماع و حقوق شانرا مساوی با مردان ثابت سازد. تا حال گرچه قوانین زیاد در جهت تامین حقوق زن وضع شده ولی تطبیق این قوانین بطی بوده است در سال بین‌المللی زن کوشش وسیعاً بسویه بین‌المللی صورت گیرد تا تسهیلاتی فراهم گردد که همه مسایل به سو به بین‌المللی درین جهت به حرکت بیافتند . بنا بر آن این قوانین باید به سیستم منظم بسویه منطقه‌وی و بین‌المللی وهم آهنگ به خواست حکومت عملی گردد. و در غیر آن انکشاف در آینده بطی

ج: ملل متحد این تصمیمات را به سویه جهانی در راه بهبود جامعه مانتخاژ می‌کند و توجه ایشان را معطوف میدارد . ملل متحد مرکس حکومت های جهانی نه بلکه دادگاه بین‌المللی است. که مخصوصاً برای قدرت های کوچک که اگر فضایای آنها در ملل متحد حل نشود در امور اتخاذ تصمیم به قوه های بزرگ اتکاء خواهند کرد .

روابط بین‌المللی اعضای دولت هادر ملل متحد درین اواخر وسیع تر گردیده است . که البته نتایج آن هنوز بسویه زندگی روزمره مرد مدهات قابل لمس نیست بلکه نتایج وعکس العمل آن در زمینه ملی به مشاهده میرسد .

بر علاوه فکر می‌کنم : برای اینکه مابه هدف خویش نایل آیم ما باید در سال جهانی زن پروپاگند ها واعلامیه های وسیعی نشر کنیم تا تاثیرات اساسی را در راه بهبود حیات مردم وارد نمائیم .

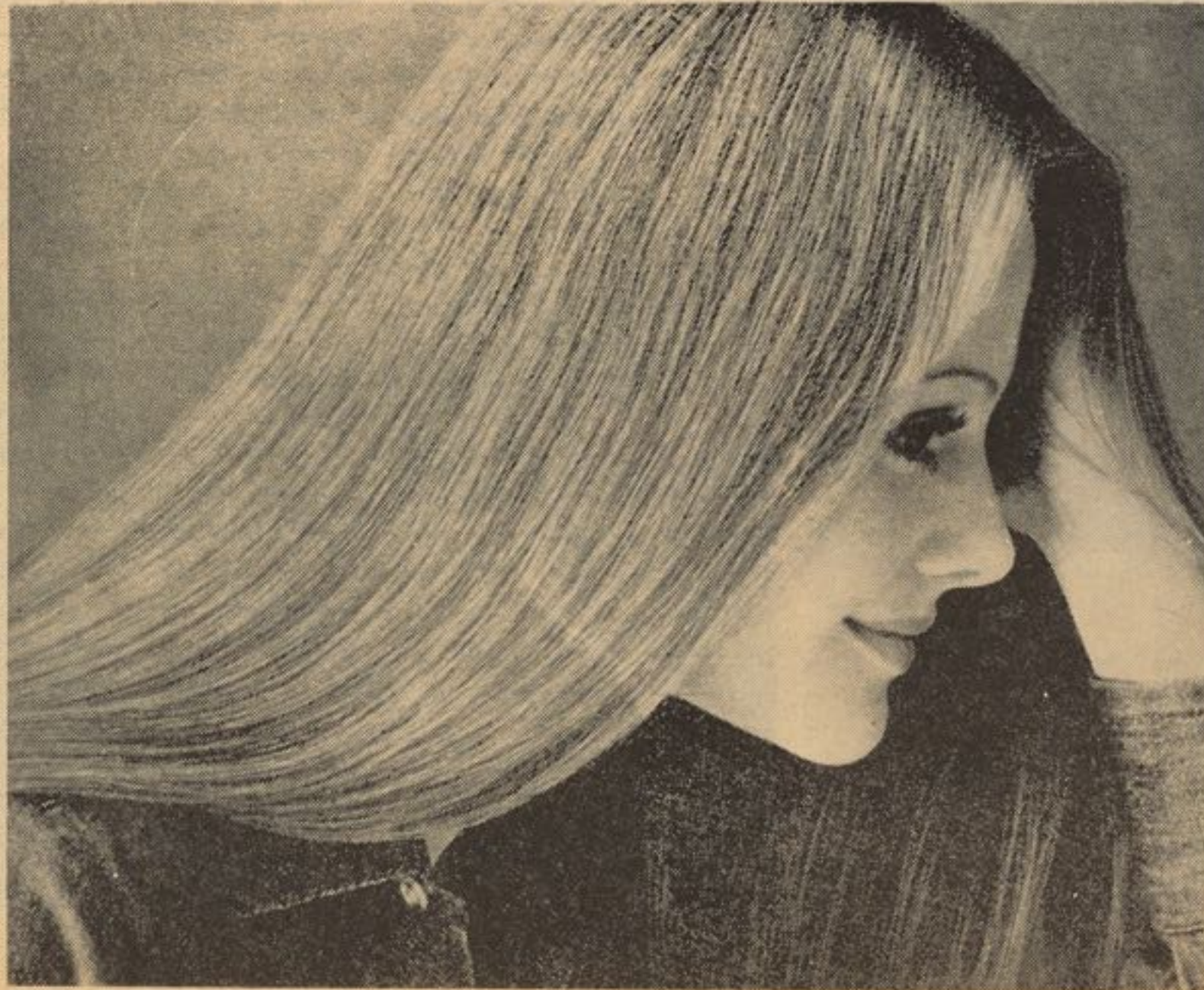
س: سازمانهای غیر حکومتی گروپ اتباع و دیگر سازمانها چه تصمیمی را باید در سال بین‌المللی زن اتخاذ کند . تا در مملکت خویش کمک کرده باشند ؟

ج: هر تصمیم که میگیرند باید طور دسته جمعی وهنگانی باشد. فکر میکنم یکی از دلایلیکه انکشاف وتامین حقوق زن را مساوی با مرد بطی ساخته اینست : که زنان محلی ومخصوصاً سازمانهای زنان عمیقاً باهم فعالیت و همکاری کرده اند ایشان با اهداف و مرام های مختلف

بقیه در صفحه ۱۵

ج: سال نفوس جهانی و کنفرانس نفوس جهان موضوع رول وموقعیت زن را در اجتماع از نظر سیاسی ، کار، تعلیم وتربیه اقتصاد، کلتور تامین وتطبیق حقوق بیشتری وتعمیم آنها در امور تربیه وتعیین تعداد طفل مهم شمرده و مطرح بحث قرار میدهند تا حال زن محض وظایف امور منزل وتربیه طفل را در قدم اول به دوش میگرفت و این یکی از دلایل عمده بی بود که زن نتوانست از مساوی حقوق بشری خویش مستفید شود. اگر یک مادر که بوجود آورنده آینده بشری است (کسیکه اولین آموزنده طفل است) نتواند با حقوق مساوی زیست نماید چطور میتواند از عهده کارهای خویش به وجه احسن برآید؟ درین صورت همه افراد بشر از تامین وتثبیت حقوق زندگی محروم خواهند ماند .

س: بین‌دیپلوماسی وتصمیم‌های بین‌المللی و زندگی روزانه مردم خالیکامی بوجود آورده است . چطور این خالیکاه را میتوان از بین برد؟

جهل و بیسوادی آزادی

زنان را مختل میسازد

بهار امسال در پرتو نظام عدالت گستر جمهوری خوشبختی در حیات زنان جامعه ما جوانه زده و این خوشبختی در لابلای تاریخ انسانی نسل بانسل انتقال مییابد و صفحه نوین آمیخته با تلاش ها و کوشش ها و پیروزی ها در دفتر خاطرات تاریخ حک میشود.

بهار امسال هم آهنگ با سال بین المللی زن پا به پانفس میکشد و روحیه زنان را سرشار از امید

میسازد. و اکنون زنان کشور ما بمنظور بسط و تعمیم ارمان ها و نیاز مند های انسانی خویش گام های وسیع تر بر میدارند و آشفته گی ها و نا بسامانی های دوران گذشته را با جدیت و فعالیت محو و نابود میسازند.

اگر بارید و سیع به گذاشته و به سالیان متمادی پیشین بنگریم خواهیم دید که با از بین رفتن حجاب

ونقاب اسارت آور از چهره زنان تا اندازه زنجیر های تعصبات از دست و پای ایشان گسست و این نهضت زنگی زنان را روشنایی بخشید. و از آن به بعد زنان کشور ما با تلاش های وسیع و همه جانبه مبارزه متمرکز و مثبت را برای تامین حقوق و نیاز مندی های خویش آغاز کردند و فعالیت شان در تمام ساحت های اجتماعی گسترده شد. و

امروز با احراز مقامات مختلف اعم از سیاسی، اقتصادی، اداری، قضائی آموزشی و غیره با تلاش های همه جا نیه و متمرکز فعالیت دارند، و دوش بدوش مردان وظایف سنگین و سترگی خویش را با دقت و پشتکار به انجام میرسانند.

اکنون با بر گذاری و تجلی سال بین المللی زن، زنان کشور ما دامنه فعالیت های خویش را هر چه بیشتر بقیه در صفحه ۱۵

پنجره که بقلب مرد باز می شود

نوشته اسما ، آسیا ئی

روابط بین زن و مرد از آغاز دوران نامزدی برقرار میشود و برای استحکام این روابط توافق کامل، دو عنصر تشکیل دهنده خانواده یعنی زن و مرد خیلی مهم و با ارزش است و وقتی دوسل بین هم پیوند زناشویی می بندند گذشته از پرابلم های آمدن نسل سوم در زندگی در نقری با مشکلاتی فراوان رو برو میشوند که اکثر این مشکلات منجر به اختلافات و برخورد ها میگردد و بدبخانه نتیجه نها بی آن از هم پاشیدن شیرازه زندگی نوین است. کسر محبت و یاشک درباره محبت همدگر اولین گره هائست که دو عنصر تشکیل دهنده خانواده ناخود آگاه برشته خویش میزنند و اولین پرابلم خانوادگی را باشک و تردید ایجاد میکنند. و اما گرز و شوهر امروزی بطور دقیق و اندیشمند تراز گذشته مسایل خانواده گسی را با تعلیل درست و ارزیابی روشن و واقعیتانه بررسی نمایند به ایمان قوی کمتر با اختلاف مواجه خواهند شد و کمتر در محبت همدگر کسر احساس خواهند نمود.

از دورانهای دور و خیلی دورتر از وقتی که پیوند ازدواج میان آمد مسایل زن و شوهر مطرح شد که اگر بطور دقیق بررسی شود و برای بهبود آن ها پلانهای معقول و سنجیده وضع گردد بزودی نتیجه مثبتی بدست خواهد آمد

و خانواده بسوی آسایش رهنمون خواهد شد. در مرحله اول پرهیز از پیچیدن در مسایل کوچک و فامیلی و زیاده روی و مبالغه در خواسته ها و توقعات پایه های زندگی را محکمتر میسازد و پرابلم خانواده را محدودتر، سبکتر ساخته و این يك اصل معتبر در مسایل خانواده گيست .

و اکنون با جازه خوانندگان گرامی چند مشوره را ذکر می نمایم که اگر قابل قبول باشد، چه بهتر که آنرا بکار بندند و آن برای بهبود و پیشرفت زندگی مشترک استفاده نمایند. ۱- در مقابل حرکات نا آشنا و بیگانه همسر تان که شاید برای شما غیر قابل تحمل جلوه کند باید از حوصله و برد باری کار بگیرید و با این عمل اولین گامها را بدون شك بسوی خوشبختی محکم کردن پیوند ازدواج برداشته اید .

۲- اگر همسر تان رادر پیشبرد آرزو ها و اهداف و ایجاد پیوند های مثبت و مفید برای بقای این پیوند های زندگی با خوشرویی همراهی نماید میتوان امید و ارانه قضاوت کرد که این پشتیبانی و یاری نتیجه مثبتی برای

بهبود روابط زندگی مشترک و رفع پرابلم های خانوادگی بار خواهد آورد.

۳- هم آهنگی عمیق در امور زندگی داشته دیگرست که پیوند زناشویی را با دنیای از خوشبختی وصل می نماید .

۴- ارتباط صمیمانه و قلبی به مراتب بهتر از بیان کردن احساسات ظاهری و تعبیه شده است. و باید متوجه بود که تنها اکتفاء کردن به حرف و ابراز علاقه و عشق برای بوجود آوردن پیوند محکم و ناگسستی حیات مشترک کافی نیست بلکه باید عملا ثابت نمود که در مقابل همسر فداکار و صمیمی می باشد و زنان عاقل با دهان بسته و لسی نگاه گرم و اعمال شایسته دوستی و محبت بی پایان را به همسرش مینمایاند و در زندگی مرد چون پناه شکست ناپذیر قد علم میکند تا مرد خسته

از مشکلات روز افزون زندگی از داشتن پناهگاه خوب و محکم احساس آرامش نماید و آغوش همسرش را بالاتر از همه شاد یابند و در خانواده را با عصا آرام و روحیه تقویه شده به همکاری همسرش بسر منزل مقصود رهنمون شود .

۵- اشتباهات کوچک همدگر را با نگاه انتقاد نگرستن باعث بروز اختلاف های بیشتر در زندگی میشود و زن مترقی امروز کمتر انتقاد میکند و بیشتر اصلاح مینماید البته نه بحرف بلکه با صبر و حوصله و اعمال نیکو .

درینجا دو عامل مهم و ارزشمند دیگر برای باز کردن پنجره قلب مرد خونسردی و گذشت يك همسر معقول در مقابل مرد است .

درچوکات سازمانهای ملی و بین المللی کار کرده اند .

بعضا یگانه هدف مشترك آنها را کارزنان به وضع بهتر تشکیل میداد . چندین سال قبل باید آنها بسوی ملی گردیم می آمدند . لیستی که جهت بهبود وضع و مو فقیست شان باید تغییر میافت ترتیب میدادند . تا این اهداف به سویه بین المللی مورد قبول قرار میگرفت .

بخاطر داشتن پست های ، مهم دولتی نماینده های پارلمان تصمیم گیرند و اراده کنند باید متحد شوند تا بتوانند بالای حکومت ها جهت برآورده شدن این خواستها فشار مثبت وارد نمایند .

فکر میکنم زنان خیلی متواضع اند و به خودو اعتماد خود اطمینان ندارند که می توانند امور محوله را به پیش برند . زنان در میدان سیاست نوارد هستند تا همین آواخر آنها حق نداشتند در سیاست سهم داشته و تصمیم بگیرند که این امر بیشتر به اعتقاد و اطمینان به خود ارتباط دارد .

یکی از اهداف سال بین المللی زنان اینست که کنفرانس ها و مباحثات ملی در همه ما لک دایر شود . و اعضای سازمان حکومتی و غیر حکومتی در آن شرکت ورزند . و این درست به زنان موقع میدهد که افکار آنها متحد می شود ، تا درین دادگاه آنها را اول ، اهمیت و موفقیت زترا که نصف نفوس جهان را تشکیل میدهد واقعا درک کنند . و بی بهبود بخشیدن آنرا ثابت سازند .

س: چطور میشود اتحاد افکار را در جهت بهبود موقف زن به سویه ملی بوجود آورد؟
ج: فکر میکنم ساده است . میشود بسا ترتیب لیستی از تفصیل مشخصات به سویه بین المللی بکار آغاز کرد . و موفقیت زترا در مملکت خویش با سویه بین المللی مقایسه نمود . و بعد موفقیت زترا با مردم مقایسه کرد . درین حال موانع را که در راه تامین حقوق مساوی و اتحاد آنها وجود دارد در دریافت .

در قدم دیگر پیشنهادات و جستجوی امکانات برای مدت کوتاه یا طول مدت است و در آخر باید پروگرام عملی کردن آنرا از حکومت تقاضا نمود . بعقیده من این امر باید به سویه منطقی و ملی و بین المللی صورت پذیرد . و ما چنین عملی را به سویه بین المللی اتخاذ کرده ایم که آنرا در کنفرانس مکزیکو مطرح خواهیم نمود .
س: آیا حکومت ها خود را به عملی نمودن پلانیهای بین المللی مکلف میدانند ؟

ج: این موضوع به حکومت ها تعلق دارد . استرا تژی انکشاف بین المللی در این قسمت خیلی جدی است . گر چه همیشه موفق نبوده با آنها توسط سیستم نظارت که در هر دهه مرتباً برگزار میشود . حکومت ها را در مورد تطبیق قوانین بین المللی کنترل

کند از طرف دیگر غیر از وظیفه ام در ملل متحد درسا موسسات بین المللی انجام - وظیفه می نمودم و به این ترتیب از دوره های جوانی درک کردم که زنان با مردان باید حقوق مساوی داشته باشد .

در آواخر دهه پنجاه و اوایل دهه شصت در سازمان جدیدی که جهت رهبری دختران ایجاد گردیده بود و آرزو داشتند با موسسه رهبری خاندانی دختران جهان ملحق شوند به حیث مشاور کار میکردم . عضویت این سازمان در ما لک روبرو انکشاف و کشور های مستقل نو بنیاد و به استقلال رسیده آسیا ، افریقا و امریکا لاتین داشت که طبعاً با مشکلات موقف دختران و زنان نقاط مختلف دنیا آشنا شد . م قبل از وظیفه ام در ملل متحد به این ممالک سفر کردم و مطالعه وسیع در مورد آنان نمودم . وقتی دریافتیم که سازمان های جوانها چقدر در تامین تساوی حقوق فعالیت میکنند زیادتر به وظیفه ام در ملل متحد علاقه گزفتم . ملل متحد میکوشد همه کشور ، در کمک و همکاری با یکدیگر باشند . که این امر زیادتر برای من جالب و دلچسب است .

کارما با زنان مستقیم یا غیر مستقیم با لای جوانان و اطفال که ۳۰۰ نفوس جهان را تشکیل میدهد . تأثیر میکند . پروبلم های مهمی از قبیل نفوس ، غذا و غیره است که بدون تامین حق و سهم زنان در امور سیاست به سویه محلی ، ملی و بین المللی حل شده نمیتواند .

مینماید . فکر میکنم این نظارت شامل پلانیهای عملی بین المللی باشد . این پلان های عملی در کمیسو ن اقتصادی برای آسیا شرقی و در پیشنهاد گردیده که در کنفرانس مطرح خواهد شد . حقیقت اینست که سنجش های خاصی لازم است تا وقف زترا در زمان مخصوص مثلاً ده سال بهبود بخشد . در صورت که مسایل قابل حل از اجرا بازمانده

هیولوی سپیلامعاون سرمنشی مرکز انکشافات اجتماعی و مسایل بین المللی زن باشما صحبت میکند .

ج: امیدوارم این کنفرانس ادامه بحث انکشاف اتحاد زنان در استرا تژی انکشاف بین المللی باشد . بر علاوه فکر میکنم کنفرانس مذکور به اساس قانون نفوس جهان که در مورد زن کمتر بحث شده بود دایر گردد و اول هدف قانون نفوس جهان نسبت موقف زن به حیث مادر است .

آیا بعد ف قانون نفوس جهان تا میسر سهم دادن زن در امور اجتماعی و اداری و غیره می باشد .
س: آیا مجال صحبت در مورد پرو بلم های زنان بسویه بین المللی موجود است ؟
آیا: پرو بلم واقعی وجود نخوا لیکه بین کشور های انکشاف یافته و روبرو انکشاف

میر من حمیرا حمیدی مدیره لیسه ملالی

انکشاف کشور بیشتر سهم بگیرند که در درجه اول از سواد کافی و معلومات لازم برخوردار باشند تا بتوانند حقوق و مسئولیت های شانرا درك نموده و قدم مثبتی برداشته بتوانند.

اتحاد نظر و احساس تعاون و تساندر از دیگری موافقت است و باز داشتن این انگیزه میشود پیر و زی های زیاد را کسب کرد. زنان باید حس ایثار و گذشت را در خود بیشتر تقویه نمایند و کمتر زیر بار احساسات روند و خاصتا احساس تیکه نتیجه منفی بدهد. وی همچنان به صحبتش ادامه داده و چنین گفت:

نقش زنان رو شنفکر و منسور بحیث زنان پیشقدم و قهرمان در هر اجتماع خیلی اهمیت دارد. این طبقه میتواند با رهنمائی های صحیح از طریق گفتار و عمل، جامعه را بسوی ارتقا سوق دهند. زنان روشنفکران افغان امروز مسئولیتهای سنگین و خطیر را بر دوش دارند. باید بگویند و وظیفه شانرا در هر رشته که هستند به نحو احسن انجام دهند و بدانند که در مقابل نسل امروز فردا جوا بگو خواهند

گسترده میسازند و بمنظور تحقیق بخشیدن اهداف مترقی این سال به اقدامات بنیادی و اساسی مطابق مقتضیات عصر و زمان گام های جدی تر بر میدارند تا خاطرات دوران گذشته را که ایشان جز محرومان اجتماع بشمار میرفتند و کمترین سهمی در سازندگی کشور نداشتند جبران کنند.

اکنون کشور ما که بسوی آینده امید بخش رهنمون میشود و برای اینکه بیش از پیش به مدارج ترقی و تعالی برسد باید توده های مردم اعم از زن و مرد در ساحات مهم حیاتی در خور لیاقت توان خویش بگویند تا به اهداف مشترک خویش نائل گردند پس هر فرد وطنپرست در بسجا آوردن این فرضیه در مقابل حقوق بی پایان وطن احساس مسئولیت می کند و مخصوصا زنان روشنفکر و آگاه در بر آوردن این مامول مسئولیت ایشان بیشتر از همه مهمترو

سنگین تر میگردد. زیرا از یکطرف باید در همه امور یکه به ارتقا کشور منوط و مربوط باشد سهم گرفته و از جانب دیگر برای تامین نیاز مندی های حقوقی زنان در هات قصبات و روستا های کشور بذل مساعدی نمایند. و با درك این واقعیت درین سال نو یگانه هدف و آرزو ما در زندگی مبارزه برای از بین بردن محرومیت ها امتیازات و ناهمگونی ها امحای

میر من حمیرا حمیدی در مورد سهمگیری زنان در انکشاف کشور چنین گفت: زنان ما وقتی میتوانند در

امیدواریم تبعیضات در تمام نقاط کشور در پرتو نظام مترقی جمهوری محو گردد؛ تا زنان در همه نقاط کشور فعالیت های خویشرا گسترش دهند

خوشبختانه در اثر سپرد ریجی زمان، عدالت اجتماعی و دیموکراسی در جوامع بوجود آمد و وزن نیز تا اندازه از فضل عدالت بهره ور گردید و از تحت استعمار رهائی یافت و مقام و حیثیت انسانی اش مورد احترام قرار گرفت و اکنون با اعلان سال بین المللی زن این عنصر زندگی ساز با جنب و جوش بیسابقه از زش مقام و حیثیت واقعی خویشرا باز یافت.

میر من ذبیحه در مورد سهمگیری زنان در انکشاف کشور چنین گفت: خوشبختانه امروز در ساحات مختلف انکشافی زمینه برای سهمگیری بیشتر زنان مساعد گردیده و زنان میتوانند با استفاده از امکانات، گام های وسیعتر در انکشاف کشور بردارند. و این فعالیت ها موازی با انکشاف سواد

میر من حمیرا در مورد احیاء شرایط بهتر و گسترش بیشتر فعالیت زنان چنین اظهار نظر کرد: برای آنکه زنان بتوانند ساحت وسیعتر را در محیط بدست آرند اولتر از همه باید افکار یکه زاده تعصب و تبعیض است از بین برود و بر زنان به نظر تحقیر ننگرند. هرگاه این احساس بوجود آید، زنان با قدم های فراختر و با جرات بیشتر می توانند به اجتماع داخل شوند و در این مبارزه با هم سهم خود زنان از همه موثر تر است.

امید داریم سال ۱۹۷۵ و سال های ما بعد برای زنان روزها و سال های پرثمر، امید بخش مملو از جنبش و جهش مفید باشد.

و تنوير افكار زنان كسرتش مي يابد. در مدت شانزده سال اين واقعييت را مشاهده كرديم كه زنان دوش بدوش مردان بحيث عضو فعال اجتماع در ساختمان جا معه كه مستلزم مساعي دوام دار است فعاليت نمودند و اين فعاليت ها بيشتر متكي به اساس و پر نسيب هاي علمي برقرار بوده كه موقف لياقت و فعاليت زنان را بيشتر در ساحه كار تثبيت ميكرد.

هنگامي كه از ميرمن حضرت معروف معاونه ليسانس زر غونه در مورد سال نو و پيرامون تجليل از سال بين المللي زن پرسيدم در پاسخ چنين گفت: در اين سال براي ما زنان افغان مابه اي مسرت و اميد واري است كه در نظام مترقي جمهوري در پهلوي ديگر مسايل زندگي تو چه زيادي به طبقه نسوان كشور گرديده است و ما زنان تحت

ميرمن حضرت معروف معاونه ليسانس زر غونه

سايه رهبر ملي خود ميتوانيم خدمت بهتر و خوبيتر به مملكت عزيز خود نماييم

و قابل توجه اينست كه در اين سال نو تمام تصاويب و پروگرام هاي كه براي حقوق زنان كشور ما تصويب گرديده و يا در باره آن بحث شده نبايد به دست فراموشي سپرده شود بلكه بايد اين فعاليت ها گسترش يابد تا تمام زنان كشور از سال بين المللي زن و تجليل آن براي ارتقا سويه اجتماعي، علمي و فردي خويش استفاده نمايند.

از ميرمن حضرت ميرمن سم: وقتي بسال بين المللي زن و سال ۱۳۵۴ مي انديشيد چه احساس سي بشما دست ميداد خوشي، اميد واري و يابي تفا و تي؟ وي در اين مورد چنين مي گويد: تصويب اسامبله عمومي و موسسه ملل كه سال ۱۹۷۵ را بحيث سال

ميرمن ذبيحه مقصود مدبر ليسانس عايشه دراني

بار خواهد آورد و نتيجه اي آنرا امروز مشاهده ميكنيم كه زنان افغان دوش بدوش برادران خود براي ترقي و تعالي وطن عزيز خود خدمت ميكنند. وي در مورد سوالي ديگر چنين گفت:

بفكر من يگانه علت پسماني زنان در جامعه اي ما خرافات پسندي تقليد هاي بيجا و بي مورد است كه زنان كشور ما را از انكشاف ذهني بازمانده و از طرف ديگر نبودن كورس هاي آموزش اجتماعي است مخصوصا براي آن طبقه از زنان كشور كه نسبت مشكلات گوناگون نتوانستند كه درس و تعليم بياموزند

وظيفة مقامات مسوول است تابر اي تامين نياز مندي هاي حقوقي زنان دهات قصبات و روستاهاي كشور بذل مساعي نمايند

فكر ميكنيم براي انكشاف ذهني زنان چه در مكاتب و چه در قريه ها و ولايت به سويه هاي مختلف كورس هاي آموزشي ترتيب حفظ الصحة و تربيت اطفال تدبير منزل دابر شود و حتي براي زنان كه سويه علمي ندارند مي توان تو سطنمايش فلم ها ذهن آنها را انكشاف داد.

مگر زماني كه به موفقيت زنان و مخصوصا زنان افغان مياند يشم اميد واري زيادي را در قلب خود مي پرورانم زير اسال ۱۳۱۸ زمانيكه قائدملي ما بناغلي محمد داؤد براي ما زنان آزادي حجاب دادند با اينكه من در آن وقت محصل بودم مگر ميدانستم كه اين آزادي در قبال خود موفقيت هاي ديگر براي زنان

متر دو و نيم ليتر تيل مصرف ميكنند. اين موتور كه گنجایش دو نفر را به راحتی دارد خیلی سبك بوده به آسانی از يكجا به جای ديگر نقل داده ميشود بيشتر علاقمندان اين پديده جديد زنان مسن و مردان كهن سالند.

آمدن ميني موتر در بازار تا اندازه رفيع شده است. سرعت ميني موتر در ساعت چهل كيلو متر است و در صد كيلو

ميني موتر

بازرياد نفوس و تراكم وسايل ترانسپورت در جهان كه بشكلي سر سام آوري ازرياد مي نمايد و هر روز اين مشكل بيشتر احساس ميشود و مسئله پاركنگ كه براي ضرورت است پروبلم را براي ترافيك خلق نموده است ولسي فابريك هاي موتر سازي درين اواخر آخرين پديده هاي عصر را بارز نظر گرفتن اين مشكلات به علاقمندان عرضه داشته اند و آن (ميني موتر) است.

ميني موتر از جمله وسايل ترانسپورت مدرن امروزي است كه طرفداران زيادي پيدا نموده زيرا از يكطرف راندن آن خيلي ساده و بسيط بوده و مصرف كم دارد از جاني هم پروبلم و مشكل پاركنگ بابه ميان

پسر لي او جمهوريت

خچه به استفاده بايد ديونوي اومتري فكريه هيله رحمت غيرت او فعاليت سره پوره مرسته او مهر باني كپريه ملاوتروو كه ديوي خوا طبيعت زمونژ او ديوآباد كال او اميد وار راته بنيلي ده دنبه مرغه جمهوريت چه زمونژ دخلكو دملي ارزو گانو واقعي مظهر او منبع ده به ري نظام كبنسي دخلكو داکتر يت دپاره داجتماعي عدالست مساوات برابري او برادري به رفاكي ديو منمر اومتري ژوند به هيله بي سره پوره مرسته او مهر باني كپريه دخدمت او صداقت پيدا شوي نوي كال زمونژ نه نوي فكر و نه نوي كارونه او ملي ژوندانه دانتظام او انجام دپاره نوي ابتكار اعمال او جدی فعاليتونه ته اړي

زندگانی و شعرهای علیشیر نوایی

فصل چهاردهم

اثر : م . ت آ ی بیک
ترجمه : ح . ش

علیشیر نوایی

در يك محل ديگر يك گروه شاگردان جوان كه هنوز در جهان ادب ناسناخته بودند، - خويشتن را معرفی کردند - نوایی نخست معلومات آنها را مورد آزمون قرار داد. عده ای از آنها را به نسبت علم اطلاع از موسیقی انتقاد کرد با شعری تهیدستی که به تحصیل اشتغال داشتند، طورخصوصی و جداگانه صحبت نموده کمک مادی خود را بانها وعده داد.

نزدیک های عصر فرستاد ای از سرای آمده به اطلاع رسانید که سلطان او را می خواهد.

شاعر و پهلوان محمدسعید غرق در تماشای لطافت شا مگا می باغ در میان دوره درختان بلند سروکه نواک شاخه های شان در روشنائی غروب رنگ طلا می گرفته بود قدم زنان و خاموش جلو می رفتند .. قمریان از میان قفس های قشنگ ناله محزون سر میدهند و پرندگان آزاد از میان شاخه های سبزگون و بربرگ درختان ، بلبلان صداهای آهسته خود را به نوادر می آورند در آب زلال حوضهای بزرگ سایه ها با شعله های سرخ، آرام بازی میکنند گاهی ناگهان سایه هاشمتمل میگردند و زمانی هم شعله هارا فرو می بلعند گلپای مخملین کناره آب، گویانکه میخواهند زیبا بی خویش را بهتر تماشا نمایند، توده های تازه و پر گل خود را بروی آینه آب خم کرده اند.

(باغ جهان آرا) همان باغ زیبا می معرو فی است که شاعران در ستایشش شعرها گفته اند.

آنها همینکه به گلزار بزرگ روبروی قصر رسیدند از فاصله دور ، از کنج دیگر باغ ، - خیلی از کبوتران در هوا پرواز کردند نوایی جا بجاستاد شده بطرف پهلوان تبسم نمود:

سعادت و شادگای می رسیده اند و نیز در کدام زمانه ها، بنابه چه عوا ملی مملکت هادرمسیر هلاکت و نابودی افتاده اند، باید بر اتمام اینها بی برد، هیچ دانشی نمیتواند مانند تاریخ - روشنائی عدالت و خرد را از ظلمت بیداد و جهالت متمایز تر نشان دهد.

سلف بزرگ شما .. آنقدر در تاریخ وارد بود که برا ساس روایات مستند حتی پیشگام ترین مورخان آن زمان رانیز دچار حیرت میساخته است.

بدیع الزمان که از مراحل خود سال و - صایای نوایی را در مورد تمام علوم و - مخصوصا در مورد فواید تاریخ بسیار شنیده بود ، بدقت سخنان او را شنید و - علاقمندی خود را نسبت به تاریخ با کمال رعایت نزاکت اظهار داشت . پهلوان محمد سعید یکی دو واقعه جالب را دایر به مناقشه - تیمور بامورخان زوی برخی از مسایلی برسیل لطیفه بیان داشت . هنگامیکه آخرین انوار خورشید شامگاهی روبرو خاوشی نهاده ، سایه غلظت بیشتر - اختیار مینمود ، آنها به قصر داخل شدند . در تالار بزرگ گروه بزرگی مرکب از یکجا ، وزراء و سایر ماموران عالی مرتبه نشستند و بدیع الزمان با پسر خود در صدرخانه نشست و در سمت راست محل جلوس سلطان قرار گرفت . نوایی کمی پایین تر با محمد سعید پهلوان به پهلوان نشست . ظاهرا آنجا پروانه چی - مجد الدین که همگان بسویش توجه داشتند ، یکباره ناگزیر شده بود از سخن گفتن باز ایستد و این حال در و جنا تشس نوعی عدم رضایت حاکی از یکتو عصبانیت پدید آورده بود . نظام الملک که باوقاری - وزیرانه ، زرنگ و باشکوه در جای خود می نشست ، به موضوع پی برد ، تبسمی بر ریش سیاه رنگش دويد و واژه ریشه تمام فتنه هایی که در میان یکجا و عموم مردم محیط سرای رخسار داد اطلاع داشت و میکوشید تا از هر طریق ممکن خوشتر را به سلطان - مقرب نشان دهد و به نیرو مند ترین گروه های در حال مخاصمه اتکا نماید .

او تغافل کنان خطا به به مجد الدین گفت: - جناب شان سخنان سود مندی را آغاز کرده بودند اگر آنرا ادامه دهند بهتر خواهد بود، زیرا به حضرت علیشیر نوایی نیز ارتباط میگرد.

برخی از صاحبان مناصب مثل اینکه بگویند لزومی ندارد بطرف مجدالدین اشاره کردند.

خبر باز گشت علیشیر نوایی به سرات و انتصاب او به حیث میر دار دولت ، چون حادثه مهمی انعکاس میکند . اهالی خراسان این تقرر را بفال نیک میگردند و چشم امید بسوی او میدوزند.

چندی بعد میرزا یادگار یکی از شهزادگان تیموری علم بغاوت بلند میکند و با وجود شکست فاحشی که از حسین بایقرا میخورد، موفق میشود در اثر خیانت برخی از سردرگمان (یکجا) ، سپهر هرات را اشغال نماید .

حسین بایقرا پس از مدتی آوارگی در بادغیس و میمنه سر انجام شامگاهی به هرات هجوم میبرد و بیاری نوایی قدرت از کف رفته ادو باره بدست می آورد و میرزا یادگار را بقتل میرساند.

در زمستان همان سال بر اساس یک فرمان علیشیر نوایی به وظیفه خطیر امارت انتصاب میگردد این اقدام در عین حالیکه حسرخصومت و کین تیزی مخالفان را برنی انگیزد، مورد تایید اهالی عدالت پسند هرات و کافه مردم خراسان قرار میگیرد

روزی بعد از آنکه پیشنهاد های نوایی در مورد بهبود امور و رفع نواقص موجود در دستگاه دولت طرف تایید جدی سلطان قرار نمیگیرد، وی ناراضی از کاخ سرای خارج میگردد و نزد شاعر بزرگ عبدالرحمن جامی میرود.

چندش که گاهی پشت و گاهی بلند پروازی کردند و گاهی لفظه ای بر شاخه های مرتفع درختان نشسته ، باز هم بسوی - آسمان اوج میگردند بسان شکاریان حرفه ای نشان گرفت . کلا آنها با کنج چشم سوی هم دیگر نگاه کرده ، به نحو معنی داری تبسم کردند.

بدیع الزمان خطاب به نوایی گفت: - کتابهای را که بما ارسال فرموده بودید، گرفتیم، از لطف شما سپاسگزاریم. مطالعه اشعار شما و آثار حضرت تاج الملک ما را صفا بخشید.

نوایی با علاقمندی گفت :

عطا لعه روح انسانرا لذت واقعی می بخشد ، اما تنها خواندن اشعار کافی نیست . تاریخ .. مگر کتب تاریخ را از نظر نگارندید ؟

بدیع الزمان پاسخ داد :

دل ، بیشتر به اشعار مایل بود . اگر فرصت میسر گردد کتب تاریخ رانیز آغاز خواهم کرد.

من عمدا کتب عاید به تاریخ را شما فرستاده بودم . شاید مطلع باشید که به پدر شما حضرت خاقان نیز پیوسته مطالعه تاریخ را تو صیه مینمایم، مسولیت دولت همه بدوش شماست اعمار ویا انقراض همه تدبیر و اعمال شما بستگی دارد. از همین لحاظ باید شما پیوسته به آینه تاریخ نگاه کنید. در کدام دوره ها بنابه کدام عللی کشورها معمور و آباد گردیده و مردمان به

(سرگرمی جالبی است!) محمد سعید داستان نیرو مند خود را بر گمراه گداشته کله تو مند خود را اندکی بعقب خم کرد و به هوا تگریسته خندید : (مگر نگفته اند که ترک عادت مو جب مرض است) در یک لحظه کوتاه چهار خیل کبوتر یکی بعد دیگر در هوا پرواز کرد. هر خیل مرکب از صد ها کبوتر بود...

مردمان رقاص که از حبس طولانی روز به ستوه آمده بودند در پشته بی پایان فضا مستانه می رقصدند و معلق میزدند .

چون سلطان ، مصروف تماشای پرواز - کبوتران بود لذا آنها در داخل خیابان وسیع ، به گام زدن پرداختند .

در همین موقع بدیع الزمان که پسر چهار - پنج ساله خود هم من میزرا را با خود پایا می آورد ، از مقابل آنها پدیدار شد . بدیع الزمان که مانند همیشه زیبا خوش معامله بود لباس نازک داشت ، دست پسر خود را رها ساخته در برابر نوایی تعظیم بجا آورد . به پهلوان نیز التفات نشان داد. نوایی بادست کشیدن بر سر مومن میرزا که مانند پدرش زیبا خوش لباس و دارای چشمان نافذ بود، او را نوازش داد و با آهنگ مورد علاقه کودکان با وی به گفتگو پرداخت.

سپس از احوال و مشغولیت های بدیع الزمان جویند . هر سه در خیابان آرام بر اما افتادند مومن میرزا با موزه گلدار خود جلو آنها می دويد او گمان نقره ای با زیچه خود را گه از - بالای چین ابریشمین بر شانه آویخته بود، آهسته در دست گرفته بسوی کبوتر های

امیر ابرو در هم کشید و زیر مینی نگاه می تند بسوی نظام الملك انگند .

پروانه چی نمیخواست در حضور بدیع الزمان بساط مباحثه هموار گردد. چون نظام الملك را از سر سخت ترین دشمنان خود میدانست لذا سخنان او بسان نشیتری تیز بر قلبش خلید، او بدون آنکه بتواند ناراحتی خود را پنهان دارد نظام الملك را مخاطب ساخت.

مگر ضرورتی به ملاکزه هست؟ مسئله به صاحبان عقل سلیم چون آفتاب روشن است.

نوایی آرام اما با جدیت گفت: هرگاه سخن به بنده ارتباط داشته باشد آرزو داشتم آنرا بشنوم - و مثل اینکه خواستار ادامه صحبت باشد، به پروانه چی چشم دوخت .

مجدالدین ناراحت شد. چشمانش از تردد (القی-بلق) ماندند. مثل اینکه احساس گرمی کرده باشد خود را هو داده به دریچه متعایل ساخت ، و آنگاه بارنگی پریده و صدایی لرزان حرف زد:

بعباید در سایه دولت و عدالت خاقان اعظم حقوق سپاهیان آنقدر بالا میرفت که در هیچ دوره دیگر نظیر نمیداشت . متأسفانه صدای شکایت آنان روزتاروز بیشتر اوج میگردد . البته چشمان تیز بین شما قادر است این وضع راهززار بار بیشتر از ما مشاهده کند . میخواهیم بگوئیم در روزگاری که پیرامون عدالت اینهمه داد سخن میدهند ، نباید سپاهیان بیچاره بیشتر ازین متحمل رنج و مشقت گردند .

چشمان نوایی یعنی کنایه آمیزی کوچکتر شد. ریش هموار و سبیل هایش بانو عسی تبسم استهزا آمیز تکان خورد . آنگاه روبه اهل مجلس نموده بسخن آغاز کرد:

معام به درجه ضرورت دولت به قشون واقفیم. هرآن سلطانی که نسبت به قشون خویش چون پدری مهربان غمخوار بی نشان ندهد، هر چند خود رستم میدان کار زار باشد سر انجام حاصلی جز پشیمانی نخو اهد داشت .

از همین رهگذر باید نخست از همه خود سرکردگان پیوسته از حال سپاه خویش باخبر بود ، آنان را بالوازم و وسایل مورد ضرورت تجهیز نمایند. سپاهیان نیز میباید در برابر این توجه و اهتمام نسبت بدولت صادق و وفادار باشند . ولی افسوس، هزار افسوس که اکثر سپاهیان مابه ملخهای مبدل گردیده اند که مزارع سبز و خرم را به نابودی تهدید میکنند . برای اینگونه حرکات نکوهیده در یک دستگاه متکی بر عدالت هیچگونه موقمی نمیتواند وجود داشته باشد.

مجدالدین بادلسوزی مصنوعی گفت: سدر صورتیکه آنها نتوانند سیموزرکافی از خزانه بدست آورند ، ناگزیر دست شان بسوی مال مردم دراز خواهد شد !

نوایی با فطمت حرف زد:

سدستانی را که بسوی مال مردم دراز میشود باید برید . هرگاه سپاهیان و عاملان به ملخ مبدل گردند، مردم بزودی چننه گدایی بگردن خواهند آویخت و آنگاه در خزانه ای که حتی یک مثقال سیم هم در آن موجود نباشد، موشها بزم بر پا خواهند داشت . امیر غم غم کنان اظهار داشت .

آیا لازم است به شکایات نوعی جواب بامیر مقول غم غم کنان اظهار داشت: دادی اخیر ؟

نوایی به لجه ای که خاکی از اعتقاد راسخ و به حقانیت خویشش بود گفت:

مقوله ای است که میگوید : (سیری به شوخی میکشاند) . واقعا بعضا سیری بیش از حد و بیکاری ، آرزو ها و هوو سپاه جدیدی برمی انگیزد. شما به سپاهیان خویش توجه کنید نادر باده نوشی افراط نکنند و اینهمه در عیش و عشرت فرو نروند. دولت از سپاهیان که هرگاه چین ابریشمین در سر نکنند، دل آزرده گردند، چه خدمتی میتوانند انتظار داشته باشد ؟ وظیفه جوانان آنست تادرفنون جنگی کسب مهارت کنند و مردانه در پناکی و شرافت زیست نمایند. ولی ما این خصلت های پسندیده را نمی بینیم .

گونه امیر مقول سرخ شده بزمین چشم دوخت (لب و لنج) اوبه نحوی معنایی (کشال) شده بود . مجدالدین نیز رنگ باخت و از عصیانیت ابروان خویش رادر هم کشید. او

هنگام صحبت نوایی بدقت سوی بدیع الزمان نگریسته ، علایم تایید افکار شاعر را در وجنات شهباده خوانده بود. این وضع زبان او را برید . سکوت عمیق مسلط بر مجلس را ولی بیک برهم زد. اوبا صداقت در وظیفه و ساده دلی خویش در میان تمام بیک ها و سرکردگان سپاه ، متمایز بنظر میرسید. او همیشه جوانان مربوط به خود را مورد توجه و اهتمام قرار میداد . با آنها یکجا پسر میرد واز بیک در یک بمعیت شان غذا میخورد. ولی بیک خشمگین و راستگو ، بر طبق عادت همیشگی خویش با فاطمت (زور زرده) حرف زد:

اسلاف مادر برابر سخن راست، حتی زندگی خویش را می بخشیده اند. نمیدانم چرا در زمان ما این سنت پسندیده دیرین را کمتر رعایت میکنند . همچنان جوانان ما تلاش نمی ورزند تا از نمونه بهادران پر افتخار پیشین پیروی نمایند. بعقیده من جناب علیشیر نوایی هر چند از ارباب جنگ نیستند با آنها همین نقطه موضوع را خیلی خوب در نظر دارند - از جوانان میخواهند تا واقعا جوان باشند . در سایه تدابیر جناب علیشیر، جوانان ما هیچگونه نیازمندی احساس نمیکنند . راستش را بپرسید برای درک درست عوامل اصلی مذاکراتی که درین باره صورت گرفت، عقل من قدمیده .

پس از ولی بیک رشته سخن را خواجه افضل وزیر در دست گرفته ، مجدالدین را مورد انتقاد

شدید قرار داد او در حالیکه دست بر سینه نهاده بود درباره اینکه (آرزومند است تا همت و غیرت علیشیر نوایی درین ساحه باز هم ثمرات بیشتری بیار آورد) سخن گفت.

همینکه با باغلی - ایشیک آفاسی جدید از وصول سلطان خبر داد، همه از جابرس خاستند . حسین با یقرا مفرور و جسور از در وارد شد . روی توشک های ضخیم زربفت در صدر خانه نشست . از عقب وی شهباده ۱۲ ساله - پسر سو گلی سلطان - مظفر میرزا با عده ای از بیک ها و جوانان خاص خویش با بیحالی داخل شد و در سمت چپ پدر خود نشست . درین اثنا بنشیند دقیق. علایم نوعی احساس را برای لحظه ای بر چهره بدیع الزمان میتوانست مشاهده کند .

حسین با یقرا سرشار از کیف بود. او طبق معمول به بیک ها التفات نشان داد ، اما بسا علیشیر نوایی گرم و صمیمانه برخورد نمود . نه تنها از وظایف رسمی شاعر، بلکه از کارهای خصوصی وی نیز پرس و پال بعمل آورد. چشمان مجدالدین و امیر مقول به نحو معنی داری با هم تلاقی نمودند . نظام الملك با وضعی موقرانه بشیوه دانشمندان گلوصاف کرد . ابراز این التفات صمیمانه نسبت به نوایی برای برخی از بیک ها و اکثر مقربان سلطان ناخوشایند بود. نوایی که رو حیات اهل سرای و صاحبان مناصب را عمیقا آزموده بود، کمی ناراحت شد باقی دارد

خرقة مبارک

آغوش

آنجا که شگوفه افار

ارغنداب موج

و خرمنی

قند

قندهار از کابل ۵۱۰ کیلو متر و از هرات ۶۴۷ کیلو متر مسافت دارد شهر فعلی قندهار شکل مستطیلی را دارد که طول آن ۲۱۳۳ متر و عرض آن ۱۳۸۷ متر میباشد بنور شهر در سابق خندقی به عمق ۳ متر حفر گردیده و دیوارهای به بلندی از ۷ تا ۱۰ متر و عرض ۵ متر آباد گردیده بود که به مرور زمان خندقی آن پر شده و دیوارها هم تخریب و بجای آن خانه‌های عصری اعمار گردیده است.

عمارات قندهار عموماً بصورت گنبدی آباد شده از بین شهر چار سرک بزرگ به چهار جهت شهر کشیده شده که در مرکز تقاطع می نمایند در چار سمت شهر قندهار چار دروازه بزرگ موجود است که بنام - دروازه کابل، دروازه هرات، دروازه شکار پور و دروازه عیدگاه یاد میشود.

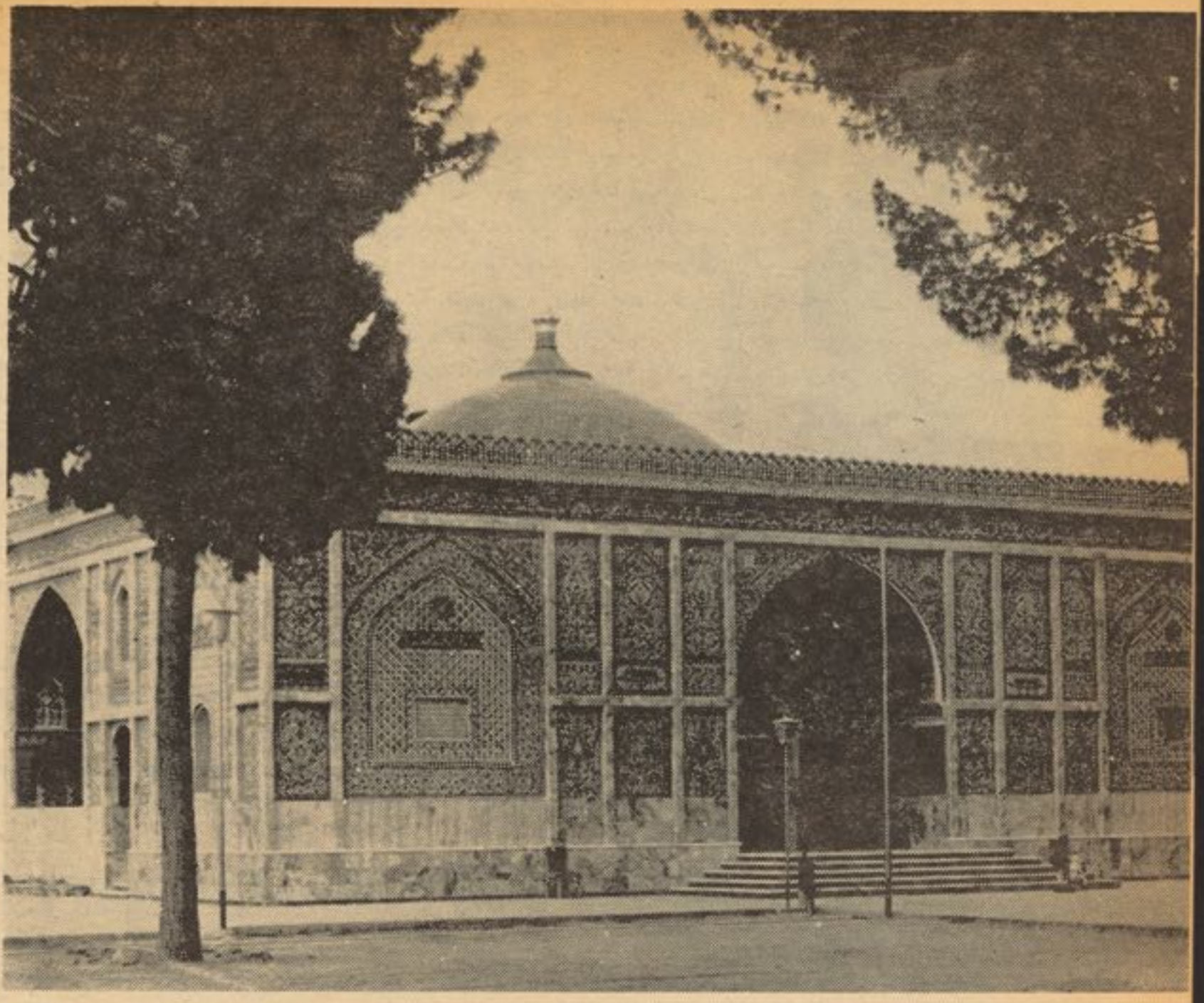
دروازه عیدگاه از بین ارگ میگردد که محوطه مربع شکلی بوده و هر ضلع آن تقریباً ۲۷۷ متر میباشد.

قندهار از مراکز عمده تجارتی کشور حساب میشود واردات قندهار، رخت، چرم، قند، فلزات، رنگ با ب، سامان تعمیر، لوازم خانه، البسه و خوراکی با ب و غیره میباشد، برک پوستین و ابریشم، کرک و واقمه نیز در قندهار هواخواهانی دارد.

پشم، پنبه، انگور که به دهها نوعی نظیر در تاجکستانهای قندهار حاصل میدهند سایر خوراکی از قبیل انار، شکرپاره، بادام شغالی، آجوش، کشمش و منقه، سیب چارمقز، توت، آلو، آلوچه، زردآلو، انجیر که در بازارهای خارج نیز شهرت زیادی را نصیب است صادرات عمده قندهار را تشکیل میدهد.

درچو کات پلا نهایی صنعتی که در کشور عملی میشود قندهار بجهت یک مرکز تولید

ژوندون

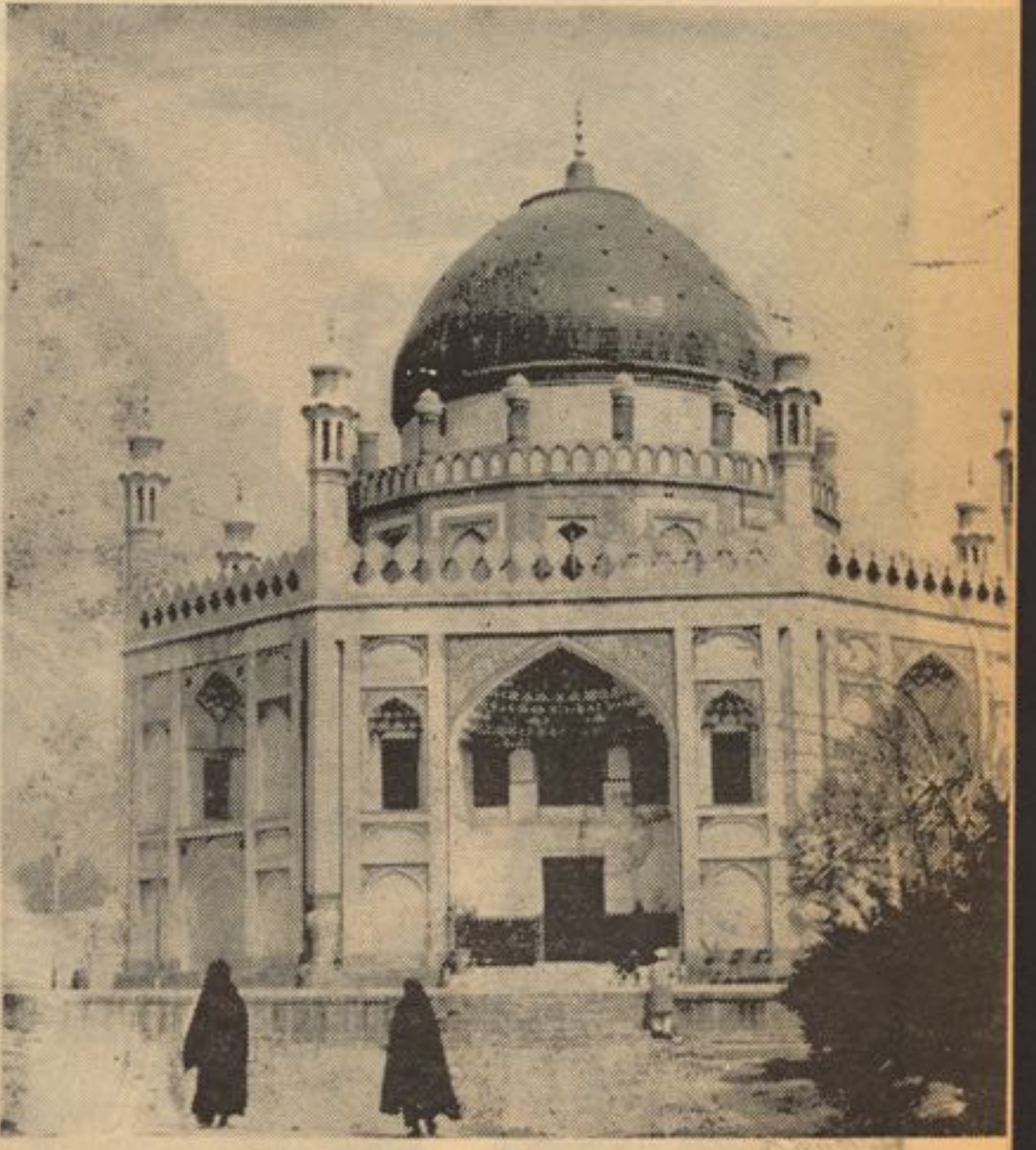

خرقة مبارکه حضرت محمد «ص» که زیارتگاه مردم است

قندهار یکی از ولایات بزرگ کشور ماست که از سطح بحر تقریباً ۱۰۷۷ متر بلند و اعشده است. ولایت قندهار بین ۶۴ و ۶۸ درجه ۸ و ۵۱ دقیقه ۱۰ و ۱۲ ثانیه طول البلد شرقی و ۲۹ و ۳۴ درجه ۱۲ و ۱۳ دقیقه و ۲۰ و ۲۵ ثانیه عرض البلد شمالی واقع است. این ولایت کشور در میان اراضی حاصل خیز وادی ترنگ افتاده که از دریای ترنگ ذریعه یک سلسله کوهها جدا می شود. کوههای متذکره حصه سفلی وادی را بدو قسمت تقسیم کرده است و تورگانی یعنی سنگ سیاه - نامیده می شود.

وادی قندهار فوق العاده حاصلخیز و شاداب و دارای باغها و تاکستانهای بسی نظیر میباشد. در جنوب و غرب این وادی حاصلخیز آبدیهای زیادی موجود است مگر شمال غرب آن خشک و دامنه کوههای لامزروع میباشد و لی این سلسله کوهها بین وادی ارغنداب و ترنگ یک مغزن وسیع آبی را می سازد که برکو هستان هزاره - جات منتهی میگردد یک سلسله کوههای دیگر بطرف جنوب غربی بامتداد یافته و بریگستان می یوندد.

طرف شمال غرب قندهار سرک کابل آغاز میشود که مشهورترین و قدیمترین راه تاریخی است.

مقبره امیرحضرت احمد شاه بابا درقندهار

منبع فیض در کندهار

لبخند میز ندورود گل عامل شادابی است هار

عابد میوند که یکی از بنا های تاریخی میباشد در قلب قندهار موقعیت دارد

اینده شگو فانی را درقبال دارد، فابریکه میوه قندهار اقسام کا نسرو و شیرینی باب را تهیه می نماید که هم در ولایات داخل کشور استهلاک میگردد و هم در مارگیت های خارج عرضه میشود. اگر چه حصص جنوب و غرب قندهار شاداب و حاصل خیز است مگر وادی ارغنداب حاصلخیزترین منطقه و لایست قندهار می باشد و با غنای پر فیض و زمین های پر نمر و تاکستانهای بی شمار دارد.

زمین های اطراف قندهار بواسطه نهرهاییکه از دریای ارغنداب بنزدیک بابا ولی جدا شده است آبیاری میگردد، همچنین در بعضی حصص کاریز نیز وجود دارد که در آبیاری آن کمک میکند.

وجه تسمیه قندهار :

راجع بوجه تسمیه قندهار بقول آریانا دایره المعارف آراء و عقاید مختلف است. بعضی منشا آنرا از الکز اندره تصور می کنند و برخی باین عقیده اند که چون مهاجرین کندهاره باین سرزمین آمدند اسم کندهاره را با خود آوردند و عرب ها آنرا قند عار خواندند.

قندهار در آینه تاریخ:

نام قدیم ولایت قند عار (هر خو تیش) است که هر دو تس آنرا (هر وانی) و سایر یونانیان اراکوزیا ساخته اند. قند عار تاریخ پر آسوی دارد و از هنگام تاسیس سلطنت های قدیم آریانا و اقرا و سلسله

های پیشدادیان و کیانیان بلخی درمیدیاتا ظهور اسلام حوادث و رویداد هایی جا لبی راپیموده و نوسانات تاریخی عجیبی راپشت سرگذاشته که بحث و تفصیل آن درین جا موردی ندارد.

مقارن ظهور اسلام در شرقی مو قعی که رتبیل شاهان قندهار رانیز بدست داشتند فتوحات اسلام بافغانستان آغاز گردید در سال ۲۳ هجری سیستان و در سنه ۴۴ هجری قندهار بدست مسلمین فتح گردید. درین صفحه نیز مقایسه و امت مردم قندهار در برابر فتوح اسلام و وقایع برجسته ایرا لست تاریخ نموده است.

دردوره صفاریان، غزنویان، غوریان، سلجوقیان حواریان مثلاً هیان، حملات چنگیز ملوک کرت تیموریان، شیانی ها و در عهد بابر قندهار عروج و نزول راپیموده است و عرصه پیکار های خونین بوده است.

مؤلف سراج التو ادب بعد از ذکر معاریبات احمدشاه بابا در سال ۱۱۷۴ چنین می نویسد:

(پس از نزول اجلال از آنجا که اعلی حضرت احمدشاه را این امر دامنگیر خیال بود که هوای نادر آباد از سبب تقریبش بچمن و نیاز ردی و مغل صحت است خراب نموده در جای بافضای خوش آب و هوای بنا مگویشس احداث نماید لهداولا نهر عریض و عمیقی در ساحل غربی رود ارغنداب حفر نموده جانب دشت کشید فرمود که تعمیر شهر نماید و ازین معنی طایفه الکو زایی که مالک آن اراضی بودند مانع آمدند و این امر باعث فسخ عزمی گردیدند فعلا دست از کار کشید که بعد از چندی والده ما جده اش بجوار رحمت حق پیوسته در آنجا دفنش فرموده - موسوم بروضه اش نمود و عزم کرد که در حدود غربی قریبه (مرد قلعه) احداث شهر نماید طایفه بارگزا بی مانع آمدند و اعلی حضرت احمدشاه از حلمی که داشت هر دو طایفه را در بندی نفرمود، اما قوم فولز ایی اینتار نموده املاک خود را غصب نمودند، اعلی حضرت - موصوف پذیرفته، در جاییکه حالا شهر موجود است موازیی، دوازده قلبه و از زمین گه از روی تخمین معادل ششصد جریب باشد - مهندسی فرموده اساس شهر نهاد و در سال ۱۱۷۴ هجری قمری دست بکار برده بسر عهده همت تمام طوایف درانی چنان قرارداد

رقبه در صفحه ۲۹

یکی از عمارات جدید و مدرن ولایت قندهار

خراسان زمین از دیر گاهی مهد پرورش رادمردان میدان نبرد و سیاست و بزرگ مردان علم و ادب و هنر بوده و ازین دیدگاه نقش بزرگ و فعالانه‌یی در جهان اسلام داشته و رول بس عالی‌یی در پیش علم، صنایع و هنرهای متداول آن روزگار بازی نموده و در انتشار تمدن و دین، اسلامی سهم زیادی بهم رسانیده است. اینجاست که ازین کشور سیل افکار و اندیشه های گوناگون بدیگر کرانه‌های مشرق زمین بالغایه سر زمین عجایب هندوستان راه پیدا کرده و اکثرا اندیشه های گمن و باستانی آن دیار را تحت الشعاع قرار داده و با آن مزج و اختلاط پیدا نموده پدیده های جدیدی بوجود آورده است. مثالیهای براننده این ادعا همانا انتقال و نفوذ اندیشه های فلسفی و تصوفی بوده که توسط فلاسفه معروفی چون البیرونی و متصوفین چستی که قرن‌ها قبل از چشت شریف که در پنجاه کیلومتری شرق هرات واقع است، رخت سفر بدیار هند بریسته و ارمغانهای دل انگیزی با خود بدانجا بردند، بر علاوه هنر و روان متعددی ازین مرزو بوم زیبا دست آویزهای هنری خویش را بدانجا برده پدیده های هنری آنجا را رنگینتر ساختند. مزید بر آن شاعران شوریده دلی بانازک خیالهای لطیف خویش بدانجا رهسپار گشته و با گلها و برگ های ادبی خویش آنجا را به گلستانی مبدل ساختند. که مثال بارزان امیر خسرو بلخی معروف به دهلوی میباشد.

گرچه زادگاه این شاعر بنام پتیاله یا مومن آباد قرون وسطی هند بود (۵۶۱ هـ)، ولی اصالت و جایگاه اصلی اش بخدی قدیم یا ام البلاد بلخ دوره اسلامی میباشد، زیرا امیر سید الدین محمود بلخی پدر امیر خسرو با تر فشار های محاربات جنگیز یان نخست به غوربند آمد و از آنجا به هندوستان فرار کرد و در آنجا رحل اقامت افکند ابو الحسن متخلص به امیر خسرو از خوردی فریخت شعری داشته گلهای رنگین ادبی پدید آورد، و تا آخر عمرش در حدود بیش از یکصد هزار گبر های گرانبهای شعری از قریحه توانای او تراوش کرد، و این چکیده های ادبی او موضوعات عشقی، تهذیبی، فلسفی، تصوفی و عرفانی داشت و همچنان کتبی به نثر نوشت و بدین قسم صیت و شهرتش اوج گرفت و مقام و منزلت ادبی اش دوبالا شد.

امیر خسرو تالیفات متعدد دارد، و از خصوصیات تالیفات او یکی اینست که وی در مرحله زندگی اثر شعری خاصی پدید آورد و اکثر آثارش را نظریه تناسب سن خویش نام نهاد، چنانچه نخستین اثر او (تعفة الصغر) نام دارد که امیر خسرو در سنین ۱۹ تا ۱۶ سالگی آنرا سروده، دومین دیوان او (وسط الحیاة) است که شاعر آنرا

۵- امیر خسرو بلخی مشهور به دهلوی	درین عرصه میستایند.	امیر خسرو بلخی در مجلس شعرای بزرگ
۶- شیخ سعدی	درین میناتور که از سد اسکندری	علیشیر نوایی بعد از آنکه «خمس»
۷- ابو القاسم فردوسی	د فتر پنجم «خمس» اقتباس شده	خود را بیایان میرساند، خود را در
۸- سنایی	شاعران ذیل رده میشوند:	محضر گروهی از شاعران بزرگ
۹- انوری	۱- حسن دهلوی	خواب می بیند. آنها سرایای «خمس»
۱۰- خاقانی	۲- علیشیر نوایی	را بدقت شنیده مورد تقدیر و تحسین
	۳- عبدالرحمن جامی	قرار میدهند و ایجاد گری نوایی را
	۴- نظامی گنجوی	

محمد انور نیر

آثار خطی

امیر خسرو و بلخی در افغانستان

در کشور ما، زراعت و کشت و کار بیشتر متکی به آبهای جاریست، اکنون در چوکات انکشاف دهات برای استفاده مطلوب از آب دریا بندهای آبگردان مؤقتی نیز به کمک اهالی ساخته می شود تا زمین های زراعتی بطور کافی و علمی آبیاری شود. عکس فعالیت پروژه دهات را درین زمینه در پروان نشان می دهد.

رابعه شیبوه نصاب الصبیان شیخ ابو نصر فراهی (متوفی ۶۳۴ هـ) برشته نظم آورده و اقسام تجنیس را بطور حیرت انگیزی رعایت نموده است.

بالیدارد

حلقه دود بجای حلقه گل هود جدید استقبال از خواستگار عصر کیهان!

وقایع تاریخی از اوضاع جغرافیایی، فرهنگی و عقاید دانشمندان هندوستان مباحثی دلچسپ دارد و بنام نه سپهر قطبی شهرت دارد که شاعر آنرا بنام قطب الدین مبارک - شاه سروده است.

از مثنویهای دیگر واقعه نگاری امیر خسرو یکی هم مثنوی آخری او یعنی (تغلق نامه) میباشد که در آن بیان غلبه حسن خسرو خان پرواز و بالخاصه غلبه غیاث الدین تغلق مومنانند و تعلقیه هند میباشد. از جمله کتب دیگر مولف امیر خسرو - (افضل الفوائد) که مثنوی میباشد و در آن شرح مجالس ارشاد شیخ نظام الدین اولیاء مرشدش موجد است. (ازین نسخه نگارنده چاپی دیده ام، ولی نسخه خطی آن در افغانستان بدسترس نیست.)

از کتب معروف دیگر امیر خسرو (جواهر خسروی) یا (اعجاز خسروی) است که شاعر آنرا به مدت نسبتاً طولی سروده و در سال ۷۱۹ هـ به سن ۶۶ سالگی آنرا اختتام بخشیده، این کتاب شامل پنج رساله است در مورد ادب، مکتوب نو یسی، و شعر سرایی و وقایع تاریخی می باشد که بعد از باره نسخ خطی دست داشته آن صحبت خواهم کرد، رساله گوچک دیگر امیر خسرو (نصاب بدایع العجایب) است، که در آن الفاظ مشترک عربی، دری، معرب و پارس

۶۹۹ هـ و هشت بهشت را در سال ۷۰۱ هجری سروده بود. دیگر کتاب (بقیه نقیه) اوست که در آن سلطان علاء الدین خلجی را که در جنوب هندوستان بغتاً حاکم شد و از آنجا آمد و در شمال غربی مقابل حملات متواتر مغولها فایز گردید مدح و ستایش کرده. (در باره شرح مفصل فتوحات علاء الدین خلجی، رک: تاریخ خلجیها، اثر کمپاس. لال بربان انگلیسی) و شاعر آنرا در سال - ۷۱۶ هـ به سن ۶۳ سالگی سروده است.

امیر خسرو بر علاوه شاعری به واقعه نگاری یا تاریخ نویسی علاقه زیاد داشت، و رویداد های زمان خود را برشته تحریر در آورده، یکی از آثار او (خز این الفتوح) است که آنرا در سال ۷۱۱ هـ تالیف نمود و وقایع عصر سلطان علاء الدین خلجی را با فتوحات وی ذکر میکند امیر خسرو در سن ۶۷ سالگی یعنی سال - ۷۱۵ هـ داستانی عشقی دو دلناده را بنظم در آورده و آنرا (مثنوی خضر خانی و دود لرائی) نام نهاد، که شرح عشقی خضر خان پسر علاء الدین خلجی را با دود لرائی دختر یکی از راجه های هندوی گجرات را بیان می دهد.

دیگر از رسایل واقعه نگاری امیر خسرو مثنوی نه سپهر اوست که شامل نه فصل میباشد و هر فصل را سپهر نام گذاشته است، و شاعر آنرا در سال ۷۱۸ هـ به عمر ۶۵ سالگی سروده، این مثنوی بر علاوه

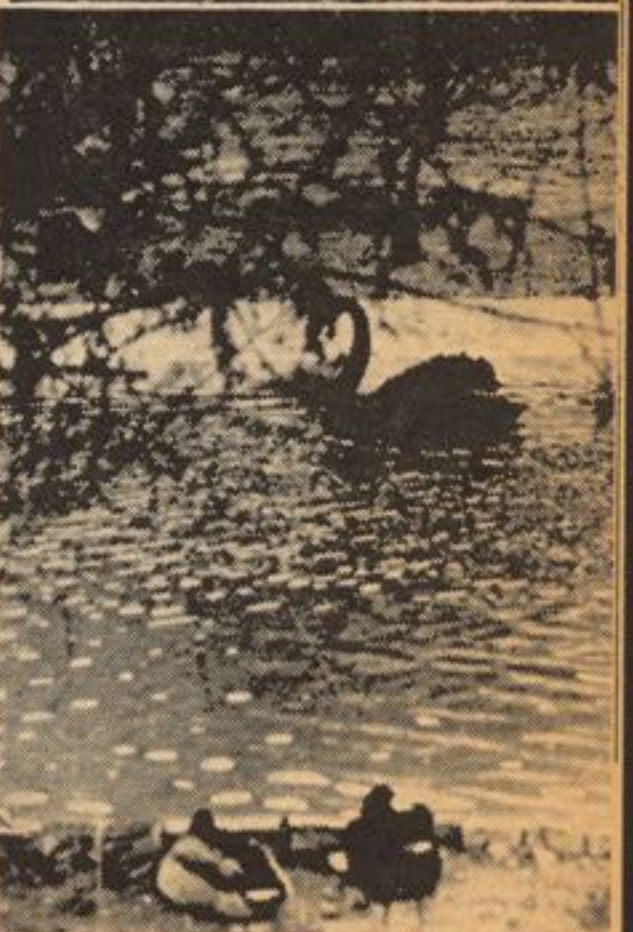
در سال ۶۸۳ یا ۶۸۴ یعنی در سن ۳۱ سالگی سروده است، در سن چهل سالگی (۶۹۲ هـ) دیوان (غرة الکمال) را تدوین کرد. آخرین و پنجمین دیوان او (نهایت الکمال) نام دارد که آنرا هنگام پیری سروده است. دیگر از آثار معروف او (قران السعدین) است که شاعر آنرا در سال ۶۸۸ هـ یعنی در سن ۳۶ سالگی سرود و هدفش از سرودن این کتاب آن بود که بفراخان حاکم بالاستقلال بنگال آنگاهیکه ملک الامر پسرش را در دهلی بر تخت نشاند، لشکری بزم رزم پسرش ترتیب داد و از سوی دیگر کعباد بجهت مقابله با لشکریان پدرش از دهلی حرکت کرد، مگر نتیجه مصالحه بود که بین پدر و پسر افتاد، و فیصله گردید که هر دو در نواحی متصرفه خویش مستقل باشند و این آشتی و نزدیکی بین دو اختر را (قران السعدین) نامیدند که امیر خسرو تحت این عنوان اشعاری بدین مناسبت سرود. (نگارنده کتابی دارم که تمثال آشتی گردن پدر و پسر را در حال بفل کشی نشان میدهد).

غیر از آن امیر خسرو آثار زیاد دیگری هم دارد، و چنانچه یکی از آنها کتاب خمسه اوست که شاعر آنرا به پیروی از خمسه نظامی گنجوی سروده، ازین خمسه مطلع الانوار، خسرو و شیرین و مجنون و لیلی را در سال ۶۹۸ هـ و آیین سکندر را در سال

باغ وحش کابل

مطالعه زندگی حیوانات و تماشای آنها نه تنها بچیت یک تفریح سالم سرگرم کننده است بلکه بر معلومات آفاقی بیننده می افزاید بخصوص اطفال و شاگردان معارف میتوانند از تماشای باغ وحش لذت فراوان ببرند و از لحاظ معرفت با محیط طبیعی زندگی استفاده مطلوب نمایند.

فوتو را پودتر م در

باغ وحش کابل روز بروز دیدنی تر شده میرود. اگر یک زمانی تمام سرمایه او را چند حیوانی تشکیل میداد، اکنون نه تنها به تعداد آن ها افزوده شده است بلکه در پهلوی آنها موزیمی را بنیان گذاری کرده اند که از حیوانات افغانستان، پرندگان و خزندگان افغانستان و حتی طبیعت افغانستان معلومات جالبی در اختیار بینندگان میگذازد.

باغ وحش در هر کجای از دنیا تفریحگاه خوبی برای مردم مخصوصا طفلان بشمار میرود. در کابل ما هم روزها، مخصوصا روزهای جمعه عده از هم شهریان ساعتی را درین

باغ میگذرانند و از دیدن زیبایی های این باغ لذت می برند. پرندگانه های قشنگ، مرغ های دشتی رنگارنگ، قوی سیاه و لک لک ها همه زیبا اند بیننده اگر از جانبی از دیدن اینها لذت میبرد از طرفی هم دلش بحال شیر بزرگی می سوزد که نمیداند به چه دلیل اعصابش ناراحت و خلقتش تنگ است تنگ است تنگ است.

فیل هندو ستانی واقعا در خور ستایش است. چه این فیل نه تنها فیل باغ وحش است، بلکه مانند فیل سرکس فوتبال بازی میکند، سواری می دهد و اگر توپ را به طرف که امر شده است نفرستد، حتی لنتو

کوب هم می خورد.

شادی های این باغ خیلی شوخ و دلپذیر اند. در قسمت های مختلف از قفسه های آن ها میله های بنیان گذاری شده است که آن ها بروی این میله ها در پرش و جهش اند ماهی های رنگه که خیلی هم زیبا اند، در اکواریم های خاصی نگهداری می شوند حتی اژدها هم دریکی از این شیشه خانه ها نگهداری می شود.

گمان می کنم، با موفقیت که این باغ وحش دارد و در بهترین محل شهر واقع شده است دیدن آن برای همه لذتی بار می آورد.

چرا کوه نشینان بمبارزان پیوستند

حکومت حبشه بخاطر مقابله با آزادی خواهان ارتیریا یا آزادی خواهان تقاضای کمک نظامی بیشتر رانموده است. مگر کولین سمت که هشت روز را بدسته های مبارزین ارتیریا گذرانیده است راپور می دهد که آزادی خواهان با وجود کمک های امریکا احساس می کنند که پیروزی با آنهاست.

در ۱۵ مایلی شهر اگور دات که امداد نظامی به آزادیخواهان از آنجا میرسد و مرکز منطقه غربی ارتیریا میباشد در دل صحرا در ختان بلند خرما قد کشیده و در اینجا و آنجا سبزه های بنظر میخورد که در میان خارهای صحرائی علی رغم دشت های سوزان دور نمای زیبایی را میسازد و خود مبارزین آنرا «باغها» میخوانند.

در میان این باغستانهایی که در دل صحرا بهشت آسا مینماید پمپ ها و برسر چاه ها دیده می شود که ساخت فابریکه های ایتا لو یست و ساحه دو صد ایکر زمین زراعتی سرخ، سرخ، کیله و پنبه را آبیاری میکند و آب نهایت شفاف دارد و رهنمای، (هیات همراهان کولین سمیت) بحق آب اروپایی میخورند تا از آب های ناپاکی، که بمشکل در چنین صحرائی پیدا می شود و خانه بدو شان مجبور با استفاده از آنند، فرق شود.

چهار روز را در بر گرفت تا ما، پنج نفر زور نا لستان، و دسته ۲۴ نفری مبارزین جبهه آزادی خواهی ارتیریا پای پیاده و سواری اشتر فاصله صد میلی را تا بیک مرکز آزادی خواهان ارتیریا نزدیک به

سرحدات سو دان برسیم و با اصطلاح خود را به «باغها» برسانیم این مسافرت از میان زمین های هموار ارتیریا تا منطقه سطوح مرتفع که شامل اسما را مرکز ارتیریا است دامنه های تپه آن از شهر اگور دات آغاز می شود صورت گرفت.

این منطقه سر زمین هموار نیست که مخصوصا برای مبارزین گریلائی مناسب باشد. در ختان خار مخفیگاه مختصری میتواند باشد و اواری ها از یکدیگر زیاد دور واقع شده اند. در یک روز آفتابی در اول صبح یک بیلوت بخوبی می تواند قطار اشتری را که انسان ها را باید نقل دهد در شعاع بیست میلی بخوبی دیده می تواند.

برای ساختمان انسانها

حقیقت این است که بدون حمایت دولت، و مخصوصاً وزارت دفاع آن وقت، موفقیت های چشمگیر در ساحه هوانوردی جمهوری اتحادی آلمان، پدیدار نمی گشت.

وقتی حزب سوسیال دیموکرات با همکاری دیموکرات آزاد قدرت را بدست گرفتند باز هم ولکوف آنقدر مهارت و شایسته سیاسی داشت که توانست اهمیت و ابرام دستگاه خود را ثابت کند چنانچه وزیر دفاع فعلی آلمان فیدرال اکیدا ابراز داشته که ولکوف به اصطلاح زراد خانه قوای دفاعی بن محسوب میگردد.

تنبهادر شعبه انکشاف و توسعه مرکزی دستگاه دوهزار و یکصد انجنیر و فزیکدان سرگرم کار میباشند. اکثر آنان را جوانان تشکیل میدهد. لهذا اندیشه تفاعد و پیری فعلا دستگاه را تهدید نمیکند. در سال گذشته انجنیران کارهای دفاعی ای انجام دادند که به دستگاه معادل ششصد میلیون مارک نفع آورد. این سود خاص مرهون دماغهای رسای انجنیران میباشد.

امر فرمایشهای تولید اسلحه از طرف بن نمی آمد امکان نداشت که این فابریکه (تفکر) تاسیس ویا انکشاف میکرد. در سالهای ۱۹۵۰-۱۹۶۰ بود که یکدسته از متخصصین تانک بولکوف موفق به ساختمان راکت کبرا شدند که در آنوقت چنین راکتهای ضد تانک رهبری شده هرگز وجود نداشت و بی رقیب بود. که بعداً اجازه فابریکه موصوف در پاکستان، ایتالیا و ترکیه این راکتها تولید و بکشور های یونان، اسپانیا و سویدن صادر میگردد.

بولکوف در تولید مزید تانک (کبری) که تاکنون یک صد و پنجاه هزار عراده از آن نوع تولید شده، در صدد افتاد با فرانسوی ها مشترکاً کار کند. این است که تانک نوع (میلان) تولید گردید. در مرحله نخست بن و پادیس هر کدام پنج هزار عراده، فرمایش دادند. همچنان (عات) راکت های دور رس ضد تانک محصول همکاری مشترک فرانسه و جمهوری اتحادی آلمان میباشد. فراراست با این مرمی ها هیلوکوپتر های وزارت دفاع آلمان فیدرال مجبوز گردد.

همین حالا فرمایش پنجم عراده تانک در دست تهیه است، اوناسیس شوهر ژاکلین (که حالا دیگر در جهان نیست) فرمایش چندین هیلوکوپتر را به این کمپنی صادر کرده بود. ازین هیلوکوپتر ها قرار بود برای رفت و آمد بین یونان و جزیره (سکور پین) استفاده بعمل آید.

روزی هفتاد تاکنون فرمایش معادل ۴۷ میلیون مارک به این فابریکه رسیده است.

برخی فکر میکنند که این پولها بلا استفاده مصرف میگردد در حالیکه رئیس فا بریکه بولکوف طور دیگری می اندیشد چنانچه انجنیران فابریکه مذکور یک محفظه مواد سوخت را که در مقابل فشار قوی هوا مقاومت زیاد دارد ساخته اند که آمریکایی ها حالا از آن استفاده میکنند. این محفظه مواد سوخت در امر پرتاب راکتهای کیهان نوردی استفاده میشود بنظر رئیس فابریکه اگر در ساختمان طیارات دارای پرواز عمودی تجار بسی نمی اندوختند هرگز موفق نمیشدند به ساختمان طیارات جدید بنام میرکا توفیق یابند. اکنون قرار است کشورهای انگلستان ایتالیا، و جمهوری اتحادی آلمان قوای هوایی شانرا با این طیارات مجهز بگردانند.

بولکوف عقیده دارد که تکنالوجی رانمیتوان کشف کرد بلکه ماحصل حل یکسلسله سوالات میباشد.

ازینکه امروز انجنیران جوان آلمانی در ساحات هوا و کیهان از کشور های بیگانه به آلمان بر میگردد تا باری موفقیت های شکفت انگیز ما را از نزدیک تماشا کنند خود گواه پیشرفت مادرکار های ما است. از جانبی هم نمیتوان مساعی بولکوف پسر یک کارگر رانادیده گرفت. نامبرده در ایام جنگ در فابریکه طیاره سازی مسر شمیت کار میکرد که طیارات می ۱۰۹ سان متحدین غربی را به لرزه انداخته بود. و بعد از آن در ساختمان نخستین طیاره بولنگ سبب گرفت.

در سال ۱۹۵۶ با سرمایه یک میلیون گریبت از یک تاجر ها مبورگی بنام لفاک تک ایسن اساس فابریکه بولکوف گذاشته شد.

وی میخواست در ساختمان مجدد صنایع هوانوردی آلمان غربی سببی کافی بگیرد. ولی سریعتر از تاسیس آن فابریکه های مسر شمیت، هنکل، بلوم و دورنیر با هم اتلاف کردند و دستگاه عظیم موجوده را برپا نمودند. به این ترتیب علاقه به ساختمان مجدد صنایع هوا بازی آلمان غربی بهانه ای بود که این موسسات صنعتی را دور هم فراخواند.

بولکوف، در سایه استعداد و قدرت تخیلی و سیاستمداری و استدلال قوی و تصمیم خلل ناپذیر سیاستمداران و افسران نظامی و بیروگرتهای بن را با خود هم نوا ساخت. آنچه بولکوف به حیث انجنیر پیش میبرد، جوزف شتراوس از آن پشتیبانی می کرد. مثلا بولکوف پیشنهاد کرده که به هر قیمتی میشود قابلیت رقابت صنایع هوانوردی آلمان را در میانیه بین ایتالیایی ها و جوزف شتراوس که یک وقت وزیر دفاع بود، وعده داد، در تحقق بخشیدن این نقشه همکاری هر گونه حمایت ممکنه را مبلول خواهد داشت.

چرا کوه نشینان

جبهه مبارزین پیوسته بود. داستان او بیشتر برای این قابل تبصره بود که از یک قایل مسلمان آمده بود . او از یک خانواده دهقان آمده بود . که با محافظه کاری عنعنوی بار آمده و قبیله شان در قبال زنان پس منظر محافظ کارانه داشتند .

در حالیکه به وسیله ترجمانی باوی صحبت میکردیم او انگیزه های خود را برای دست زدن به این عمل بیان نکرد. در حالیکه بصورت واضح برادر بزرگ او در دو ران فعالیت های گیر یلانی کشته شده بود و عضو همین جبهه آزادی خواهی بود و یا با آن همه قیودی که در خانواده ایشان نسبت به زنان موجود بوده چگونه از خانواده دور شده بود ؟

او ده ماه را در عراق بفرار گرفتار تعلیمات نر سنگ گذرانده تر جمه های عربی آثار کاسترو ، گوارا ، و ماژ را مطالعه کرده است و در باره انقلاب به شیوه نظامان صحبت میکرد. مو صوف به شیوه محسوسی از آزادی خواهی و آزادی خویش مغرور مینمود. چنانکه گفت من عقیده دارم زنان باید موقع خود را در جامعه داشته باشند و اطفال باید بصورت دسته جمعی تربیه شوند .

وی گفت: زندگی کردن در میان مردان یک معضله اجتماعی نیست. به همه حال زندگی گیر یلاها آنقدر سخت است که بتوان در باره مسائل جنسی فکر کرد. او لهجه اش را نرم تر کرد و به ادامه گفت: ما درین چار روز مجال برای زیاد فکر کردن نداشتیم .

بقیه در صفحه ۵۳

ایشان این زندگی را در آغاز مشکل یافته بودند مگر به آن عادت کرده بودند. وی ادعا کرد که تعداد زیاد از آنها وقتی به جبهه آزادی خواهان پیوستند که طی رات (۸۶) قوای هوایی حبسه بر آنها بمباری کرده و قراء آنها را به ستوه آورده بود او گفت در آن میان چهار صد دختر نیز به آنها آمده که اکثر شان مسیحی اند یاب زودی از همان ولایتی که اینها آمده به منظور فرار گرفتن تر بیه پر ستاری و نر سنگ بمنظور معاونت با مبارزین به آن جا میرسد . مابه دو نفر زنان مبارز معرفی شدیم هر دو همان لباس سیاه و سبز (بطلون و پیراهن) را به تن داشتند که به بعضی مردان آنجا داده شده بود مگر هیچ کدام شان اسلحه حمل نمیکردند. یکی از ایشان زن بزرگ خوش مشرب بود که جواهرات بر انگشتان داشت و دست و پای خود را خینه کرده بود و گفته میشد یکی از اعضای مهم کمیته جبهه آزادی بخش از تیریاست .

دیگری دختر جوانی بود پریده شکل و بیشتر به پسران شبیه بود تا به دختران او شا پوئی جنگ آوران جنگل را بالای دستار خود گذاشته بود که بر سر حلقه های دستار نشان کوچکی مینمود .

نامش زینب مو بود و از هفت سال به اینطرف در جبهه آزادی بخش ارتیریا شامل بود او فقط سیزده سال داشت که از خانه گریخته . و به

با اینهم آنچه ما دیدیم سپاه حبسه یک واگون تسخیر شده پیش نبود. تا آنجا که بمردمان بدوی عصر برونز در صحرا متعلق است جبهه آزادی ارتیریا را حکومت و حکمدار خود می دانند و همین گروه یا جبهه بود که برای ایشان دوا و ضروریات اجتماعی آنها را میرساند .

منظره واحه ها (با غستان های کدایی) بیشتر شبیه قطار یک مسابقه طولانی است. مردان جوان که پاهای شانرا با پای پیچ ها پیچیده بودند کنار سبزه ای نشسته بود و درن مصروف بودند خود را به شکستن نار گیل های که از درختان بلند بر زیر افتاده بود مشغول می کردند. اکثر ایشان لباس شهریان بتن داشت و بعضی ها از پانزده و شانزده سال بیشتر نداشتند .

معلوم شد همین واحد ها یا آنچه را ایشان باغچه می خوانند عرصه قدرت نمایی و فعالیت های جبهه آزادی خواهان از تیریاست و بعد از استخدام اعضای جدید بهمین جا آورده می شوند اکثر اینها از علاقه کو هستانی نزدیک اسما را آمده اند جوان تنومندی که چهره زیبا داشت و پیراهن نخی یخن باز بتن کرده بود تفنگچه اتومات روسی بر کمر بند و شانۀ چوبی هارن داوایه مو هایش بنظر میخورد نزدیک آمد تا با ما صحبت کند او تازه در یک گروه چهار صد نفری از منطقه اما سین آمده بود ولی وی گفت تعداد زیاد از

باغ وحش برای همه تماشاگران چنین نمی بود این علیا مخلوات را داغ و مشتاق نمی ساخت که بجای سبزه لگد کردن و گلگشت در سبزه زارها به تماشای دنیای گنگ حیوانات قدم رنجه فرمایند .

آنجا که مردمش از آفتاب به زمین

افتاده اند

کشوریکه در آن ۲۵۰ طایفه مختلفه زندگی میکنند

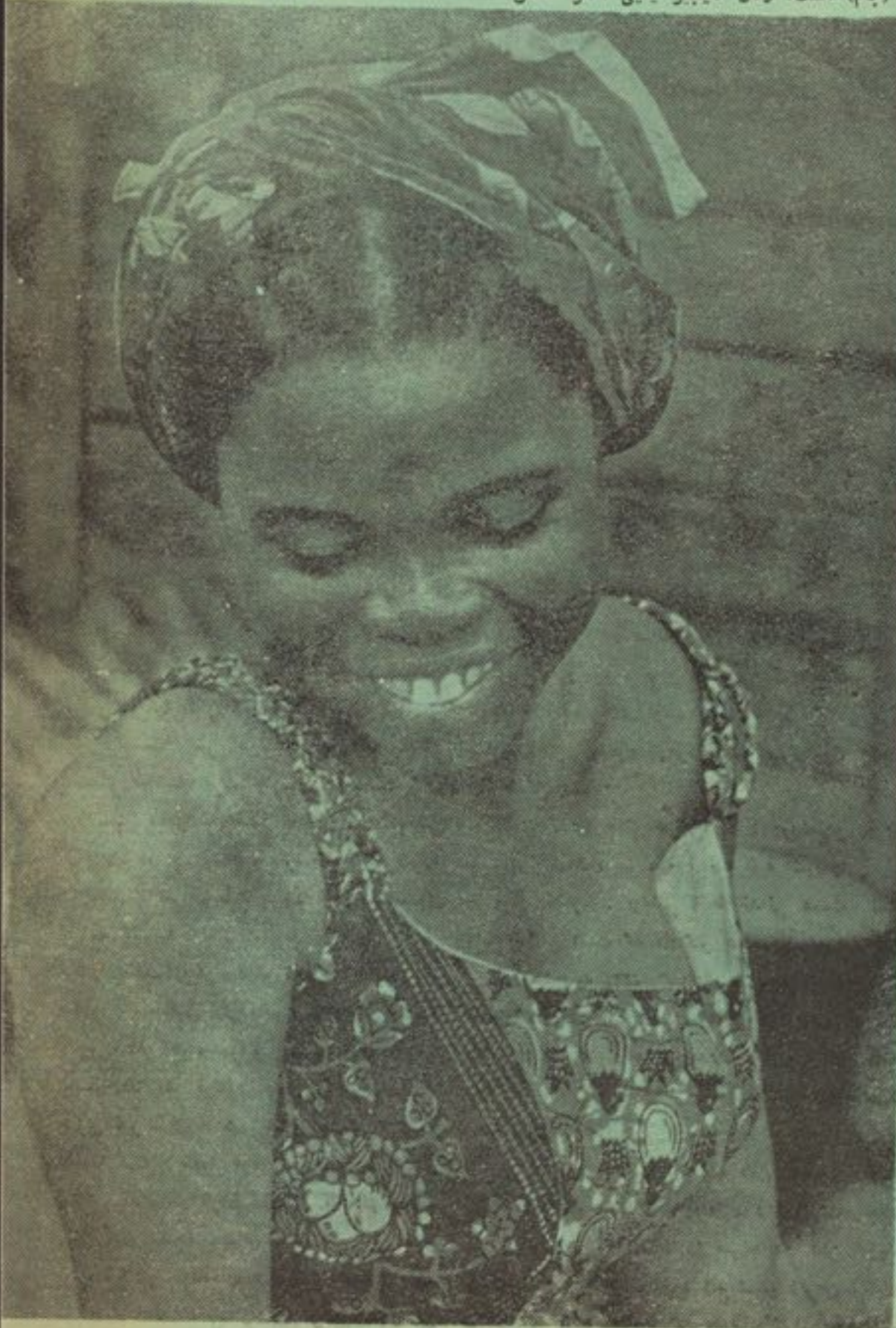
نایجیریا

تجارت رادارند که از یک شهر به شهر دیگری سامان آرایش، صابون، سگرتو غیره را نقل داده و حتی در داخل جنگلهای انبوه به تجارت میبرند و در محلات مذکور عده زیادی سیاهپوستان دور آنها حلقه بسته بخردن اشیای میبرند.

طایفه یاروبها از کلتور قدیمه و آثار تاریخی خویش بخود خیلی مغرور اند چنانچه در یک سرود کوچکی خود چنین میسرایند: ما بشر خودیم که همیشه میخندیم و خونگرم داریم ما از آفتاب بر زمین افتاده ایم. این قبیله صنایع مستظرفه خیلی فستک خود از قبل کره های برنجی طلایی و عاجی شهرت جهانی دارند که امروز از جمله بهترین آثار دستی بشری محسوب میگرددند. تزیینات نشان میدهند که اشیای مذکور نمایندگی از کلتور محلی که از دو هزارسال و یا بیشتر از آن در ساحه سوانای افریقا بوجود آمده است در حقیقت مدت درازی در بقیه در صفحه ۴۹

عاری از ازدهام دیده میشود خوراکی عمومی (جام) است. زنان نایجیریا بای اکثر اشغال

در اوائل که عقیده بر خدایان باطل در روی زمین نزد طوایف مختلفه سیاهپوستان - مروج و مردم حیات عادی را می پیمودند (اگون) پسر یکتای «ادودود» جد قبیله یاروبها از مشهورترین خدایان (اروگون) بود روزی اگون در مسیر خود دو شیوه زیبایی را برخورد که در مدت کوتاهی لیلی و مجنون هم گردیدند هر دو برای اظهار عشق بدر بار پدر در (ایف) روی آوردند. (ادودود) در اولین نگاه شیفته جمال آن دختر شده و حتی خواست که او را به همسری خود انتخاب کند خلاصه بعد از مدتی طفلی از آنها بوجود آمد نهایت زیبا و از چهره او آثار منانیت و مردانگی خوانده میشد طفل تحت تربیه ادود بزرگ و جنگجوی دلیری بار آمده وی که (اویو) نام داشت شهر اویو را که موسس آن میباشد پایتخت جدید کشور خود نامزد کرد. نظریه این حکایت یاروبها که از نسل اگونی میباشد یکی از مهمترین و دلچسپ ترین طبقات اجتماعی نایجیریا بشمار میرود که اساسا موسس این شهر مهم و تاریخی نایجیریا بوده که هنوز به ارواح خدایان

زن نایجیریا با زیبایی خاص خودش

نمونه ای از خانه های روستایی در نایجیریا

ببینیم خدا

چی میکند؟

هلن شنید که پدرش میگفت: او-اونمیرد. آباوکیست. هلن باخود اندیشه شخص سومی که آنها درموردش حرف میزنند غیر از من کسی نیست. بلی این منم آنها را چه به من صحبت میکنند. من-هلن-داکتر سمست که او را سمی میخوانند گفت: نه جان اثر کوچکی از بپود در او مشاهده میرسد. اونمیرد. پدرم از داکتر پرسید بپود او چقدر طول خواهد کشید؟

داکتر گفت: من نمیدانم! جانی. تو میدانی که ماهنوز تشخیص نکرده ایم بیماری او چیست؟ آنچه مسلم شده پولیو نیست و اگر پولیو باشد اقلا یک پولیو عادی و معمولی نیست. چیزی غیر از آن است- چیزی جدید اگر اینجا امریکا میبود. آنها گذر تحقیقات پیشترند و بیشتر میدانند در طرف ده سال با انجام تحقیق روی هلن نتیجه بهتری بدست می آورند و برای سلامتی و اعاده صحتش کمکی میکنند.

پدرم گفت: ده سال. در ظرف ده سال هلن

۲۱ ساله و من ۴۸ ساله میشوم... عروسی- اولاد و غیره و غیره - برای او آنجا چیست؟ حیات او چگونه و انجام کار او چنان خواهد بود. ده سال و دختری مفلوج از هر دو پا - آه... که قبول آن مشکل است.

داکتر گفت: جانی اونمیرد. در وضع او بپودی مشاهده میرسد. بیاید بقیه اش را به خدا بگذاریم- میدانی آنجا خدائی هست و این حقیقی است که ما داکتر ها دریافته ایم.

پدر هلن به داکتر گفت: سمی معجزه ای را انتظار داری. آری معجزه هائیز وجود دارد. وقایع تریبی هنوز روی خواهد داد. وقایع و کار های که بازبان ساده و قبل از وقوع شرح داده شده نمیتواند.

مثل ابتلا اوبه بیماری. یک طفل معصوم و این همه رنج و تکلیف واقعا درد آوراست حتی اندیشه اش انسان را میرنجاند. هلن با شنیدن این جملات باخود اندیشید. این من هستم این طفل معصوم که پدرم بان اشاره

کرده منم. من طفل معصوم. این مفسکوره خوشحالش ساخت بعد راجع به خدا باندیشه و متفکر شد.

بعدیا خود گفت: این بهتر است که اینجا اقتیده و صحبت های آنان را از اتاق خواب مجاور بشنوم. آنها نمیدانند که من تمام حسرت های شانرا میشنوم- چون من نه با آنها نه حتی با خود حرف میزنم بعضا آنان می اندیشند من در حالت غیر شعوری وضعف و بیحالی قرار دارم که شنیده هم نمیتوانم.

سمتی گفت: طفلك معصوم و مبهجور است. او دختریرون رواست نه دختر خانه نشین. در باره يك پونی (بابو) چه گفتی آیا راجع به يك پونی (بابو) گاهی اندیشیده ای جانی، برای هلن يك بابو پیدا کن.

با شنیدن صدای بابو هلن خود را جمع کرد و در بسترش نشست و دستهایش را بهم حلقه کرده گوشش بصداماند.

پدرش گفت: يك بابو تو فکر میکنی او سواری بابو شده میتواند داکتر گفت یکی از بچه ها او را محکم میگیرد، طور مثال «حرمان پیر» میتواند او را روی بابو نگه دارد. آنگاه او میتواند دور و بیش را بگردد و دست و دمن را دوباره ببیند.

میدانی بته ها به گل کردن و شکوفان شدن آغاز کرده اند و زرد گل های بته های خاردر حال باز شدن است.

هلن باخود اندیشید گل های شگفته خار برنگ زرد و باعطر دل انگیز- آه چه زیبا- او در فکر خود این گله ها را میدید حتی بومیگرد و لذت میبرد. داکتر گفت: من میخواهم از او پرسیم که نظرش در مورد بابو چیست...؟ پدرش گفت: من بابو خریده نمیتوانم. حتی من فیس تر نمیتوانم بپردازم داکتر میدانی من مفلس و نادارم. دروازه باز شد و سمی به اطاق هلن داخل گردید... او از هلن پرسید: هلن بابو میخواهی؟- میخواهی يك بابو داشته باشی: هلن جواب داد:-

نه من بابو نمیخواهم داکتر- بابو پدر من نمیخورد.

داکتر گفت: بابو برای تو خوبست. تو میتوانی از خانه خارج شده و دور اطراف را دوباره تماشا کنی. حرمان پیر ترا بر بابو نگاه خواهد داشت هلن از کنار جیرکتش محکم گرفت و خود را بیشتر کشید. لبه تخت در میان دستهای کوچکش سردسخت آمد. چیزی بزرگ و مهم در شرف وقوع بود او در کنار يك حادثه جدید قرار گرفته بود او احساس میکرد که حوادثی در حال وقوع است و انتظار داشت این حوادث جدید به نفع او باشند و وضع او در این مرحله چنین بود او همواره در آرزو

خواهش داشتن يك بابو بسر میبرد و بابو داشتن جز اندیشه، و آرزوی های همه وقته اش بود. اما نه حال- در وقت حاضر او بابو نمیخواست

هلن به داکتر گفت داکتر! میدانی بابو برای اطفال است. من يك اسب میخواهم. يك اسب اصل و واقعی من دیگر طفل نیستم من يك دختر هستم. اودر خیالش این اسب را می دید يك اسب اصیل عربی بایال و دم پراز موهای دراز و هواج يك اسب اصیل و زیبا- اوبه چشم های

داکتر متوجه شد هوای گرم نفس های داکتر را بروی خود احساس کرد اشك به چشمانش راه یافت. موهایش را از رویش يك طرف زدوبه طرف داکتر و پدرش نظر انداخت. آنها بنظرش خیلی بزرگ و جسیم آمدند که آنجا ایستاده و باین بجای او- بسترش میدیدند بسیار خوب- يك اسب! آیا اسب میخواهی؟ میخواهی بیرون برایی...؟ سمی داکتر حال

با خیلی نزدیک بود هلن میتواند بوی او را تشخیص دهد او از وجود داکتر - بوی تنباکو سوئیسی- پارچه پشمی و روغن مورانه تشخیص داد چشم های داکتر از عقب عینک های نمره دار درشت مینمود - او متوجه چشمان درشت داکتر شد و خود را در آن مفروق یافت در این وقت اندیشید ، من با او عروسی خواهم کرد اگر

او انتظار بکشد تا من جوان و بالغ شوم من با او عروسی میکنم باین اندیشه اشك به رخساره هایش سرازیر شد. قطره ای از آن داخل دهانش شد اشك مزه شور داشت- حرف زده نمیتوانست. گرچه چیزی برای گفتن هم نداشت

و چیزی که میتواند همین بوده که مثل يك طفل گریه کند. سمی بند دست هلن را در دست داشت. او میتواند احساس کند که نیرو و قدرتی از وجود داکتر ساطع و داخل جسمش از طریق ارتباط هر دو دست میشود. او خود

را جمع و جور کرد و گفت: يك اسب بلی يك اسب من میخواهم از خانه برایم در آئینه خیالش او بار دیگر صخره هادشت هد- باغ ها و مزارع اطراف را میدید- بته های خار را با گله های زرد و درختان میوه را با خرگاه ها و خیمه های

از شگوفه های سفید و گلایی و سرخ لاله- گله گاوها، ربه گوسفندان، قالی سبز، سبزه گدر برابر باد بیکسو و سوی دیگر جموخم میشد. مرغان خوشخوان سرغان خوش رنگ اشیا نه گنجشک ها در درختان بید - شرش آب آواز پرندگان و بوی سبزه و گل او را از خود بی خود میکرد. باین اندیشه ها او حق، حق گریه میکرد و داکتر تسلی اش میداد- داکتر دست کوچک او را در دست خود فشار میداد و میگوشتید استوار نگاهش دارد- هلن باز هم اندیشید بقیه در صفحه ۵۹

چیچک

درین تصویر اتلاف چیچک در جنگ فرانسه پروس نشان داده میشود

صورت گرفت و لی بالاخره پارلمان انگلستان به اکثریت به نفع کشف جنز رای دارند و برای اینکار مبلغ (۱۰۰۰۰) پوند پذیرفته ولی آن را اجباری نساختند.

معرفی واکسین در امریکا بیشتر مرهون زحمات جان کوا کلی میباشد او فوراً نسخه ای از کتاب جنز رابه دکتور بنجامین واتر هوز که او لین پرو فیسور فزیک در پو هستون ها رو رد بود فرستاد. دو کتورس از خواندن کتاب آن را فوری در روزنامه به عنوان (کشف بزرگی در طب) بچاپ رسانیده از کوا کلی خواست تا شرح بیشتری برایش بنویسد. موصوف مایعی را که به آبله گاو آلوده شده و پس در هوای آزاد خشک شده بود در درون بوتلی به امریکا فرستاد. واتر هوز در سال (۱۸۰۰) او لتر ازهمه خانواده خود را واکسین نمود پس پسر دوازده ساله خود را مایع چیچک زرق کرد و برای اطمینان بیشتر او را در همان اتاقی قرار داد که مر یضی از چیچک رنج می کشید. ولی در هر دو مورد طفل سالم ماند و بگفته خودش «این بهتر از هزار استدل لال است.» درقاره اروپا اولین بارکشوراتریش در سال ۱۷۹۹ واکسین را پذیرفته و بدنیال آن کشورهای دیگر اروپائی

می آیند. او لین بار واکسین به صورت اجباری در ایالت نیسی هس در سال ۱۸۰۷ رایج شد و بعد طی دو دهه اول قرن ۱۶ کشور های دیگر اروپا با ازاین کار پیروی کردند. ولی انگلستان که مہد کشف واکسین بود تا سال ۱۸۴۱ آن را قانوناً اجباری ننمود. در هنگام جنگ فرانسه

پروس که هنوز واکسین در قشون فرانسه راه نیافته بود آنکشور بی مبالائی و مبتلا به مرض چیچک تلفات داد. در حالیکه در همین جنگ المان ها که واکسین را تطبیق کرده بودند (۲۷۸) نفر تلفات دادند. ولی مشکل واکسین در بین گروه های

اجتماعی نامنظم است که آنهابنا بر دلایل غیر علمی در برابر آن قر از می گیرند. در ۱۸۰۸ در لندن (۳۳۰۰۰) واقعه چیچک دیده شد که طی آن (۱۵۵۲۹) نفر تلف شد. اکنون به کمک مؤسسه صحتی جهان مشکل در برابر واکسین شدن زیاد از بین رفته است.

آنجا که شگوفه انار لبخند می زند

بقیه صفحه ۲۱
نهاد که بقرار تقسیم برادرانه هر قبیله کوچه بنام خود عمارت نمایند.
در وسط شهر که محل و مراکز سواق است گنبدی بزرگ و بقعه سترگ بنیاد نهاد و پس از اتمام باره و بروج و کندن خندق همه علما و مشایخ و سادات و فقرا و ایام را صلاعیام در داده دعوت طعام فرمود و بعد از بدل انعام و صرف طعام همگان بدعی افتتاح پرداخته و شهر احمد شا هیش نام -

نهادند. مورخین دیگر گویند که اعلیحضرت موصوف شهر را شرفالبلاد نامید اما عوام نام قندهار رابه آن دادند و برای تفریق از قندهار قدیم، قندهار احمد شا می گفتند امروز از عمر این شهر تقریباً ۲۱۰ سال سیری میشود. مگر اکنون خارج از قندهار احمدشاهی شهر وسعت داده شده و آبادی های فراوانی در آن به آن آمد بطوریکه پس از کابل از بزرگترین شهر های کشور حساب می

شود. دریاها:
ارغنداب از بزرگترین و مهمترین دریا های قند هار است این دریا که از دره لوهان (کوتل معروف هزاره جا ت) سر چشمه گرفته و ازادی ارغنداب در خدمت آبیاری اراضی زراعتی قرار میگیرد از پر فیض ترین دریا های کشور است معاونین ارغنداب عبارت است از دریای ترنگ، دریای جسی

غزایی و در یای دوری -
قندهار آب و هوای متغیر دارد از ماه حوت تا جوزا هوا معتدل و نسبتاً خوشگوار و از ماه سرطان تا ماه میزان شدت گر می زیاد است. از میزان تا قوس معتدل و از قوس تا حوت تفاوت است یعنی گاهی سردوز مانی گرم می باشد.
در قندهار بانهای زیاد وجود دارد که منبع میوه خشک و تازه شمرده می شود مگر قشنگ بقیه در صفحه ۵۵

د پښتو او دری ژبو

تر مینځ اوس اوس

یو میکانیکی توازن وجود لری

له دی امله دی لیکنو دځینو ځوانانو پرافکارو قوی تسلط موندلی دمثال په توگه دی پخپل یوه داستان کسی دیوه مبارز اوسر تیری ملک کیسه کوی چی له انگریزانو سره په مقابلې بوخت دی او په دی لاره کی ټول شته اوناشته له لاسه ور کوی خودخپلو خویندو او وروڼو دنجالت لپاره کونښن کوی خوهر کله چی د ملک واک دلوی استعمار میرانخور ته رسیری نو یوه ورځ دی وایی چی زه پخپله وینم چی هغه مبارز ملک ښځه دلاهور په بازار کی په یوه ډیر بدحال ناسته ده سترگی یی ړندی شوی او خلکو ته یی د گدایی لاس غزولی البته دا هغه ښځه وه چی دخپل میړه سره دخپلو خلکو دنجات لپاره اوږه پسه اوږه دمبارزی ډگر ته حاضره شوی وه، خو اوس په دی حال مبتلا ده، خو آخوا له یوی ریویو دا خبره اورم چی وایی قائد عوام زنده بار!

همدا شان دښاغلی اجمل خټک لیکنی دیوه خاص رنگ او خوند په در لودلو سره زموږ دخوا نو نسلونو لپاره ډیری غنیمتی گنلې کیږی، قلندر مومند هم له هغو لیکوالو څخه شمیرم چی د کیسی لیکلو په کار کی ډیر وارد دی او دده هغه یو داستان می چی (صرف سرفا کی بیی) نومیری ډیر خوښ شوی، زموږ د هیواد په لیکوالو کی چی پښتو لیکنی دښاغلی لایق، ښاغلی تبری اوښاغلی خدمتگار په داستانونو کښی یو خاص رنگ لیدل کیږی چه په واقعی ډول یی زموږ د ټولنی

اجتماعی اوضاع په خپلو داستانونو کی منعکسه کړیده او دلنډو داستانونو د اکاډمیکی توگی دمنځ ته راوستلو لپاره یی هڅی کړیدی، دلایق صاحب دکار خانې جشن اود تبری صاحب ډجر اوربل داستانونه زما ډیر خوښ شوی دی.

همدا شان زموږ د دری ژبی په لیکوالانو کی دښاغلی داکتر اکرم عثمان رهنورد او اسدالله حبیب داستانونه ډیر ښکلې اود خاصی پاملرنی وړ یریبښی او لوستل یی نه یواځی ډیره زړه پوری بولم بلکه ده.

زما په روزنه کی یی اغیزه لرلی او زموږ په هیواد کی تر ډیره حده دلنډی کیسی څر گندونه کولی شی، د ایران په لیکوالو کی تر ټولو ستر پیلوی لیکوال مرحوم صادق هدایت بولم اودا ډیر افسوس کوم چی دده ژوند لکه د ډیریښنا ډرک په شان ډیر زرختم شو او ډیر خبری او عالی افکار یی له خانه سره تورو خاورو ته یووړل او همدا راز دجلال آل احمد لیکنی هم ډیری په زړه پوری او جالبی تر نظره کیږی.

ښاغلی افغانپور: زموږ د هیواد اجتماعی او اقتصادی اوضاعو په نظر کی نیولو سره دښځو کرکرونه ستاسو په لیکنو کی څرنگه رسم شوی دی؟

له بده مرغه باید ووایم چی زموږ په هیواد کی پخوا اول تر اوسه پوری زموږ دښځو ژوند له ډیرو کړاوونو، بدمرغیو او قیوداتو سره مخامخ دی او همدا شان کټ مټ په همدی بدمرغیو کی را گیری زما پسه داستانونو کی په واقعی ښی رانښکاره کیږی که دا حق ولرم چی ادعا وکړم

ښاغلی افغانپور: آیا تر اوسه پوری تاسی ټولونه هم لیکلی دی؟
 سمو ما پدی برخه کی تراوسه پوری دوه دری خام تلاشونه کړیدی اوداسی فکر کوم چی زما له خوالیکل شوی ټولونه د پښتو ناولو نو په کتار کی یو ځای قدری لری شی. زما د «تیر یادونه» او «په وزرونو» سوی پښگان، هغه دوه ناوله دی چی ډیره موده پخوا لیکل شوی او وخت په وخت د ژوندون په مجلی کی نشر شویدی، همدا شان هغه رومان چی دجمهوری نظام د منځ ته راتلو په ویاړ لیکلی و او نوم یی «اود شپی جنازه ووتله» هم د ژوندون په مجلی کی خپور شو.

آیا تر اوسه پوری مود خپلو کیسو کومه مجموعه چاپ شوی او کهنه؟

که څه هم زما د داستانونو شمیر په یو سلو پنځو سوتو رسیدلی وی خو تر اوسه پوری می دیوه کتاب یارسالی په توگه ندی نشر کړی، زما د پنځلسو داستانونو یوه مجموعه د چاپ لپاره د پښتو د انکشاف آمریت ته سپارل شوی خو سره ددی هم چاد هغی چاپ ته تر اوسه پوری کوم اقدام ندی کړی. زما ددی مجموعی نوم «سپرغی» دی.

ښاغلی افغانپور: آیا په پښتو کی د لنډی کیسی د راژوندی کیدو او په پښتو ډریدو لپاره تاسو ته کومه لاره درځی؟

پدی برخه کی زه فکر کوم چی اساساً یو ډیر ښه کار په داوی چی موږ په پښتو کی د پښتو داستان د لیکلو لپاره تر هر څه دمخه خپله ټولنه هغه شان چی ده وپېژنو چی البته داکار یی دیوه سیاسی واجتماعی ژوریدد څخه پرته بل شان امکان نلری.

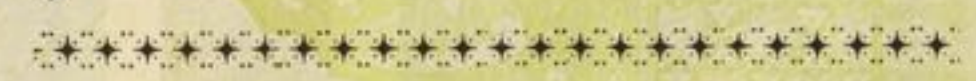
بل داچه موږ کولی شو له خپل غنی او با ارزښته فلکلور څخه په خپلو لنډو او اوږدو کیسو کی ښه او پوره پوره استفاره وکړو ځکه زه عقیده لرم چی په نړی کی د سترو شاهکارونو بنیاد فلکلور دی او ریښی یی د فلکلوری ادب له چیننی څخه خپوږی شویدی. او زموږ هیواد د فلکلوری شتمنی پانگی خاوند دی او دهر راز استفادی زمینه هم ورته مساعده ده.

نوزما په لیکنو کی هم همدا شان ښځی د قیوداتو، ستمونو او ناوړه دودونو په چرو کی راگیری تصویر شوی دی او زما په هینځ شان لکه د نورو ملگرو دی ته توجه نشته چی بیا هم پیغلی له پاولی دا رو جا مو، سره، منگی په اوږه اود گودر تر غاښی پخپلو لیکنو کی تصویر کړم اوداکار یواځی د تیرو بیو لالو تکرار گنم اودا خبری ډیری زړی د پخوا نیویو خوتنو شاعرانو ژبه او متروکی یی بولم، ځکه چی د ښځو په طبقی کی ډیر نور څه هم شته هغوی له قیوداتو سره مخامخ دی، هغوی آزاد ژوند ډیر لرلی او هغوی له راز راز شکنجو اود پخوانیو دودونو له کړا وونو سره اخته دی او ددی حوادثو انعکاس په لیکنو کی ضروری دی زما د «لاپی کله لاپی ...» داستان دیوی کوچی ښځی ژوند تمثیلوی چی له ټولو په مرغیو اوراز راز کړاوونو سره اوږدی لاری وهی، غرونه اوسمی تر شا ډیر ډیری، په وچو ډاگونو کی شپی سبا کوی، په لاری کی وضع حمل کوی خو سره ددی ټولو کړاوونو دمیره سره سمه په چرو او مبارزی کی شریکه ده.

«نځی» په نامه داستان داسی یوه غم لرلی او ستم خپلی ښځه رانښکاروی چی له راز راز مصیبتونو او غمونو څخه یی زړه ډک دی خوبیا هم داسی علل او عوامل هغی ته دی اسباب برابر کړی چی د خلکو تر منځ وناڅی چی داهم زموږ دځینو ښځو یو ژوندی تصویر په تیرو نژدی وختونو کی دی. چی البته د ښځو د کرکرونو په باب زما په لیکنو کی همدا دوه داستان ډیر ښه مثالونه گنلای شم.

زبان شکر

انترغ ح نوابی

لطف بهار

دل‌م شد شاد از فصل بهار
چمن گردیده است شاداب و خرم
کنار آسمان رنگین و زیباست

شده تازه رخ گلشن ز شبنم

طراوت خیز باشد دشت و دامان
نسیم خوش وزد از گوی و برزن
شده بسلیل ز مستی نغمه پر داز

گل سوری ز نداشتش بدامن

غوا خوشبو و هم دلاویز
نسیم صعبدم‌گشسته روان بخش
کتون لطف بهاران عام باشد

بهر جانب نموده عطر خود بخش

بهار امسال بیدخوشگوار است
چمن سرسبز و مشکین است و رنگین
به تعظیم نسیم نو بهاران

گل لاله فکنده سر پیا ییسن

شده چشمان دهقان سیر و روشن
زلطف آسمان مسرور باشد
ببارد دایما باران رحمت

بسلا از خرم آن دور باشد

بچشم محتر افتاد است گل
بپای عیش آن خاری خلیده
همیشه سود آن آندر زبان است

دلش از غصه و فرت کفیده

الهام

آهنگ تبسم دردل صحرای پرازیم
ساز تو درینا که نوازنده من نیست

زیبای جاویدم و نو باوه سپا ب
اوخ که در آینه تار تو زشتم
چشم شیم و خیره به مپواره خورشید

تاصبح در اندیشه نو زاد بهشتم

نقش هوسم خفته در آغوش نگاه
شرم گنهم رسته به چشمان سیاهی
خشم سبهم گم شده در ناله اندوه

بر قنگم خیره فرو مانده برای

ره میبرم آنجا که پسند دل من بود
ای شاعر نو خاسته - اندیشه دگر کن

باجا مه لفظ از پی اندیشه بیارای
یا نقش خیال من از اندیشه بدر کن

من نیستم آن نغمه که از چنگ تو برخاست
من شعله‌ام - آن شعله که در جان تو نشست
من نیستم آن قطره که در پای تو افتاد
من ناله‌ام آن ناله که با جان تو پیوست
آن نیستم آن قطره که در پای تو افتاد

شعرم که به قالب دهر وزن نگنجم
شعرم که به جز این لفظ دگر نام نگیرم
در قافیه تا چند بجز نجیر درایم
موجم من و در بر که ای آرام نگیرم

ای شاعر گمشده - به بیراهه چه پویی
باقافیه تا چند نشینی به گنیم
همسایه مینابم و هم بستر خود شید
در خانه ویرانه لفظت نشینم
سمای دلارای خیالم من و الفسوس
بیراهن لفظ تو پرازنده من نیست

تیره شبی

از : آصف فکرت

نمرا از تو پیامی
من غافل به هیال تو نشستم
به امید که بهار آید و آبی

گل و گلزار به بار آید آبی
گل و گلزار آید و آبی

لیکن الفسوس بهار آمد و بگذشت و خزان شد
انری از تو ندیدم

گل و گلزار به بار آید و آبی
خبری از تو نیامد

حالا باز خزانست

شده بالی که نورفتی و منت هیچ ندیدم
ای درینا که بسی سال دگر بگذرد اما تو نیایی
دریغ از تو که رفتی

زندگی ببتو چشمم به جز از تیره شبی نیست
ور بدن حال مرا زنده ندانی عجیبی نیست
ساخته بی بریا سم

مانده تنها و تپیدست نه برگی و نه باری
نه شراری که بسوزد همه ذرات وجودم
نه زتارم نه زبومم انری ماند و گویا که نبودم

نه بهاری که بمن باز دهد برغم و بارم
نه امیدی که به من باز رسد عشقم و یارم

به خدا زندگیم ببتو به جز تیره شبی نیست
ور بدن حال مرا زنده ندانی عجیبی نیست

خاطرت هست - خزان بود که رفتی
نمرا با تو وداعی

ژوندون و مردم

میله نوروز از میله های باستانی مردم ما

بالغاز سال نو، یکبار دیگر دامنه کوه سخی را جوش و خروش در آغوش میگیرد. شاید هنوز عطر بهای ساعت آخرین دقایق سال کهن را اعلام نکند که عده جشن نوروز درین جا آهنگ میگیرند.

صبح روز اول سال با بلند شدن «توغ باند» این جشن تما شانی آغاز می یابد کابلیان شاید بارها درین جشن شرکت کرده اند و خود میدانند که چهل روز اول منطقه میله چگونگی از مردم پذیرائی می کنند. این جاعده دور هم جمع شده جای مینو شدند. آنجا عده ای دور هم جمع شده میسرایند. طفلکان «اسیک چو بی» سوار می شوند در حالیکه تازه جوان ها از بالای گامز های بلند بر واز دور و بر را نظاره می کنند. عده ای هم که خیلی بیکار اند بازی های دیگری مانند «تله بازی» و «امثال آن هیر» دارند.

اکنون که محیط کابل روز پر و ز برای رهپش مردم تنگ تر شده می رود دامنه کوه سخی جان هم دیگر محلی برای میله اول سال ندارد جز اینکه روی قبرستان ها آنرا بر گذار کنند و فروشنده های دوره گرد را اجازه بدهند که بساط شان را در این جا و آنجا روی زمین پهن کنند. خوردنی ها از شش کباب گرفته تارک کباب و همه درین جا بفروش میرسد. و اهالی شهر هم اگر تصمیم به میله آمدن بگیرند الا یکی دو ساعت درین جا بمانند.

بالا: منطقه ای که جشن روز اول سال در آنجا بر گزار میشود. پایین: در میله نوروز بازار چایخانه های بسیار در دامنه علی آباد گرم میشود خصوصاً اگر هوا ابرواندگی سرد باشد

برای آنکه میله در هر گو شه با ساز و نوا چاق شود گرو پسای آر کستر سیار. سرایندگان هر سن و سال در خدمت همه آماده هستند اینک ساز و آواز «سر» و «لی» دارند و آنرا به قسمت و تقدر مستمع تعلق میگیرد!!

مهماندار سوار سیار چشم برامشتری است این روز چاینگ های پترو ای بیاله های (مویک شده) میز و چو کی شکسته و لق و لقی، آبپولو هر قدر کثیف و آلوده هم باشد بکار آمدنیست و حتی به گفته صاحب سموار (جان آدماس... جان آدم...) چای هم در هر چاینگ دهها بار روی شمه «دم» میشود، مهمان صا حیطالع آنست که اول وقت فرا رسد. میله نو روز برای همه خواستنی است. برای شما که روز ها و شب های سرد و خنک زمستان را در کتج بخاری ویا کنار سندی سبری کرده ورتان بخاطر هوای آزار، آسما ن آبی و نسیم ملایم بهار ذوق میزند. برای اطفال که موقع میا بند آزارانه بازی مشغول شوند و همچنین برای سما وار چی های که انتظار دارند، شیرینی آ میخنه با خاک سنگست مرمر، قند سیاه یا قیما نده سال پار و شمه و گیاه خشک دیگر را بعنوان چای در برابر شما بگذارند و بفکر خود غریبی کند و خوب غریبی ...

خانواده ها در کنار هم روی قبرها نشسته و به شادی روح اهل قبور سفره غذا پهن میکنند. خدا میداند صرف المذیبه و اطعمه بدن رنگ چه کیفی دارد؟

بهار رنگ هادارد
رنگی از این رنگ هادر لا بلای
عکس ها و نوشته های مختصر این
صفحه بشما معرفی می شود

از : اعظم رهنورد زریاب

پیرزنی که

در انتظار بود.

وقتی از روبه روی خانه پیرزن گذشتم، مثل روز های دیگری غمزه و اسرده کنار ارسی نشسته نبود. ازارسی کهنه، که مثل چاکلی در گریبان دیوار خاکستری رنگ دهن باز کرده بود، دیدم مش که در درون اتاق می جنبید. تعجب کردم و باخودم گفتم: پیرزن چه کار میکند؟

جوابی نیافتم. او درون اتاقش به کاری مشغول بود. من بی آنکه چیزی بگویم، به راه افتادم. ولی احساس کردم که پیرزن هم مرا دیده است. حتی شنیدم که چیزی گفت. رویم را که گشتاندم، دیدم سرش را از ارسی بیرون کشیده است. تقریباً بر روی کوچه خم شده بود. درین حال لبخند میزد. لبخندی حاکی از خوشحالی و امید. پرسیدم: چیزی گفتی؟

گفت: - چطور هستی دیوانه؟ احساس کردم که من هم لبخند میزنم. پیرزن تکرار کرد: - چطور هستی دیوانه؟

سرم را آهسته تکان دادم و گفتم: - خوب هستم... خوب هستم. و با سر فرو افتاده براه خود ادامه دادم. درین حال به نظرم آمد که در آخرین لحظه در سیمای پیرزن تأسف و ترحم خواننده میشد. این حالت او به نظرم تازه بود.

بیش خود فکر کردم که او به چه چیزی رحم آورده. از چیزی متأسف است. به خیالم آمد که پیرزن دلش بمن سوخته است. گفتم: - عجب!

و برگشتم به سوی ارسی پیرزن. دیدم هنوز دراتاقش تاو بالا میروید. به کاری مشغول بود ندانستم چه کاری. لختی ایستادم. ولی او متوجه من نشد. سر انجام صدازدم: - پیرزن!

به سوی ارسی آمد. چهره اش شگفتانه و خندان بود. پرسید: - چه میگوی دیوانه؟ گفتم:

چشمت که بمن می افتاد، مثل آنکه گریه بی را صدا کند، میگفت:

- بیا، دیوانه جان بیا...

میرفتم به خانه اش. برایم چیزی میداد که بخورم. من مشغول خوردن میشدم. پیرزن کنارم می نشست. سرم را که بلند میکردم میدیدم که گریه میکند. در چشمهایش تاریکی غصه موج میزد و در چینهای صورتش رنگ غصه میدوید و من همه روز ازش می پرسیدم:

- چرا گریه میکنی؟

جواب میداد:

- من و تو چه آدمهای بیچاره ای هستیم.

مثل هر روز می پرسیدمش:

- چرا بیچاره هستیم؟

و پیرزن جواب میداد:

- تنهایی را میگویم... تنهایی خود مان را...

از گوش خندهام می گرفت. بر می خاستم

و از خانه اش می برآمدم. به کوچی که میرسیدم،

به ارسی نظر می انداختم.

پیرزن اسرده و غم زده آنجا نشسته

ناگهان من بخ زدم و به خنده در آمدم.

می بود. من برای اینکه تسلیش داده باشم

مدتی خندیدم. سرم را که بلند کردم دیدم صدا میکردم:

پیرزن به سوی کوچی خم شده است و سرش را

میتگرد. در چهره اش تأسف و ترحم آشکاری

آوازم به دیوار می خورد و پس می آمد.

دیده میشد. خندهام را بس کردم و پرسیدم:

به نظرم می آمد که دیوار هم سختم را نمی

- مگر توهم آدم بیچاره ای نیستی؟

پذیرد. از سادگی پیرزن خندهام می گرفت.

بدون آنکه تغییری در سیمایش دیده شود،

افتان و خیزان میگریختم و آواز گود گان

از دنبالم بلند میشد:

جواب داد:

- نی.

گفتم:

- پیش ازین که بودی. حالا چرا نیستی؟

گفتم:

- برای اینکه من در انتظار هستم.

پرسیدم:

- در انتظار چه کسی هستی؟

جواب داد:

- خواهرم می آید. بعد از سالهای دراز

به دیدنم می آید. می بینی، من خانه را پاک

میکنم.

به نظرم آمد که پیرزن چهره ابلهانه ای

دارد. فریاد زدم:

- احمق!

و به راه افتادم. از پیرزن بدم آمده بود.

در گذشته اینطور نبود. پیرزن خوبی بود.

تنها زندگی میکرد. هیچ کسی نداشت جایسی

نمیرفت. کسی هم به سراغ او نمی آمد.

وقتی از زیر ارسیش میگذشتم، می دیدم

که کنار ارسی اسرده و غمزه نشسته است.

از پیرزن پرسیدم :

- تو حالا دیگر تنها نیستی ؟

دست خواهرش را محکم گرفت و گفت :

- نی دیگر تنها نیستم .

به نظرم آمد که آوازش به دیوار خورد و دوباره بسوی او برگشت به نظرم آمد که دیوار هم گپ او را نمی پذیرد . و ناگهان به فبقه درآمدم . خندیدم و خندیدم در میان خنده خودم آواز خواهر پیرزن را شنیدم که باخسونت گفت :

- دیوانه کتیف !

به نظر آمد که آوازش به دیوار خورد و به سوی خودش برگشت . بلندتر خندیدم . ارسی با صدای محکمی بسته شد و من آواز کودکان را شنیدم :

- دیوانه جان دیوانه ... سرتوت بیدانه . دیگر به سراغ پیرزن نرفتم . دلم نمی شد بینمش . می فهمیدم که او هم نمی خواهد مرا ببیند . از او کینه به دل گرفته بودم . عمه جا که میرفتم ، میگفتم :

- پیرزن خیلی احقر است .

بسیاری از مردم ازم می پرسیدند :

- کدام پیرزن ؟

جواب میدادم :

- همان پیرزنی که دیگر تنها نیست .

ویک روز هنگام غروب که از کوچه یسی میگذشتم ، آواز افسرده و شکسته یسرا شنیدم که میگفت :

- دیوانه جان ، دیوانه جان ...

روبرو که گشتاندم ، دیدم که پیرزن است قامتش خمیده بود و همان تاریکی غصه در چشمهایش موج میزد . چشمهایش پر اشک بود . به نظر آمد که آن تاریکی غصه را شست و شو میدهد .

ایستادم . پیرزن آرام آرام نزدیک آمد . پرسیدم :

- خواهرت را چه کردی ؟

با آواز غمزه و نومیدی جواب داد :

- رهایم کرد و رفت .

گفتم :

- چرا رفت ؟

پیرزن گفت :

- نمی دانم . رهایم کرد و رفت . پرسیدم که پسه ها یم کجاست . گفتم که ندارم و او رهایم کرد و رفت .

به نظرم آمد که آواز پیرزن به دیوار خورد و به سوی او برگشت . به نظرم آمد که حتی دیوار هم گپش را نپذیرفت . من به خنده درآمدم . بشدت می خندیدم .

پیرزن پرسید :

- چرا می خندی ؟

گفتم :

- توتنها هستی .

پیرزن گفت :

- ها ، کاملا تنها هستم .

من گفتم :

- پس تو در انتظار این روز بودی ؟

شماره ۳

پیرزن دستم را گرفت و گفت :

- بیا ، بانو کار دارم .

فکر کردم که خوردنی میدهد . از دنیا نش به راه افتادم . به خانه اش رسیدم و به درون رفتم . پیرزن مرا به اتاقش برد . در آنجا ریسمانی را به دستم داد . پرسیدم :

- این را چه کار کنم ؟

گفت :

- مرا از چت حلق آویز کن .

گفتم :

- پس تو انتظار این ریسمان را داشتی ؟ پیرزن به گریه درآمد و زاری گنان گفت : - مراحلق آویز کن !

وزاری گنان میگفت :

من یخ زدم و به خنده درآمدم . مسدتی خندیدم . فبقه خندیدم . پیرزن پرسید :

- چرا می خندی ؟

جواب دادم :

- ترا در انتظار میمانم .

با تضرع و تلخی گفت :

- پایان این انتظار چیزی نیست . هیچ چیز نیست .

تسخر گنان گفتم :

- تودر انتظار هیچ بمان !

واز خانه اش برآمدم . می خندیدم . بلند بلند می خندیدم . دیدم که پیرزن از دنبالم می آید . ریسمان را هنوز در دست داشتم

- مراحلق آویز کن !

و من بلند تر خندیدم . پیرزن همچنان ریسمان را به دست داشت . از دنبالم می آمد و زاری میکرد . به نظرم آمد که آواز های هردویمان به دیوار می خورد و به سوی خودمان بر میگردد .

به نظرم آمد که دیوار هاهم آوازه های ما را نمی پذیرد . و بعد آواز کودکان را شنیدم که بلند بلند میگفتند :

- پیرزن دیوانه شده ... پیرزن هم دیوانه شده .

(پایان)

اینجا کلمه را بشکند

مترجم ژرف بین

نابین ایدلف بلغاری

ما موریت اجباری

معاون اتحادیه تری تری بفرقم میدید چیزی زیر زبان میگفت، از من دور میشد و باز هم نزدیک میامد، نفس عمیق می کشید و چینهای پیشانی اش را چندین بار چمک کرد و با لاخره به فیصله ای رسید . چند سرفه ساختگی سرداد و با آواز بلند و جدی گفت :

بیلی، و شما ایدلف . بیلی شما فردا صبح باید به (وارون) بروید : آنجا سابقه دایف و آزادی است فهمیدید .

فهمیدم . فوراً این جوا بردادم و به تعقیب آن علاوه کردم : و من آنجا چه باید بکنم ؟

شما باید شخصا در مسابقه اشتراک نمایند و ما را مدافعه کنید .

دفاع از چه ؟ منظور تانرا نفهمیدم .

بسیار ساده ، تو باید دفاع کنی ما با تمام اشخاص اتحادیه مامشور کردیم و به همین نتیجه رسیدیم که این اعتماد را تو واگذار شویم .

فردا حرکت کن و آنچه مادر باره تو فکر می کنم به المات برسان علایق کلکتیف را دفاع کن!

سوچرا این علایق را شما شخصا دفاع نمی کنید، من ...

چه (من) ... (من) میکنی لازم نیست - اینک بزنی . حیا و انسانیت را نباید فراموش کرد . بخاطر بیاور که چگونه از خواندن مقالات راجع به علم کبیریسیتک سر باز زدی و از کنفرانس ها یکه راجع به دینامیک فضایی و روانشناسی بود گر یختی و حاضر نشدی اشتراک کنی همواره گفتی (من نمی دانم، من نمی فهمم...) من ، من ، ... (من) و در رفتن به سیمبوزیوم افتتاح اسرار اجرام جقدر مقاومت از خود نشان دادی . در صورتیکه از عهد این کار به درجه اعلی بدر شدی .

آنجا خوبایدگب میرد پولی اینجا باید در آب ببرم .

حال معاون صاحب از کلمه (تو) به (شما) انتقال نمود گفت:

شما میدانید جناب محترم که چه می گوید .

فهمیده ام فهم ولی شما نمی توانم . و حالا به کلمه (تو) دوستانه می گذرد .

به شنای تو کی احتیاج دارد من به زبان بلغاری بتو می گویم که مسابقه دایف است

بابی صبری تما م انتظار ملاقات مرا می کشید .

بعضی امواج آن از پس نا آرام بود خیز و جست می انداخت . این ناراحتی ها تماماً به خاطر بلع و جود نازک و نفیس من بود جلایش این امواج مریاد چشمان (شیر اوبرف) مانند معاون صاحب انداخت .

تاما چیا ن از پایین اشیا لقی میزدند و منتظر بودند که چه وقت خودم را رها میکنم . - (چه باید بکنم) نزد خود فکر کردم . (زندگی بدی نگر شتا نده بدم دو طفلی به جامعه تقدیم کرده و آنها را راه رفتنی ساخته بدم فرسها و پیشکی ها بیکه از اتحادیه گرفته بدم باکمال امانت داری بموقع ادا کرده بدم .

خدا حافظ دوستان و اقار بم) - اشکهای که کنار دهنم سرازیر شده بود قور ت کردم و پانیم را در خلا گذاشتم .

بقیه در صفحه ۵۴

عزیزم . علاوتانو همیشه دقت و توجه کلکتیف را بخود جلب خواهی کرد و همه بتو ارادت خواهند داشت . جقدر ناپسند است اگر تو موافقه نکنی... چشمان معاون صاحب مانند (شیر اوبرف) بل بل میکرد و پایین و بالا می شد و باز پشت پلک ها یش پشان میگشت .

آهی کشیدم و گفتم: -

این خو باست که انسان باو جود بیکه احساس میکند کلکتیف تو چه خاصی به او دارد به اعماق انحرار فرو میرود و با مرگت پنجه میدهد .

فردای آروز بالای تخت دایف قرار گرفته بودم به طرف پایین نظر انداختم کم از کم پنجه ششصد متر به نظر م آمد . و در - پایین صفحه آبی بحیره سیاه قرار داشت که

(دایف) تو دو پای رادریک موزه کرده یی و میگویی شناسی توام . تمام کار تو فقط چند تابه ای را احتوا میکند . چشمها یست رامی بندی، گوش هایت را ما نکشت اشارو بیشت را با انگشتان گو چک بسته میکنی... به نمایندگی از ماو بخاطر وظیفه ای که از ماچو سپرده شده خود را از تخت دایف بزیر رها می کنی .

درها کردن کار مشکلی نیست ولی حداز آن چطور کنم . من در بین آب قرار میگیرم و اینهم بحیره است شما میدانید من چه میگویم .

معاون صاحب عینک هایش را کشید و در حالیکه مستقیماً بطرف من نگاه میکرد گفت: سباتو اعتماد کرده ایم و یقین داریم که از عهد اینکار بدر می شوی جرئت داشته باش

بهار آمد و بازار خرید نهال گرم و گرمتر می شود، آیا نهالیکه اینطور عرضه می شود (گرفتن) آن ممکن است ؟

اوسنی ادب :

رشتیانی سپرلی

داخل داسپرلی راته رشتیا رابنکاره کیری
 د زده دپرهردخوله کی می مو سکارا بنکاره کیری
 گلونه خوهرگالی په دی غرونو داوری
 خو داخل به زهگوو کسی بنکارا رابنکاره کیری
 دننگ د دشت سرمستو لیونو زبیری درباندي
 دخوان مجنون تندي کی می لیلی رابنکاره کیری
 ختکه لوانغر او نیلاب دواړه دی لوگی کسره
 اڅک کی دی بیرغ دلوی بابا را بنکاره کیری
 اجمل ختک

متصدی : زهس

د پسرلی سازونه

سپرلی د عشق سازونه وغږول
 په ځمکه شنه فرشونه وغویدل
 دنیا له مستو ر تگینو ډکه ده
 دمست کاروان قافلی وخوځیدی
 زهونوکی خوانی هیلې وپاریدی
 میان یو بل ته نږدی شول سره
 پیغلو د خیاله سنگارونه کسری
 کبری وږی دخیاله زانگی سره
 درباب دینی می موجوده وهی
 زه می رامست شولوپوږونه وهی
 ستوری د مینی سترگونه وهی
 د ژوند پراوته منزلونه وهی
 پوه شوم دینی پراوونه وهی
 بلبل دگل سره وژرونه وهی
 گرځی گلشن کی قمعونه وهی
 زلفی ئی مخ باندي ټالونه وهی
 پسرلی و غږاوه ساز د مینی
 هره خواښکاری رازونیا ز دینی

(شرفیاد)

زه ماد امید گله!

ای زما دسترگو نوره
 ای زما د زړه سروره
 ای زما دخیل ددنیا لمره
 دنشی تمه لرمه ستا دسروشونوله جامه
 ناخبره یم ښکیل سوی
 ستا د زلفو زولنو کی
 شپې او ورځې تیسرومه
 ستا دوصل اند پښتو کی
 ته ډیوه زما دژوندی
 ته می گل د امیدونو
 ستا دینی نیالگی پالم
 دسرو اوښکو په رودونو
 لاس دینی ماته راکه
 چه گلزارته سره ولاړسو
 دگلونو په خنداکی ددنیا غمونه هیرگو
 دخوښیو په جهان کی
 دسپینلو آرزوگانو کور کی جوړ کړو
 زه می غواړی ددښکاره کم
 دا دینی پټ رازونه
 دا سر کښه امیدونه
 سو جفا دروزگار گوره:
 درته سم ویلای نسیم
 نو زما دامید گله ،
 په کتوکی درته وایم:
 لاس دینی ماته راکه !!

لرغونی ادب:

د گل اندام ملاقات

الهی د محبت له څه جام را
 تیاره شپه دیلتانه په مارها کړی
 دسرو شونډو د آشنا له برکته
 لکه څاڅکی دشبم په سروگلونو
 ډیرناکامی په هجران کی دی ما کړی
 چه یی ښکلې دکشمیر په درپراته دی
 پخته می دخپلی مینی ومانام را
 زردیدن دهغه یسار ماه تمام را
 خوډ دشبو دشکرو په دودگلام را
 په ژواکی ملاقات دگل اندام را
 په یاری کی دآشنا دوصل کام را
 زر وصال دهغو ښکلیمو ما کرام را
 چیلنت پښکی اولستا ددیده اړوی
 مانعیم له دجنت هغه العام را

میانیم متزی

عنایت الله محرابی

تریستان او ایزوت

دریمه برخه

بزرگواره؟ نه غواړی چه خپله میر من
 په اور کښی و سو زوی دغه کار که ستا په
 نظر عدالتی وی نو لره سزا لری که ته و غواړی
 نوز بهدر ته ډیره سزا دوو بنیم چه هم سزا
 ووینی او هم ژوندی پاتی شی چه دغه سزا
 به دسرم نه ډکه وی او هره شنبه به دمرگ
 په ارزو وی.

بزرگواره! زه سل ملگری لرم (ایزوت)
 مونږ ته راپلاس کړه او زموږ په خاطر یی
 وبخشله.

هغه په دی تجویز زیات خو شاله شوله
 داس نه راښکته شوه (ایزوت) لاس یی ونیوه
 او په جینو یی شروع وکړه او زیات ته یسی
 کړه:

هغه رحم راباندی وکړ او زه خوشاله یم
 چه دا ور په سرو لمبو کښی وسو زیرم او بیا
 هم خواش کوم چه ما وسو زوی.

هغه (ایزوت) (دیون) ملگرو ته وسپارله
 اودوی ایزوت په هغه لاره روانه کړه په کومه
 چه تریستان را روان دی. تریستان چه په
 خنگل کښی پتا دی په اس باندی سپریږی
 او (ایزوت) ددوی دډلی نه تښتوی دغه دوه
 مښان دخه تکلف او لاری و هلو نه وروسته
 په یوه خنگل کښی ننو زی، دوی دواږود -
 خنگل دخپ او خاشا گو نه خائنه یوه گووله
 جوړه کړه او خپل ژوند یی په سایه توگه
 له سره شروع کړ. په خنگل کښی ددوی
 استوگنه داسی معنی لری چه دوه پښو وژره
 مرغی دښکار بانو له لاسه نا اراهه شوی وی

سره لیری دی نو دخان سره یی وویل:
 سخدا یا .. خمشی گورم آیا دوی د مرگ
 لیاقت لری؟ په دو مره وخت کښی چه دوی په
 دغه گووله کښی ژوند کوی که ناپا که مینه یی
 سره در لودله نو دغه تور به یی په منځ
 کښی ایښی وی خوبه دی هرڅوک نشی پوهیدلی
 چه سپینه توره ددوی دواږو په منځ کښی
 دطقت ضمانت کوی. که چیری یی ناپا که
 ژوند نه وی سره کړی، زه دوی نه وژنم خو
 داسی کوم چه دوی له خو بانه پور ته شول
 نو باید وپو هیری چه دوی می یوځای سره
 ویده لیدلی دی، او په مرگ بانندی یی نه یم
 راضی شوی داځکه چه خدای ور باندی رحم
 کړی دی.

ایزوت دو حشت ناک خو بانه راپورته
 شو خو سینه بند یی تړلی و او تریستان -
 غوښته چه خپله توره په لاس کښی واخلي خو
 دطلایی قبضی نه ور ته معلوم شوه چه داد
 پاچاتوره ده دایزوت په خپل لاس کښی
 همدغه راز دمار ک گوته ولید له او چیغی یی
 کړی.

سوی خدایه بیاد هغه لاس ته ور غلو.
 تریستان وویل - بلزما توره یی وپری ده او
 اوس به بیر ته راو گرځی او مونږ به دا ور په
 سرو لمبو کښی و غورځوی، خه چه
 وتښتو:

په هغه ورځ د(گورو نال) سره د خنگل
 دغاړی نه را وتښتیدل او دمیښی نه یسی
 شکنجی او فشارونه ولیدل، تریستان به د
 خان سره اند پښته کوله دا ور په نه وه چه
 هغه خوشی کړو زما تور به یی اخستی په
 داسی حال کښی چه مونږ دواړه سره لښوځ
 پراته او په خوازه خوب ویده او زموږ د
 خان اختیار دده په لاس کښی ونو مرستی ته
 یڅه اړه درلوده ده کولی یی شوای چه مونږ
 دواړه وو ژنی، آه، ای زما پلاره ز مونږ
 تښتته دډار نه وه بلکه دشفتت خغه یی سرچینه
 اخستله. له دی خبرونه یی وروسته مزل ته
 دوام ورکړ ترڅو (اوگرن) ته ور سیدل، -
 (اوگرن) ناست واوکتا ب یی لوست تریستان
 ورته په مقابل کښی گوښه وو هلته او ویسی
 وویل:

ای (اوگرن) وروره چه مونږ دظلم نه
 را تښتیدلی یو زموږ سره مرسته وکړه او به دغه
 بدو ورځ کښی د همکار یی لاس را او ږدکړه.
 ده ډیر وژړل او دخواست لاسو نه یی -
 پورته کړل او داسی دعا یی وکړه.

دغه دوه مښانو ماته ښاه راوړی ده ته
 توفیق راکړی چه ددوی دغو پښتنی سره سم
 مرسته ورسره وکړم. ددی نه وروسته یسی
 تریستان او ایزوت ته نصیحت وکړ او د تریستان

له خوا نه یی دسلا کیدو په ترتیب سره یو
 لیک هغه ته ولیکه او ویی ویل چه دا کاغذ
 به خولا هغه ته ورسوی.
 - زه یی خپله وپم.
 - نه ته باید دغه سخته لپاره تعقیب نه کړی
 زه په خپله ستا په عوض خم او دغه ځای
 خلک ډیر ښه پیژنم
 - پر پرده چه زه په خپله په دغه لپاره لاپشم
 او ایزوت به ستا په کور کښی پاتی شی خنگه
 چه شپه ده خنگل ته راښکته شو او د(گورونال)
 سره یوځای روان شو خو کوم وخت چه د
 (تنتاؤل) دروازی ته ورسید د(گورونال) نه
 جدا شو.

(تریستان) دخندق نه پوری ووت او ښار ته
 داخل شو. او برابر هغی گوتمی ته لاږ چه هغه
 پکښی ویده وو ورنژدی شو او په آرامی سره
 یی په هغه غرو کړ هغه له خوب نه پورته شو او
 ویی ویل:
 - داځولایی چه به دی نیمه شپه ماته ازار
 راکوی.
 - بزرگواره! زه تریستان یم درته می کاغذ
 راوړی دی ویی لوله او خواب یی راته ولیکه
 اودسری دروازی په سر یی خوند کړه.
 هغه بیرون راووت اوڅو خلگی یی دخان
 سره ویل - تریستان - تریستان تریستان زما
 زوی خو تریستان تښتیدلی و.

نیمه شپه تریستان دښار دروازی ته خان
 راوړساره اودلیک خواب یی تر لاسه کړ او
 هغه یی دخان سره د(اوگرن) منطقی ته یووړ
 یومیرزا ورته لیک ولوست پاچا دخپلو
 مامورینو په مشوره به دی راضی شوی و چه
 «ایزوت» بیابوله کړی خو (تریستان) ته به ددی
 اجازه نه ورکوی چه سرای ته داخل شی او
 تریستان باید تر دریو ورځو پوری (ایزوت)
 هغه ته وسپاری اونورو ددغی خاوری نه تښتته
 وکړی.

تریستان وویل:
 - خدایه داخه ماته دی چه زه دخپلی محبوبی
 خغه دتل دپاره جدشم اوس بی له دی چه ژوند
 ته خائنه ورکړم بلکه کومه چاره نه لرم ای
 زما گرانی محبوبی زه به خپله گوته تاته دښانلی
 په توگه درکړم اودا به تر ډیر ه پوری ساتی
 او زما یادبه ورباندی ژوندی کوی، او که ستاله
 خواهرڅه ماته خلکو ویل باور به نه پری کوم
 ترڅو دگوتی ښه یی نه وی راوړی.

په دی وخت کی دواږو سره یو بل ښکل
 کړل او ډیر زیات یی وژړل.
 هغه امر کړی څچه ټول خلک دی خبرشی
 چه د(ایزوت) سره زما دیخلا کیدو په نسبت
 دری ورځی جشن ونسی ښخی اونارینه ټول
 به ډیری خوشحالی سره د جشن منطقی ته

راوېلى شم. زما محبوبه ډیره لیری ده او دحال احوال څخه یې اطلاع نشم ترلاسه کولی نه یې احوال راځي اونه یې لیدلی شم اوداسې ښکاري چه زه یې له یاده ایستلی یم اونور دغم او دردنه غیریل مسلک نه لرم. هو تر یستن ښار په ښار گر خید تر څو یوه ورځ یې ځان په برتانیه کی ولید دده په څنگ «گورونال» چه دده وفادارملگری ؤ خپل آس خفلاوه اودیوی ویرانی دښتې نه تیر شول په هر څی کښی به یې کلاکاسی وړانسی او ځمکی به یې شاپی لیدلی ترڅویې یوسپین ډیری سری ترسترگو شو اوسپین ډیری ور ته وویل

ای گرانو میلتمو! دادبرتانی هیواددی چه (دډوک هوئل) زوی ورباندی حکو مت کوی لده نه مخکښی دغه هیواد ډیر ښکلی ؤ څو «کنت ریول» ډیر خراب گری دی. تر یستان وویل .

ای گرانه (کنت ریول) د «دوک هوئل» د لاس نیالگی دی (دورا) یوه لور لری چه دنورونچوتو نه ډیره ښکلی ده او «کنت ریول» غواپی چه هغه به خپل نوم گری او په دی لپاره کښی یی دزیات زورنه کار واخیست چه ډیر خلک یکنی مرشول تر یستان وویل .

آیا (دوک هوئل لاوس هم کولی شی چه دجنگ په میدان کښی مقاومت وگری. ډیری جگری یې تیری گری دی او ښایی چه زور یې خلاص وی او چندان مقاومت ونه شی کولی، دوی سره جلاشول او تر یستان (په کارهر) باندی حمله وروپه اوددښمن سره په جگړه کښی یې د (کاهران) سره زیاته مرسته وگری

اوله لاسه وتلی ځایونه یې بیرته تر لاسه کړل او دوی دواړو یو تر بله سره د دوستی لاسونه ودرکړل .

کا هرون خپل پلارته وویل : (نوریا)

دا ټول شول په دغه ټاکلی ورځ تر یستان دایزوت سره په څنگل کښی آس خراوه په ځای توگه دواړه دڅنگل نه راووتل او ویی لیدل چه مارک دزیاتو خلکو سره یوځای دڅنگل په لور روان دی او تر یستان وویل ، ټول زمونږ په لور روان دی اومونږ ته دخبرو کولو وخت هم نه میسر یری ته او خدای ایزوت که کوم وخت می کوم لیک درواستا ونو همغه کار به په همغه څیر سرته رسوی.

ای زما گرانه تر یستان داچه زه ستا دغه زهردی گوته گورم نوهیڅ قدرت زما په مخکښی څښونه نه شی پیدا کولی دوی دواړه سره دڅنگل په غږه روان واوځیری یې کولی په تر یستان باندی مینی غلبه وگریه او ایزوت یې په غیبر کښی ونیوله او ایزوت ورته وویل: - زه یوازی یم او دبد بینو خلکو نه زیاته

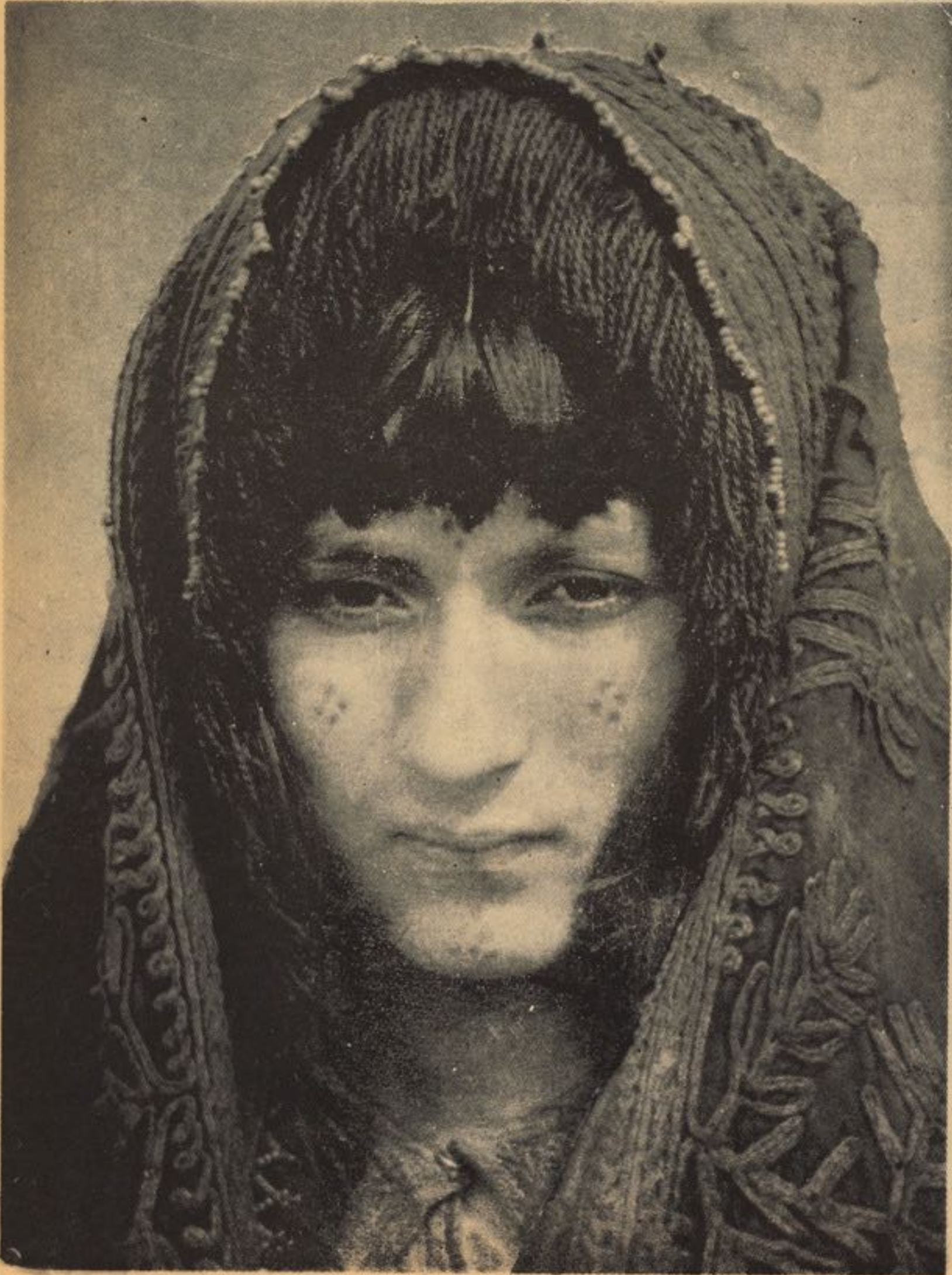
ډیر پیچم .

ای گرانه ملگری زه داسی څوک نه وینم چه تاته دی څه آزار شاته درکړی اوهغه څو ک چه تاته په بده سترگه گوری نوهغه اومرو زما دښمن دی اورانه دی ډډه وگری. دواړه ډلسی سره یو ځای شوی او په یوبل به یې آفرین وایه او په دی برخه کښی تر یستان وویل. زه دپلا یی وپستانو خاوند «ایزوت» پاچاته سپارم او نور دایزوت لوری ته ورغی اودهغی سره یی خدای په امانی وگری دغودواړو مینانو تر ډیره پوری سره وډول دپاچا زپه ورباندی وسوزید نویی مخ (تر یستان) ته واپاوه او ورته یی وویل:

په دغه مفلسه اوناداره وضع باندی چیری ځی زما دخزانی نه چه هرڅه وړلی شی ستا په واک او اختیار کښی ده تر یستان مخ ورواړا وه او ورته یی وویل زه ستا دخزانی نه نه دینار غواړم اونه بل څه لکه څنگه چه تاته فقیر راغلی یم همدغسی فقیر بیرته ځم په خپل آس باندی سپور شو او په یوه رپ کی ددوی له سترگو پناشو. ایزوت ترهغی ورته کتل تر څویې سترگو ورپسی ښکار کاوه .

تر یستان (گال) ته پنا یووړه او هلته (دوک) له خوا ډیر ښه استقبال شو اودده په خوشحالی کښی یې دعیڅ ډول فداکاری څخه غاړه نه غړوله خوا داچه د (تر یستان) زپه دخپلی محبوبی سره لاړنو نه به حادثاتو ځای ورکاوه اونه به خوشالیو اودعوتو نو! دغو دواړو مینانو ته نه ژوند معنی درلوده اونه مرگ! مرگ او ژوند دواړه ورته یوشان ښکاریدل. تر یستان به دخپلی بدی ورځی نه په څنگل سیند او ټاپگانو کښی گرځیده دوه کاله یې په غم او اندیښنو کښی تیر کړل . د (گورنوای) نه ورته هېڅ خبر او اطلاع نه رسیدله .

په دی وخت کښی ورته ثابته شوه چه (ایزوت) به خوشالیو اخته شوی او خپل «تر یستان» یی په یاد نه دی پاتی شوی په همدغو چرتونو کښی به ژوریده ، ژوریده او گریده به، او ویل به یې چه زه یو ډیر لویدی انسان یم ددغه زهورتوب نه څه گټه لاس ته

دجنگ په میدان کښی مقاومت وگری. ډیری جگری یې تیری گری دی او ښایی چه زور یې خلاص وی او چندان مقاومت ونه شی کولی، دوی سره جلاشول او تر یستان (په کارهر) باندی حمله وروپه اوددښمن سره په جگړه کښی یې د (کاهران) سره زیاته مرسته وگری

اوله لاسه وتلی ځایونه یې بیرته تر لاسه کړل او دوی دواړو یو تر بله سره د دوستی لاسونه ودرکړل .

کا هرون خپل پلارته وویل : (نوریا)

دجنگ په میدان کښی مقاومت وگری. ډیری جگری یې تیری گری دی او ښایی چه زور یې خلاص وی او چندان مقاومت ونه شی کولی، دوی سره جلاشول او تر یستان (په کارهر) باندی حمله وروپه اوددښمن سره په جگړه کښی یې د (کاهران) سره زیاته مرسته وگری

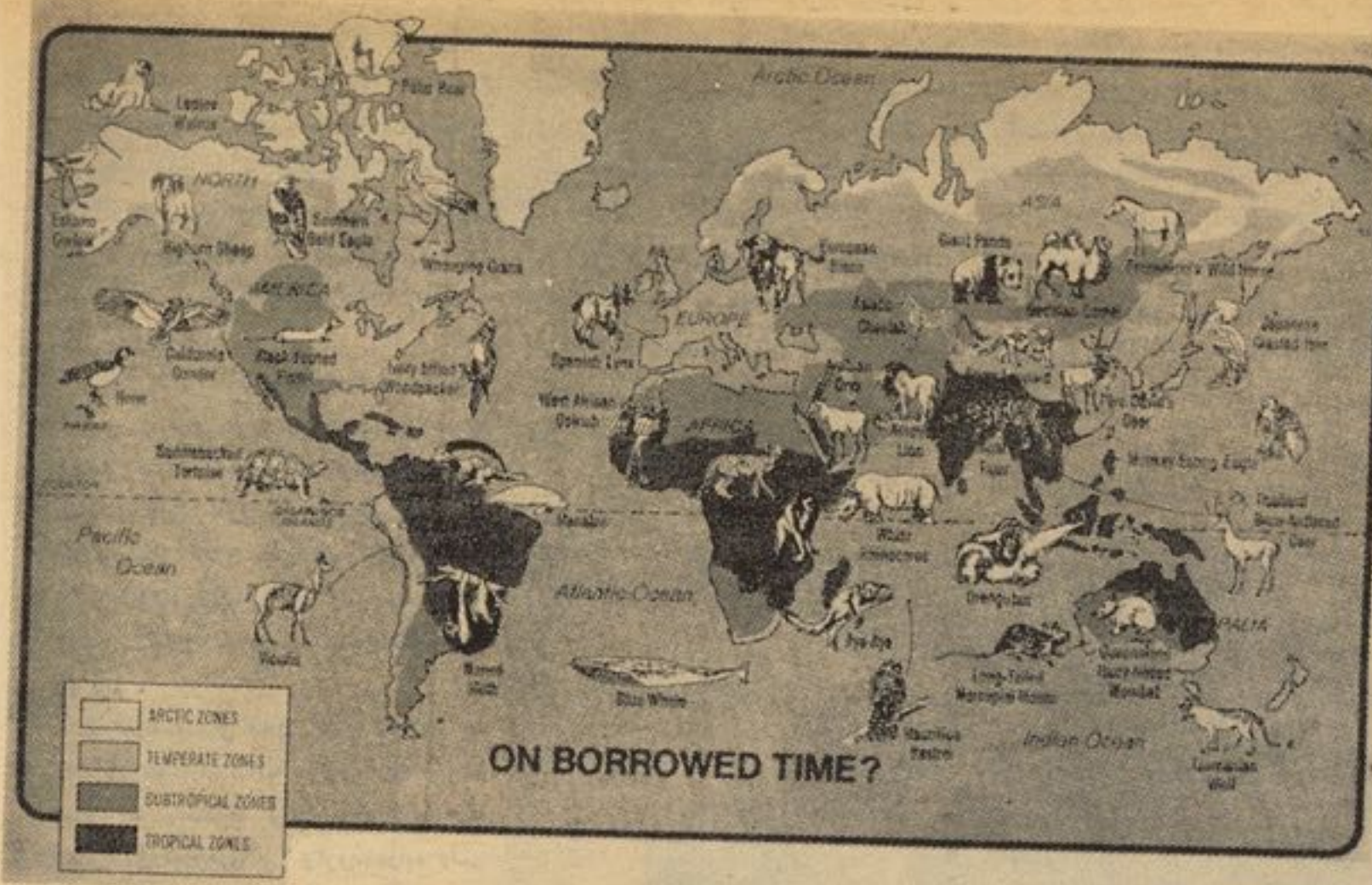
اوله لاسه وتلی ځایونه یې بیرته تر لاسه کړل او دوی دواړو یو تر بله سره د دوستی لاسونه ودرکړل .

کا هرون خپل پلارته وویل : (نوریا)

دجنگ په میدان کښی مقاومت وگری. ډیری جگری یې تیری گری دی او ښایی چه زور یې خلاص وی او چندان مقاومت ونه شی کولی، دوی سره جلاشول او تر یستان (په کارهر) باندی حمله وروپه اوددښمن سره په جگړه کښی یې د (کاهران) سره زیاته مرسته وگری

اوله لاسه وتلی ځایونه یې بیرته تر لاسه کړل او دوی دواړو یو تر بله سره د دوستی لاسونه ودرکړل .

کا هرون خپل پلارته وویل : (نوریا)

در جنگل های واقع سر حد شمالی کینیا، شکار چیان با اسلحه سبک سفر می کنند آنها با خود فقط خنجری همراه با چای و کمی شکر و هم امکان را رد کمی زهر حمل می کنند. اکنون نسل یوز پلنگ و پشک های بزرگ و حشی از این سرزمین رخت بر بسته و فقط تعداد کمی فیل باقی مانده است آنها فیل را فقط بخاطر عاج رازش شکار می کنند. زیرا یک جفت عاج یا دندان فیل هم اکنون در هانگانگ به ۲۸۰۰ دالر سودا می شود که در آنجا از آن اشیای کوچک برای سیاهان می سازند.

در خلیج سنت لارو نس کا نارا، شکار چیان در هر بهار به جستجوی خوک آبی نوزاد که پوست آن برای کلاه و یخن بکار میرود، براه می افتند این یک سو داگری کریه و در آور است. چو چه های خوک آبی را با چوب می زنند تا جان بد هد و سپس آن را پوست می کنند. در برخی موارد چاقوی تیز برای پوست کردن پیش از آنکه حیوان بمیرد به پوستش راه می یابد. مادر خوک آبی را هنگام کشتن و پوست کردن دور می زنند. در بسیاری مواقع این ما دران پس از رفتن صیادان برمی گردند و جسد بی پوست نوزادان شان را می بویند.

در اندونیزیا، شکار چیان برای صید او رنگ او تان از همان شیوه وحشیانه و ظالمانه کار می گیرند. آنها ما دران را به گلوله می بندند تا چو چه های که از آغوشش می افتد بگیرند. ولی بسیاری از آنها هنگام افتادن از درخت می میرند.

چوچه لگ لگ که تازه از تخم بر آمده است

نقشه دنیا با حیوانات مهم که نسل آن در حال انقراض است

ترجمه : کاوشگر

نسل حیوانات های وحشی در سرانتهیب انقراض

علف خوار از خانواده شتر که به صورت وحشی در کوه های اندس قاره امریکا یافت میشود پشم نرم و لطیف دارد. در کوه های اندوس پیرو زندگی می کردند و اکنون به تعداد پانزده هزار باقی مانده است هر یارد مربع پشم این حیوان هفتصد دالر ارزش دارد. در سال ۱۸۰۰ هیات استثنائی لیوس و کلا رت در کالیفورنیا تعداد زیاد کرکس امریکایی را دیدند که اکنون بیش از پنجاه دانه باقی نمانده است.

این ها نمونه های کوچک جنگ انسان علیه حیوانات وحشی و غیر مستقیم علیه محیطش می باشد. یکی از علت عمده انقراض نسل اینگونه حیوانات شکار است که قانونی یا غیر قانونی صورت می گیرد. و تهدید دیگر ضرورت روز افزون بشر برای زیر کشت آوردن زمین است که مسکن حیوانات وحشی را در روی زمین از بین می برد. و بدنبال آن انکشاف باغ های وحش، تجارت حیوانات خانگی و تقاضا

شتر مرغ افریقائی

در هانگانگ، بسیاری سیاهان برای چشیدن مزه گوشت بسیاری پرندگان نا در چون مرغابی چینی، پشک آبی و آهوی مخصوص آنجا هجوم می آورند. بسیاری نمونه های کمیاب پلنگ رو به انقراض اند. در جنوب شرق آسیا بسیاری حیوانات را برای تجارت به مقاصد مختلف شکار می کنند. در میدان های هوایی بین المللی هر هفته پوست حیوانات کمیاب و وحشی بفروش صادر و وارد می شود.

سال پار، تولید گران سلسله فلم های تلویزیونی بنام «تولد آزاد» مجبور شدند تا قفس های شیر را از کالیفرنیا به ایستگاه خط آهن ناواشا در کینیا بیاورند. جایکه ۶۰ سال پیش با شندگان انگلیس از ترس غرش صدها شیر شب خواب نمی شدند. در هند هفتاد تا هشتاد سال پیش در حدود چهل هزار پلنگ بنگالی وجود داشت. اکنون به سختی به دوهزار می رسد. در گذشته بیش از پنج میلیون و یکونی (یک حیوان

در کینیا فیل را برای بدست آوردن عاج شکار میکنند

یک گروپ گو سفند و حشی امریکایی

مثال تظا هرات علیه شکار حیوانات در امریکا

برای تحقیقات علمی می آید. کتاب سرخ انجمن بین المللی حفظ طبیعت و منابع آن که بتازگی در سوئیس به نشر رسیده می نویسد که بیش از هزار نوع حیوان وحشی در حال از بین رفتن اند. در بین آنها پلنگ بنگالی و سایبیریایی کوریلای کوکولی، خرس مکسیکویی بز کوهی، شیر آسیایی، پرندۀ بنام آی، آی می باشد که در مدغاسکر زندگی می کند، گوزن تایلندی واسپ پر زوا سکی می باشد. ولی گفته می شود که حیوانات کمیاب در مغلستان بخوبی نگهداری می شود. خطر سقوط نسل حیوانات اکنون بحث داغی را بوجود آورده که چطور وبه چه وسیله جلو این انقراض را باید گرفت. بحران غذایی جهان و اقتصاد تو فان زده غرب این سوال را پیچیده تر می سازد بر کسی از طرفداران حفظ نسل حیوانات روی بخش زیبا شناسی و اخلاقی موضوع فشار وارد می کند. توماس لوف جوی عضو انجمن دانشمندان برای حفظ نسل حیوانات وحشی می گوید: «اگر کسی یکی از آثار را براندازد از بین ببرد همه فریاد می کنند که یک اثر زیبای هنری از بین رفت ولی در برابر از بین بردن حیوانات

که مکمل زیبایی طبیعی اند خاموش می نشینند.» برخی از دانشمندان نظر عملی تر دارند آنها ارزش علمی و زمین شناسی حیوانات وحشی را ارائه می دارند. ریچارد وان گلدر عضو موزیم تاریخ طبیعی در امریکای می گوید: «با از بین بردن نوع حیوانات وحشی، ما منبع دانش را از بین می بریم. زیرا حیوانات تابلویی از میلیون ها سال تجربه و تطابق با محیط اند» بسیاری از دانشمندان عقیده دارند که حیوانات کلیدی شناسایی بشر و محیطش هستند. ولی همچنان که بحث روی این مساله جریان دارد، ویرانی و از بین رفتن حیوانات بدون شناخت سرحد ها جریان دارد. در واشنگتن این عقیده وجود دارد که پاندا چینی در حال از بین رفتن است. در آسترا لیا شکار گرگ تا سما نیایی بیداد می کند. در تایلند شادی دراز دست بنام گیبون به شدت کاهش یافته است.

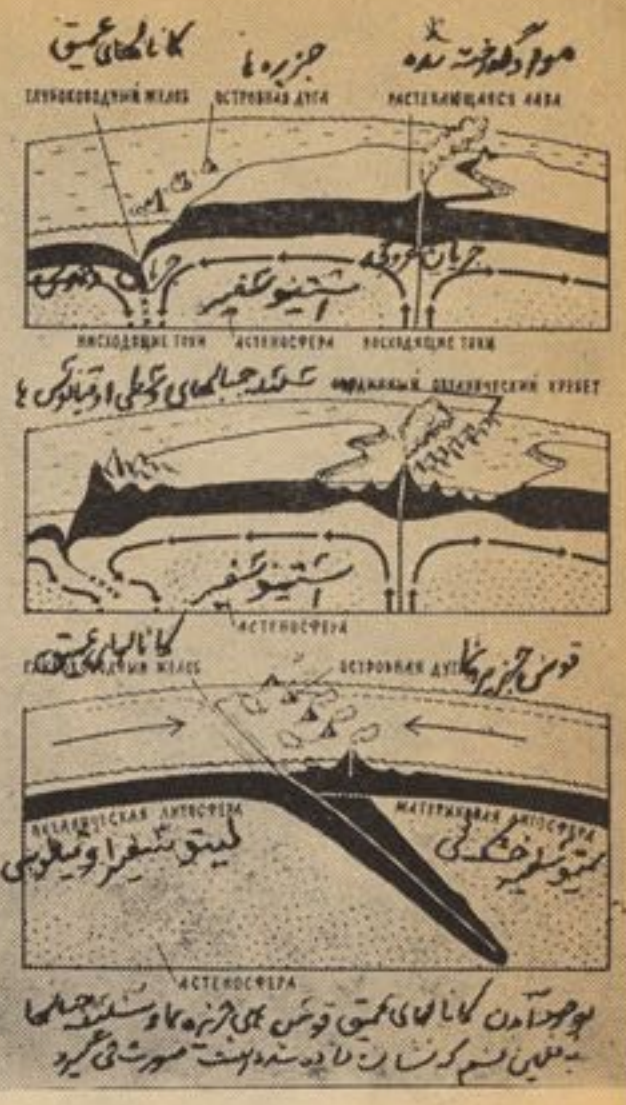
در امریکای جنوبی، شکار و از بین رفتن مساکن حیوانات وحشی لشکری از این حیوانات را از بین برده است.

بقیه در صفحه ۵۴

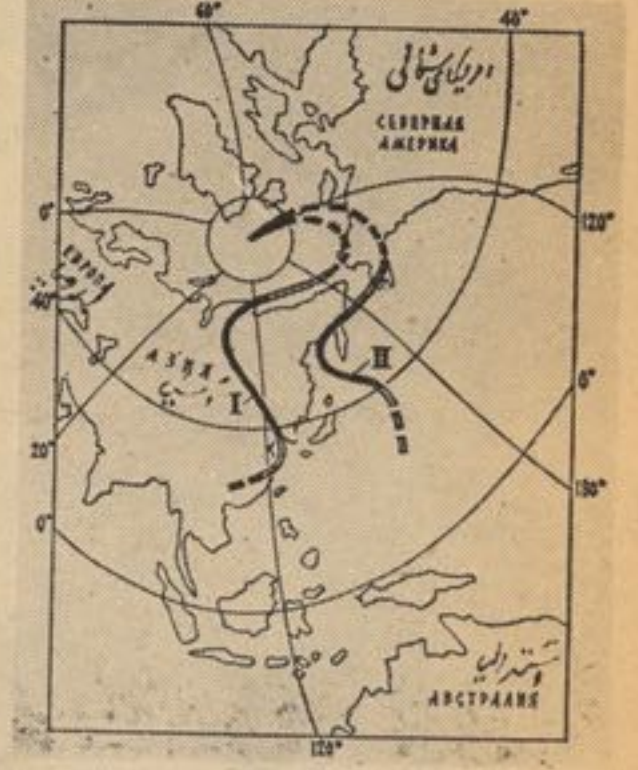

زمین قشر خود را تغییر میدهد

قطب های مقناطیسی سیاره زمین چندین مرتبه موقعیت خود را تغییر داده اند . سرعت حرکت بر اعظم ها از دو الی شش سانتی متر در سال تعیین گردیده است .
 دانشمندی صدسال قبل فرضیه ئی را مطرح کرد که خشکه های نیم کره جنوبی سیاره زمین یکی بوده است . نظر به عقیده دانشمندان امروزی پیدایش او قیا نوس جدید ممکن می باشد .

وجود آمدن کانا های عمیق قوس های جزیره نما و سلسله جانی به همین قسم که نشان داده شده است صورت میگیرد .

منحنی (قطب های سرگردان) که نظریه معلومات پالئو مغناطیسق برای اروپا و امریکای شمالی «۱» بدست آمده است اگر هر دو براعظم باهم وصل شوند ، منحنی ها باهم منطبق خواهند گردید .

جهان در حال حرکت و تغییر است آرامی و غیر قابل حرکت نسبی است این راهمه ما میدانیم مگر در کواقی موضوع مشکل است . همیشه ما این قسم درک میکنیم که هر چیز خاتمه می یابد ، انجام می یابند برای همیشه برقرار می باشد درازمه بسیار سابق برای انسان سیاره زمین ترا سزل ناپذیر معلوم گردید . مفکوره گا لیلیه و -

که ریکارد جهانی را قیام کرده اند . آنها در هوا پنجاه و دو ساعت باقی ماندند . در نتیجه پروازها کارهای علمی (ترمودینامیک اتمو سفر) بمیان آمد . اقلیم شناس مشهور روسی وایکوف باین آثار معرفی شده بود .
 به ویکتر پیشهاد شد که درین ساحه تحقیقات خویش را ادامه بدهد مگر تحقیقات تیورستیکی خویش را ادامه ندادند و شروع به مسافرت نمود . در سالهای ۱۹۰۶ الی ۱۹۰۸ آن در گرین لند در عالم بر فو باد و خطر دایمی کار کرد . نتایج علمی دو ساله فعالیت ویکتور در شرایط زمستان بسیار وسیع بود . بعد از چهار سال عالم مذکور واپس به گرین لند مسافرت کرد . او سه نفر رفیق وی در صحرای برقی هزار کیلومتر راهی کرد . در ابتدا آنها در راس بزرگترین قله یخ نیم کره شمالی رفتند .
 تحقیقاتی را که عالم مذکور در ساحه مطالعه قطبی انجام داده بسیار زیاد است . درینجا تحقیقات درجه حرارت هوا ، تشعشعات قطبی ، اشکال ابرها ، ساختمان برق ها و درجه حرارت در اعماق یخندانها که از زمان دوریخ بندی باقی مانده است شامل می باشند . دانشمند مذکور مشغول تحقیقات بود که جنگ امیر یا لستی شروع گردید و ویکتور به محاذ جنگ فرستاده شد در جنگ شخص مذکور زخمی شد و بعد از تداوی عالم مذکور به کارهای علمی خویش وادار و ادامه داد .
 قبل از مسافرت دومی به گرین لند در کنفرانس جامعه ژئولوژیکی دانان جرمن در فرانکفورت آلفرید ویکتور گوشش کرد که معلومات خویش را راجع به حرکت براعظم ها بیان کند . مترو لوژ جوان که در آن وقت بسیار مشهور بود مورد تمسخر و خنده مردمان

به بسیار سرعت رشد و تغییر می نمایند . فقط در دو دقیقه اخیر فلم انسان پیداشد و تاریخ تا آمدن وپیشرفت بشری با واقعات گوناگون مزین بوده است .
 دوصد میلیون سال قبل خشکه پانگی که یگانه خشکه در زمین بود انشعاب کرده و پارچه های آن از همدیگر جدا شده و به سر طرف افتیده و براعظم های امروز را بوجود آورده است . براعظم ها بحرکت خویش ادامه میدهند ، آنها از همدیگر دور شده و با همدیگر تصادم می نمایند . این فرضیه هنوز نیم قرن پیش گفته شده بود مگر در سالهای اخیر این فرضیه عمو میت پیدا کرده است .
 اسم مولف این فرضیه درین یکمه - دانشمندان دیگر مانند جان فرانکلین ، رابرت سکاوت ، و لادیمیر روسا نف ، آلفرید ویکتور قرار گرفته است .
 دانشمند آلمانی پرو فیسور آلفرید وی گینز در پایان سال ۱۹۳۰ که مشورت آن با وچ خود رسیده بود تمام مطبوعات جهان یک تلگرام غم راجع رسانیده (ویکتور ورفقای آن در صحرای یخ بندان راه را گم کرده اند) این حادثه در گرین لند وقتیکه وی پنجاهمین سال تولد خود را جشن گرفته بود صورت گرفته .
 آلفرید رابالعموم بنام عالم ژئولوژیکی یاد می نمایند حیات این انسان با واقعات زیاد مزین می باشد .
 لیکن داکتری خویش را در شق استرونومی بدست آورد . درین علم دانشمند عمر زیاد خویش را صرف کرد و توانست در شقوق مترولوژی ، ژئولوژیکی و ژئولوژی اثرات علمی از خود باقی گذارد زندگی این دانشمند با واقعات زیاد غنی می باشد . در رصد خانه ابرولوژی با برادر خود گوردت یکجا کار کرده و پروازهای منظم را در با لونیهای هوایی انجام میدادند . در یک وقت آنها مشغول رهای - خویش در هوا بوده و برادران باین فکر نبودند

کوپرنیک فورا تایید نکردید . بسیاری - اکتشافات علمی از طریق قشر بسیار قوی نظریات و عقاید استقرار ی همان وقت بمشکل عبور میکرد .
 از آن وقتیکه در روی سیاره زمین انسان پیداشد تا الحال دور نمای سیاره بسیار کم تغییر خورده است این تغییرات ثابت و پایدار به نظر می رسد .
 برای اینکه به بینیم و درک کنیم که سیاره زمین چه قسم تغییر میخورد لازم است که خارج از سیاره ، آن را مشاهده کنیم شعاع فلم یکساعت و بیست دقیقه بی راجع به سیاره در نظر خویش مجسم بسازید . هر ثانیه تماشای این فلم مطابق یک میلیون سال حیات در سیاره زمین میباشد .
 سه دقیقه اول مادور نمای پیدایش جهان را مشاهده کرده می بینیم که گازات و ابر های کیهانی ، جهان های از بین رفته جسم گره مانند سیاره ما را تشکیل میدهد . بعد چهل دقیقه راجع به قدیمترین تاریخچه ژئولوژیکی معلومات بدست می آوریم در اینجا پیدایش اتمو سفر زمین و پیدایش حیات را در سیاره زمین مشاهده میکنیم . در ابتدا زندگی بسیار بطی و سست ر شدنی کرد . در حدود دو نیم میلیارد سال اشکال ساده زندگی تقریباً تغییر نغورده است . و فقط در عصر مابعد آن در جریان یک میلیارد سال نباتات از او قیانوس ها به قسمت های ساحلی خشکه وسعت پیدا کرده گره ها و حیوانات (نرم بدنان) پیدا شدند مرحله پیشرفت سریع حیات در سیاره زمین عبارت از آن دوره است که مادر آن زندگی میکنیم و این دوره در فلم فقط ده دقیقه ادامه پیدا میکند .
 عکس ها و مناظریکه در ده دقیقه اخیر در فلم به نظر می رسد نمی توان تمام پیشرفت طبیعی جهان را تماشا کرد . شکل او قیانوس ها ، براعظم ها ، پستی و بلندی آنها ، خواص نباتات و رویدنی ها ، اشکال حیوانات تماما

لکر میشود فر نهایی دیگر شاید دنیا باین قیافه نباشد و خشک وتر زمین تناسب دیگری داشته باشد.

نظری خود همان بر اعظم بدست آمده است. کم تراست. مواد از ستینو سفیر می تواند به جهات عمودی واقعی حرکت کنند. حرکت آن سبب گداخته شدن قشر بر اعظم هائیده و در سر حد تخته ها آتش فشانها را فعال می سازد. بسیاری تغییرات در قشر خارجی زمین بالعموم مربوط به جریان استینوسفر می باشد.

در بالای استینو سفیر (نقاط گرم) موجود است ازین نقاط از زیر مواد گداخته شده بلند میگردد. درین محل قشر طبقه بی برآندگی پدیدار کرده و قشر زمین را بلند میکند.

تقریباً دو صد میلیون سال امریکای جنوبی و بر اعظم افریقا با هم نزدیک بودن دماغه کابو برانکو امروزی بر ازیل بعیت ساحل خلیج گوینی بود. دو خلیج باریک به طرف شمال و جنوب امتداد پیدا میکرد. عیسن منظره تعجب آور رامی توان درس حد شبه جزیره عرب با بر اعظم افریقا در آن محله ایکه بحیره احمر با خلیج عدن ذریعه آب نامی باب المندب و تماماً ۲۶ کیلو متر باهم وصل می باشند. دید عرض بحیره احمر از ۳۰۰ کیلو متر زیادتر نبوده و طول آن در حدود دو هزار - کیلو متر است.

جریان حرارت از عمق زمین در خلیج عدن نسبت به او قیانوس هند شش مرتبه زیادتر می باشد در عمق بحیره احمر منبع یا درجه حرارت آب ۶۲ درجه سانتی گراد کشف گردیده است. این قسم محلات دیگر در ساره زمین نیز موجود میباشد بطور مثال دوره - دریاچه های افریقا بی تاگا نیکا و نیات که تقریباً یکونیم هزار کیلو متر امتداد پیدامی نمایند و یا خلیج کالیفورنیا که او قیانوس آرام است نام برد.

کالیفورنیا محکوم به تبدیل شدن بسک جزیره است. انتقال تخته او قیانوس آرام و اتلانتیک با شکست سان اندروس با سرعت ۱۰ سانتی متر در سال صورت میگیرد.

کالیفورنیا بزودی در نظر ما به کشور زلزله تبدیل خواهد شد. در دوره سالهای ۱۹۳۴ الی ۱۹۶۹ در جنوب کالیفورنیا زیادتر از ۷۳۰۰ زلزله با قوه نه کمتر از چهار بال ثبت گردیده است.

نظری خود همان بر اعظم بدست آمده است. اگر تمام خشکه ها را با هم وصل کنیم تمام خطوط به یک خط نزدیک میشوند. نظر به موقعیت خطوط مقناطیسی می توان سرعت حرکت بر اعظم زمین را از ۲ الی ۶ سانتی متر در سال تعیین کرد. تقریباً عین ارقام در صورت تعیین دقیق ساحات ژئو گرافی و بالا خره در سالهای اخیر در صورت اندازه کردن مساله بین بر اعظم ها بکمک اشعه لایزر بدست آمده است.

نظریه عقیده یک عالم ژئو فزیکس کاتلندی ارتور هالمس در اعماق سیاره زمین در نتیجه یکسان نبودن حرارت رادیو اکتیو جریانهای نفوذی (همرویی) وجود می آید.

کندهای گرم تر و سبک تر مواد در روی مواد گداخته شده شنا کرده و کنده های سرد رو سنگین تر سب می نمایند این قوه هانظر به عقیده بسیاری جغرافیه دانان برای بلند کردن لنگر بر اعظم های سیاره زمین کفایت می نماید.

فرضیه وسعت پیدا کردن اعماق یکی از جمله مهمترین اجزا (تکتونیکی عمومی جدید) است سازندگان این فرضیه عبارت از هادی هاس و روبرت دیتس است که هر کدام به صورت مستقل پیشنهاد کرده اند که سلسله جبال های وسطی او قیانوس ها و دامنه این کوه های زیر آبی در محلی وجود آمده اند که در توده اصلی آن جریان صعودی مواد صورت گرفته است ازین مواد لیتو سفیر او قیانوس ها بوجود آمده است این مواد آهسته آهسته زیاد شده و محلات زیادی را تصرف نموده و تخته های عظیم را تشکیل میدهند. باقی مانده سابقه قشر او قیانوس هانظر به ترکیب خود مشابه به تشکیل امروزی است این مواد را میتوان در کوه های خراب شده تمام بر اعظم ها پیدا کرد.

در قسمت فوقانی توده اصلی سیاره زمین یک طبقه مخصوصی است که بنام استینوسفر موجود است. از توده اصلی فوقانی و تحتانی نظریه محکم و سختی کم و طبقه طبقه بودن خود فرقی میشوند.

در چه انتشار امواج زلزله بی درین طبقه

دانشند که خشکه ها نمی توانند شروع به حرکت نمایند و چغوری های او قیانوسی که برای همیش او جود است نمی تواند با هم بسته و جمع شوند بلکه به شکل رز هادر پو شش یضا حرکت می نمایند درین کنفرانس ویگنیر در لاکرد که مفکوره آن بسیار فانتزی است و آنها نمی توانستند به آسانی باین عقیده موافق شوند.

مفکوره جدید:

برای مدت طولانی ویگنیر دلچسپ بود مگر اساسات علمی آن کافی نبود. حتی بعضی آنرا فانتزی قبول میکردند. مگر تحقیقات سیاره زمین ادامه پیدا کرده و مواد علمی جدید تشریحات لازمه را بکار داشت. عالم ژئولوژی و پرو فیسور دیو تایت اولین مرتبه دریا ختمان واحد بر اعظم های نیم کره جنوبی توجه کرد. کتاب نتایجی خود را که در سال ۱۹۳۷ نشر کرد بنا بر اعظم های سرد گردان مسمی کرد تقریباً تمام دلچسپی به مفکوره ویگنیر که روبره سردی بود سراز نو شروع به تحول نمود.

در سالهای نخست قرن عیسوی را جمع به سا ختمان اعماق او قیانوس های جهان - معلومات زیاد جدیدی بدست آمد. معلوم شد که در ضخامت چندین کیلو متری آب او قیانوس ها قشر سیاره زمین دارای ترکیب ساختمانی و قدرت مختلف نسبت به خشکه بوده و از نگاه سن این مواد نسبت به مواد مواد خشکه جوان تر میباشد.

در عمق او قیانوس ها در امتداد شصت هزار کیلو متر سیستم واحد سلسله جبال های وسطی کشف گردیده است. شکستگی

از عکس های جالب ایکه در میله نو روزاکندهار برداشته شده شماره ۳

هوس

ترجمه و تنظیم از: قاسم صیقل

تا اینجا داستان خواندید :

(زان) به خانه دوستش (بیتی) میآید (بیتی) او را نزد دوستانش میبرد و او را به ایشان معرفی میسازد در ضمن این معرفی (زان) با (سر نادر) دو ست صمیمی (بیتی) آشنا میشود. (برنارد) بعد از گفتگو با (زان) از وی خواستش میکند که به خانه اش برود. اما «زان» این خواستش را رد میکند. فردای آنروز (زان) به خانه میآید (بیتی) نزد وی میآید و از او میپرسد که آیا گاهی عاشق شده است و اینک دنباله داستان :

بنظر تو، او خود
چایج است

بلی. بنظر یکم او از خود مطمئن است.
در حالیکه پیش از یکسال او برادرش میزدگتو نیست

باید او بیدار ساخته شود و از
هتودی با برادرش بسو کند

۱۳۳

«لیو» در جستجوی
«زان» میسر آید

۱۳۴

چه خاموشی! این غمگین بار نیست که تو
به یک وعده ملاقات میروی

لیو ساده است، بیخی، او بیخ چرت
میزند و این خود خیلی تاثیر آور است

تو حق بجانب بیتی. باید در اینباره با
چایج حرف زد. برایش میگویم که او
را کمک کند

۱۳۵

آنان بچند میزنند

۱۳۸

من هم بنظره

چند لحظه بعد «زان» میرسد

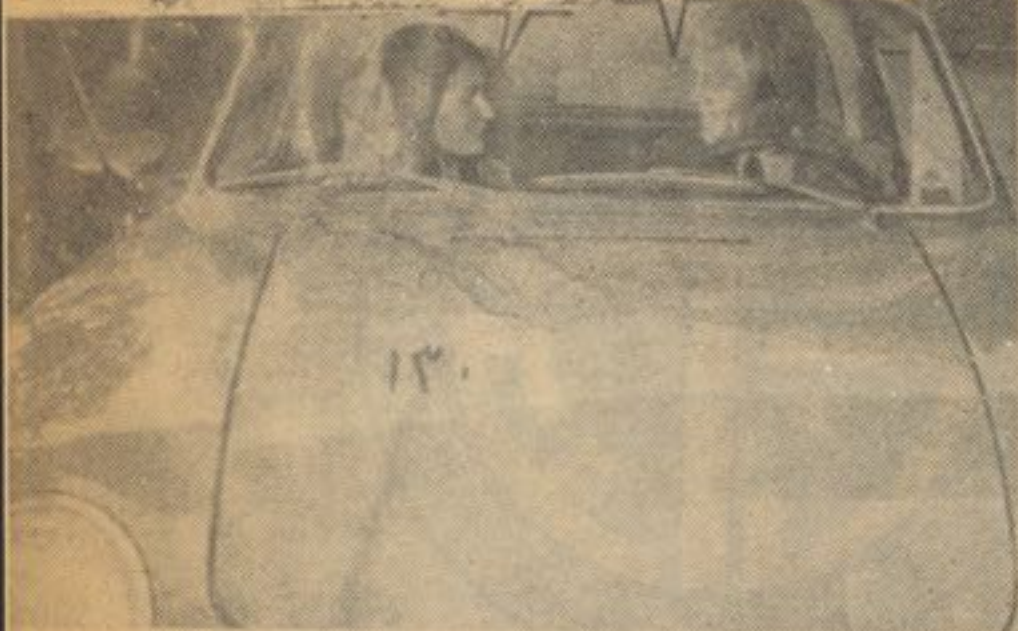
لیو لوری...؟

۱۳۷

زان با دینی...

به موتر سوار میشوند.

درست است؟
بچه خیلی آرزو برادرت تفاوت داری

۱۳۰

خیلی خوب. ممکن است بگره بزنه؟
تو.. خطاب کنیم؟

نظریه خوبی است.

۱۳۹

مقعد این نبود. ممکن است حقیقت را بگویم

چرا نه.

۱۳۳

مقعد از چهره ات نیست، بلکه از
طرز حرکات و حرف زدنت بیگانه.

اینرا میدانم که برادرم نسبت بمن
زودنگ و چالاک است.

۱۳۱

اینجا مقبول است. تو بپوش اینها سالی؟
به نیت کافی میروند

بعضی اوقات با دوستان.

چاق. نسبت بتو بچیا و کمتر به بان و
صاحب حلق است.

۱۳۳

شاید بخاطر یک ده طفولیت بی سر
بود.

تريا عادل الياس:

چون اساس اجتماع بر موجوديت افراد آن استوار مي باشد پس لازم مي افتد كه افراد جامعه خصوصاً جوانان وظيفه خويش را كه همان سعي و كوشش در راه ترقي و پيشرفت كشور مي باشد انجام دهند.

جوانان و روشنفكران كه پيش آهنگ نهضت هاي اجتماعي در جوامع شان محسوب ميگردند بايد مساعي شانرا هر چه بيشتر در راه ترقي بكار برند.

عبدالحي احد زاده:

جوانان و قتيكه مسووليت خود را در برابر اجتماع درك كردند، بايد در پي علاج درد هاي آن بر آيند و وكوشش نمايند آنها را كه از فيض علم بي بهره اند راه دانش ورستگاري را به آنها بنمايند. جامعه ايكه بواسطه نور علم و دانش تربيه و رهبري شود در هاي سعادت بروي آن باز است.

مبارزه با ترس

وخشم

خشم و ترس عكس العملهاي «جنگ فرار» هستند. با اينكه دو هيچان در اصل براي بقاء حيات در نهاد بشر بوديعت گذاشته شده اند امروز در اكثر موارد مضر هستند با اينكه خشم فوائد ارزشمهاي دارد ولي در بسياري از مواقع روش زياد مطلوب براي مقابله با ناکامي بشمار نميرود زيرا نه تنها وقت و نيرو بيهوده مصرف ميشود بلکه موجباتي را فراهم مي آورد كه اثرات بعدي آن باعث ندامت، خجالت و گناه ميشود. وخشم يك نوع ترس است ولي ترسي كه در آن شي ترس آوري وجود ندارد.

شخص عاقل و كسيكه در ست فكر ميكند روشمهاي براي مبارزه باخشم پيدا ميكند زيرا ميداند كه باخشم در دي روا نميشود و يكي از اين روشها اين است كه به حل مشكل مي پردازد و ديگر آنكه نظر خود را تغيير ميدهد و سوم آنكه عكس العمل جديدي بدست مي آورد و چهارم آنكه از موقعيت يا محرك خشم آور اجتناب ميورزد. و قتي خشم بروز ميكند بهتر آنست كه دوره آنرا كو تاه كنيم و نگذاريم بطول بيانجامد. براي فائق آمدن برخشم بايد توازن عقلائي بدست آور، خشم را فراموش كرده، استراحت كرد، خود را بكار ديگري مشغول داشت و سعي كرد كه از تظاهرات خارجي خشم جلو گيري شود.

روان شناسي جوانان

رقص يا نخستين جلوه هنري انسان

گريدند. و بالاخره همين حرکات در بوجود آمدن رقص رول داشته است.

ورقص كه امروز در بين جوامع به اشكال مختلف عمو ميت دارد و جزء كلتور محسوب ميگردد ابتدا به مانند ساير هنر هاي انساني كامل نبوده است و لي بتدريج شكل منظم را گرفت كه امروز بنا مهاي مختلف ياد ميگردد.

ژوندون

مجادله مي نمود گاهي مغلوب وزماني بر آن غالب شده است. چنانچه در تاريخ هنر مصر مي بينيم كه در فصل طغيان رود نيل هر سال طي مراسمي دختری را قر باني مينمودند كه بنام عروس نيل ياد ميشود. كه البته اين مراسم با حرکات خاصي اجرامي

بوجود آمدن رقص تاثير داشته و آن عكس العمل ها است كه انسان در برابر طبيعت از خود نشان ميدهد است، در سر زمين كه هنر رقص فورم نياش را دارد. انسان از روز يكه پابه جهان گذاشت براي بهتر زيستن باحوادث

رقص از چه وقت بو جود آمد و چه چيز باعث بو جود آمدن آن شد. هنر شنا سان و آنا نيکه به هنر علاقه و درين رشته معلومات دارند به اين عقیده اند كه رقص نخستين جلوه هنري انسان است. و در بو جود آمدن آن احساسات، ترس، عشق و غيره تاثيري كلي داشته است و علاوه از اين نيازها يك سلسله مسائيل ديگري نيز در

پسرلی او جمهوریت

کلونه تیریزی پیری سره اوپی راوپی داتغیرات او تحولات دزمانی کار دی په دی نری کبسی چه بشری قا مو نه اوولسونه ژوند سل بهارونه خزانوته سری او رودی دهستی او نیستی دمرگ او ژوند مختلفو مرحلو ته غیره ور ته کپی دی دزمانی هره واقعه او پیننه خائنه راز راز کیفیتونه لری چه داټول دژوندانه دواقعی محاسبی دیند او عبرت درسونه دی دمیاشتی او کلونو په روانه سلسله او متحرکه مرحله کی ددی دپسرلی ښکلی موسم په ډیر جوش دعدم دغیر څخه دوجود دنیانه قدم کینبوه دپسرلی په راتگ سره وینو چه فضا ځمکه طبیعت هر څه مساعد دی داټول تغییرات تحولات دپسرلی نظام وگړو ته بلنه ور کوی چه خپل فعال موجودیت دطبیعت ددغی ستری پدیدې او اوښتون سره غبرگ کپی وینود کار فعالیت او عمل

صحنه دانسان د فکر او متو قوت ته منتظره ده ترڅو په هغی پینه کپدی اوله همدی اوس د طبیعت له اوښتون سره دخپل ژوندانه اوښتون دزمانی داوښتون سره ملگری او یوځای کپی اود ژوند ددی ابتکاری مرحلی په سیوری کی داسی مادی او معنوی وسایلی ولتوو چه په هغه کبسی زمونږ واقعی انکشاف او حقیقی نیکمرغی او سر لوپی تامین شی سردننه زمونږ د ژوندانه اساسی او علمی څپر نه او پلټنه شروع کپدی په دی څپر نه کبسی زمونږ دژوند منظم حرکات او جریان سمبالپیری دښو اوناوړوچارو تمیز او تفریق په ښه توگه مطالعه کیدای شی دپسرلی ددی فطری مفهوم اومدعا په اساس چه وایی کار دژوند دپاره اوژوند دکار زیار او زحمت دپاره ددغه عالی مزایا او فلسفی پاتی په ۱۷مخ کبسی

محمد صادق مامور فarsi
زنیگو گرافی

تجمل عزت:

سیر تاریخ پیشرفت ساینس وتکنالوژی بما می آموزاند که نیروی يك جامعه همانا جوانان و افراد صالح، بادرک و با احساس آن اند. جوامع امروزی را عقیده بر اینست که جوانان انرژی جا معه خوداند هر جامعه متکی بر جوانان زحمت کش و بادرک خویش بوده و میباشد.

محمد ظاهر کاظمی :
چشم امید يك جامعه به جوانان آن میباشد تمام مردم در مقابل اجتماع خویش مسوولیت دارند و هر کس مسوولیت خود را در برابر جامعه ارزیابی نموده و این ارزیابی بطوری باشد که از حقایق دور نبوده و تماما بازند گانی مردم ما و محیط ما توافق داشته باشد.
تقلید از مودهای خارجی در نظر من منکوب و مردود است.

درددل جوانان

پدران و مادران خویش تفهیم نمایند که ما جوانیم و آرزو داریم تا درد دل خود را، کمبود های خود را به ایشان بگوئیم و آرزو داریم که حرف های ما شنیده شود اگر خواسته های ما معقول بود به آن جواب مثبت داده و اگر نامعقول بود بما بفهمانند که نامعقول و ناممکن است.

اما افسوس که اینطور نیست! آیا واقعا این پدران مادران آنقدر مصروفیت دارند که حتی برای لحظه ای هم وقت شنیدن حرف های فرزندان شان را ندارند؟

آیا ما همه مجبور هستیم که رنج، تعصبات و تریبیت غلط خانواده را بکشیم و صدای ما بر نیاید؟ تاچه وقت میتوان امید وار بود که این وضع درست میشود. چه وقت پدران و مادران ما بحرف های ما گوش میدهند؟ چرا اینان احساسات ما جوانان را در نهاد ما خفه میکنند و از اینکه ما را خرد کنند شاد میشوند؟ وزمانیکه فریاد تنهایی ما بلند می شود، فریاد و صدای آنان بلند تر میشود من جوانی هستم تنها و بایک دنیا آرزو و امید ومانند و امثال من هزارها جوانی است که نمیدانند چگونه و به چه شکل میتوانند به

همین بیخبری پدر و مادر از حال جوانان است که عده از جوانان را بقیه در صفحه ۵۵

از هیچ، هر چیز!

اگر کمی حوصله بخرج دهید از اسباب و لوازم ساده که در نظر تان بیپوده می نماید میتوانید اشیای کار آمد که هر جوان برای اطاق خویش ضرورت دارد تهیه نموده و از آن به نحوی مطلوب استفاده نماید مثلا از چند تخته چوب ساده میتوانید الماری کتاب یا برای گذاشتن ریکاره های تان و یا

گذاشتن گل و یا عکس استفاده نمائید و با کمی ذوق که بخرج میدهید و با رنگ و روغن نمودن این چند تخته چوب به اتاق تان زیبایی خاصی می بخشد که هوید ذوق و ابتکار شمار امور منزل است. و این شما را آماده میسازد که در آینده بکار های بزرگتری پیر دازید و چیز های بهتری با قیمت ارزان برای منزل خویش تهیه نمائید.

از رفعت حسینی

فقط

تو میخندی .
 چو میخندی
 عجوم قصه های خوب .

مرابا حرف های خویش میگوید
 چه میجویی ؟
 مرا از هیچ پیدا کن
 که من گم کرده‌ام خود را درین ره
 سرزگاری شد

مرا از هیچ پیدا کن
 برایت قصه های تازه بریا کن !

تو مثل دیگرانستی
 همانسان ، آه ...

از این حرف بگذر
 تو مثل دیگرانستی
 فقط درخنده عایت ، چیزهایی هست .

از آنجمله :
 به هنگامیکه میخندی
 به یاد من مرا میآوری
 شب چشم ، شب گیسو !

از: شایسته «رسولی»

سوختم

دردم نبود ازینکه چوپروانه سوختم
 نالم ازینکه برمی و پیمان سوختم
 نالیده رفتم بدر خانه خدا
 گفتم که ای خدا بدت چاه سوختم
 سوختم ز درد پردتو ای خدای من
 کز درد تو جدا زمی و خانه سوختم
 درناله های من تو بین درد و اشتیاق
 کز روی مهر من همه گشایه سوختم
 شایسته گر بنالد و هم شکوه هاگند
 دردم همین که دور زجالانه سوختم

انتظار

شکوفه کرد گل امید
 بهار آرزو رسید
 ولی من ، ای امید عشق و زندگی
 در انتظار سوختم

به شوق آنکه بر رخ نظر کنم
 بنیاد آن قرار و وعده های تو
 بس آمدم به وعده گاه ، گاهگاه
 براه ، دیده دوختم

نیامدی ، نیامدی ، بهار شد
 دلم ز وعده های بی اساس تو
 چو لاله داغدار شد .

در انتظار

عبدالرشید «ابوبحیدری» محفل بوغنی ادبیات

از ترحم گلری کن به ویرانه من
 رنجه فرما قدم تا که شود خانه من
 کنج ویرانه من گرچه سزاوار تو نیست
 منزل توست بتا دردل دیوانه من

گرچه از پارچه دیبا ندارم که کنم فرش رخت
 منزل توست بتا دردل دیوانه من
 هست جا هم بخدا فرش رخت دیده من
 بهره از مکنت دنیا ندارم چیزی

دل چون غنچه تو کاش شود بهره من
 هست (ابوب) بخدا منتظر آمدنت .
 دیده اش است براه ، لیلی مستانه من

عشوه گل

از چمن آمد نسیم گل ز دامان بهار
 شد چمن از شعله رخسار گل درج شرار
 آمد از گلشن خروش و ناله صوت هزار
 شد نسیم از سیر صحرای سوی گلشن در همسپار
 نخل بستان را ببر شد حله دیبای گل
 ابر در ایثار نیشان برد از چگون قرار
 آمد اندر کام گیتی طاهر کاخ شباب
 لاله خرگاه زد به صحرای غوان در کوهسار
 گشت خضر ابر سر بر فرش خیر استوار
 هم صدای عنده لب از آبشار کوهسار
 تا برد بر حسن گل کافور شبنم را بکار
 عشوه گل برد بلبل را ز سر رنج خمار
 بحر آمد در موج شد صد در انتظار
 شد فیراش تیره را طلعت به اوج انتظار
 جلوه حسن بهار و گل و چیز آمد حسیر
 در بهار زندگی حسن عمل کن اختیار
 محمد طاهر از لشکر گاه

آنجا که مردمش از آفتاب.

هنگام مستعمراتی سیفلیزیشن اصلی که اساس آن زراعت در دست بصورت عنعنوی و همچنین صنایع دستی و تجارت پیشرفت زیادی کرده بود.

کلتور یارو بها از روی عقاید عنعنات با مصریان قدیم کلد و آسور رابطه قریبی داشت و آنها اساس گذار بزرگترین شهر قبل از مستعمرات افریقا محسوب میشوند. اینها هیچگاه یک کشور متحده را تا سیسیس نکرده اند. بلکه شهرهای کانفدریشن را بوجود آورده اند و علاوه بر آن مهندسی این طایفه افریقا با لای تعمیرات و ساختنانی نیمه کره غربی تاثیر فوق العاده ای کرد. آنها با امریکای جنوبی منجبت غلامان برده شده بودند بعدها به گلکار و نجاران ماهر ولایتی معروف و برای آسیا نیوی بها و پورت گالیها چنان منازل و معابد آباد کردند که از بهترین آثار تمدن قدیمی افریقا نمایندگی میکرد در جاده های اوپوی قدیم بوی تیل نالیاراز هر گوشه و کنار بمشام میرسد بسیار اهالی این ناحیه بطریق گلنشته های خویش حیات بسر می برند اما امروز منازلیکه سقف آن از ساقه های برنج پوشانیده شده بود عوض و با آهن پوش شده اند خانه ها دور هم جمع و مانند چوکی به نظر میخورند. اهالی این شهر اکثراً از تجارت، صنایع دستی و زراعت امرار حیات میکنند اما امروز دود رو های فابریکات از دور به نظر میخورند مخصوصاً در غرب نایجیریا در حال حاضر ۲۵ فابریکه مختلفه صنعتی تاسیس گردیده است منجمله فابریکات سمنت، نساجی، شکر از مهمترین آن - محسوب میشود ولی زراعت هنوز هم تکیه اصلی امرار حیات این کشور را تشکیل می دهد اکثراً اهالی دور از شهر در موقعی به شهر می آیند که محصولات زراعتی میوه جات و حیوانات اهلی را جهت فروش با خود داشته باشند. بر خلاف امروز موثر های مدرن و مقبول باین اقوام تعلق دارد عمارات عالی فروشگا های بزرگ از ساختمان های مهم این کشور بشمار میروند در میان فروشگاه بزرگ «کینگس» که از بزرگترین فروشگا های نایجیریا میباشد که با انواع لباسها و پوشا که های ارو پایی، ماشین آلات عصری همه از انواع عالی و بهترین چیز اند.

نایجیریا بعد از گانا دومین کشور تولید کننده کاکو که در قاره افریقا نه بلکه در جهان

اهالی نایجیریا تقریباً در همه ساحات این سرزمین باین لباس و قیافه و تجهیزات دیده میشوند، گروهی در عکس دیده می شود مربوط به طایفه فومن هاست. که در سراسر افریقا شهرت دارند و در میان طوایف قاره سیاه ممتازند.

بصورت عموم بلند قامت دارای بینی پهن و لاغر اندام اند لباسهای آزاد پوشیده توسط کمربند ریسما نی که با امیل های صدف (کودی) و زمائی، امیل شاخ گاو - مزین شده اند بسته میباشند آنها خوش دارند که چوب دستی، با خود داشته باشند و در کمر فمه تیزی و از طرف دیگر بعضی شان کلاه رنگارنگ و شاپوی بزرگی بسر می داشته باشند. زنان شان لباسهای مفش و فیستی بپوش میکنند که معمولاً از تکه های بافت دستی و بعضی اوقات از تکه های بافته شده فابریکه و لی برنگها سفید و روشن - انتخاب میشود.

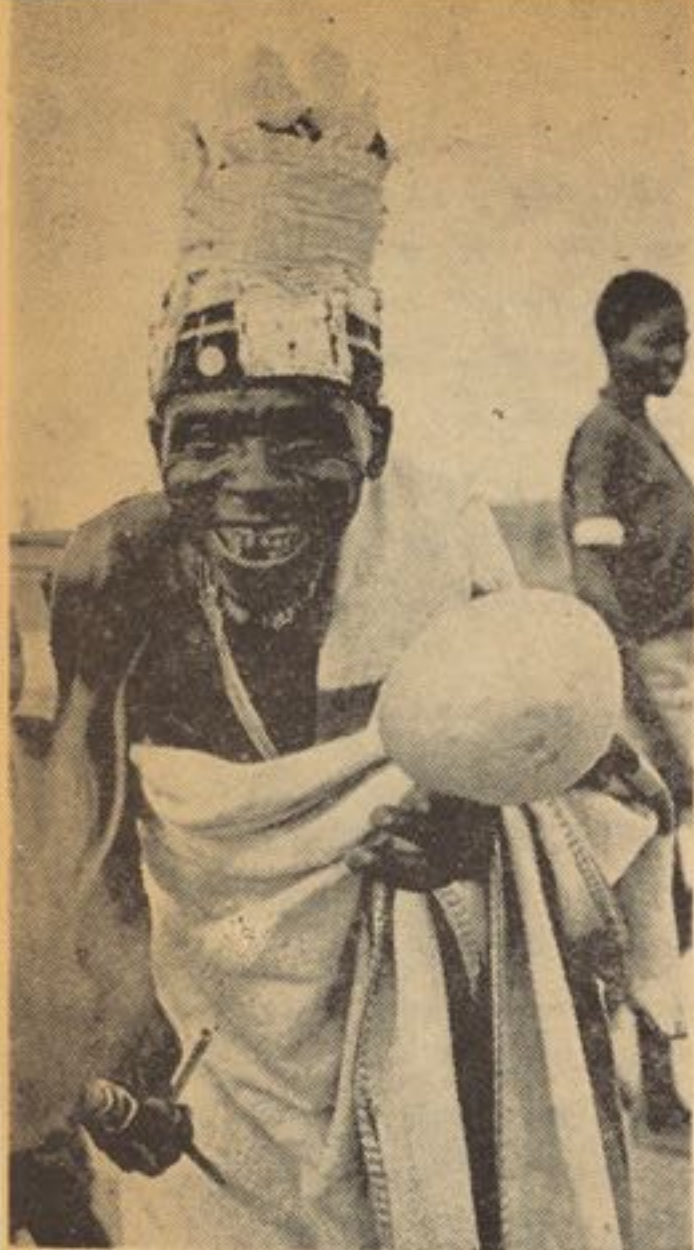
اگر از زیبایی فومن ها سخن بمان آید خطوطی در صورت دارند و بر خلاف مردان بینی راست و مو های مجعد با چو تی های طولی می باشند زنان فومنها بصورت - عموم گردن بند و دسته بند از سکه ها و صدفهای کودی و یا نقره بی بدست و گردن خود دارند که از دیگر طوایف بخوبی تمیز میشوند آویزان کردن صدفها و سکه به گردن اطفال از نشانه مبد حفاظت میکند هر کدام از زمان طفلی نوع از آرایش مورا برای خودانتخاب میکنند. خورا که عمومی

ورق بزنید

بشمار میرود ز مینها اکثر این کشور به اهالی تعلق داشته مخصوصاً در نواحی حسی کنت کاکو تابلوی به نظر میخورد که اسم مالکین زمین در آن درج است.

فومن هایکی از طایفه دیگر نایجیریا بوده که در سراسر افریقا شهرت و در میان طوایف این براعظم ممتاز اند این قدیمترین رسامهای افریقایند که در صحاری با لای سنگها - صنعت خود را بکار می بردند که امروز تعداد آنها به ۸ میلیون میرسد و نواحی طویل سوانا از اتلانتیک الی کامرون را در بر میگیرند که تقریباً نیمه آن (۳۰ میلیون) در شمال - نایجیریا سکونت دارند و گفته میشود که وطن اصلی این مردمان سنگمیا نواحی غربی سواحل افریقا بین دریای سنگالو - گمبیا میباشد.

زبان اصلی فومن ها زبان فولفودی بوده که از زبان ولوف و سریر ریشه گرفته است. زبان فولفودی در جمله گروه زبانهای افریقای سیاه و خود ایشان در جمله گروه اقوام نیگرو کاکو کاسو بدل محسوب میشوند تشکیلات اجتماعی این

شان شیروارزن است و لی گوشت در روز های مهم و مواقع معینه خورده میشود از تریه حیوانات اهلی در بین این اقوام تریه گاو معمول است هر فومن از طفولیت گاوی را به اسم خود کرده و آنرا تریه میکند و لازمست تا جنسیت و نوع گاو را بداند و در تریه آن بدل مساعی دهند اگر گاوی را کدام صدمه یا مرضی برسد آنرا تعبیر بدی کرده و بر خود طفل میداند.

فومن ها اساسا رفاصان خوبی بوده هر يك مشتاق رقص و بازی اند رقص جریول که از رقص های معروف این سرزمین میباشد یکی از رقصهای زنانه و پر جوش فومنها محسوب میشود جوانان میتوانند با وقفه های کمی چندین روز مسلسل برقصند رفاصان صف بسته باسلام برقص میپردازند دریا های رنگهای بسته و کوری های پارابزمین محکم زده دور هم حلقه میزنند و اعصاب دست داشته خود را با بالای پر تاب و دور سر خود

چرخ میدهند قانون اجتماعی این سرزمین چنین است که زنا ندایما در عقب مردان قرار گرفته و احترام در بین شان حتمی است در میان طبقه کوچی این طایفه تصادفا اگر پدر بمیرد فاعده چنین است که همه اعضای فامیل بدور مادر جمع حلقه بزنند همچنین روس جوان برای تو لدی اولین طفل خویش بخانه مادر باز گشت میکند.

در میان قبایل نایجریا معمول است که قسمت عمده کار های زراعتی بعهده زنان محول باشد و مردان فقط بکار های دست میزنند که شایسته بزرگی و غرور ایشان باشد از قبیل جنگ ، شکار و همچنین ساختن خانه نیز از وظایف مردان است و البته در انجام این وظیفه زنان باید دوش بدوش کار کنند و در حقیقت مرد پیش از آنکه خود فعالیت داشته باشد آقا و فرمانر و ابراست که زنانرا بکار و امیدارد.

در مورد کار های زراعتی نیز آ ماده کردن

در میان طوایف نایجریا معمول است که جهت ولادت اولین طفل بخانه مادر خویش بر میگردند.

زمین از وظایف عمده زنان است و قسمی مقدمات کار از هر جهت آماده شد و مردان تخم می افشانند و از آن پس نیز تا وقتی که محصول ببار آید زنان باید آنرا آبیاری و محافظت کنند در موقع فرا رسیدن موسم جمع کردن فصل یکی از کهنساکترین زنان قبیله که در جوانی خود بیش از دیگران صاحب اولاد شده بود با داس مخصوص صس اولین خوشه حاصل را درو خواهد کرد و سیاه بوستان عقیده دارند که اگر اینکار بدست مرد یا زنی ناز دانه بی انجام گیرد دیگران زمین فصل بیار نخواهد آورد.

معمولا یکی از کار های که در میان قبایل این کشور با تشریفات و مراسم مخصوصی برگزار میشود همین عمل درو و خوشه جینی محصولات زراعتی است از هنگامیکه موسم درو فرا میرسد جشن بر پا میکنند که در حقیقت زنان سیاه بوستان برای شرکت در این مراسم و جشن مهم حتمی حصه بگیرند و همه زنان باید لباسهای پوشند که از برگ درختان و باسای قبای حاصلی که میخواهند درو کنند تهیه شده باشد و زنا دور هم جمع شده تاجی از برگهای پهن و بلند محصولات زراعتی و درختان سوانا پهن و بلند بر سر میگذارند و در بند دست و پاهای خود زنگوله های می بندند که دانه های وسطی آن تخم همان محصول باشد آنگاه زنان باین لباس محصول زراعتی برقص میپردازند و شاخ و برگ درخت های را که در دست دادند تکان میدهند و با عشو و طنازی خاصی بسرو کله مردان دور آنها حلقه بسته اند میزنند مردان نیز باید حلقه وار دور محوطه رقص بایستند و چو ربهای را که از مو های دم حیوانات اهلی تهیه شده است تکان بدهند درین جشن علاوه دهل معروف (تام تام) که تقریبا همه قبایل سیاه بوستان دارند از توله و شیبور نیز استفاده میکنند.

وقتی که خوب در میدان بزرگ میرقصیدند و از شدت خستگی کف بر لب آوردند در حال رقص بطرف کهنسال ترین درختان آن حدود میروند و آنقدر بدور آن میرقصند که از پامی افتند بدین ترتیب مراسم رقص بزرگ و مقدس خوشه جینی پایان میرسد.

از دواج جوانان از وظایف عمده پدرانست و هیچ پسر نمیتواند که بدل خواه خود زن انتخاب و از دواج کند بلکه پدر خودش عروس را پسندیده و انتخاب میکند و تماما معاملات جانبین را خودتھا میکند با دست و مهر ف خود پسرش را نامزد میکند و باز هم موقع عروسی بدست پسر نخواهد بود البته از دواج در میان سیاه بوستان این قبیله تاریخ معینی ندارد و هیچک از طرفین نمیتوانند زودتر از موقع معینه بفکر زن و از دواج بفتند.

در نایجریا معمولا دین اسلام ، عیسوی و

ادیان دیگر از قبیل آفتاب پرستی و پرستش موهومات در میان آنها رواج دارد اما جالب اینجاست که در یک خانواده ممکن است زن شوهر و فرزندان هر یک پیرو مذ هب جداگانه ای باشند و درین مورد نیز اختلافی با یکدیگر ندارند و این اختلاف مذهب در اکثر خانواده ها دیده میشود و کمتر اتفاق میافتد که تماما افراد یک فامیل دارای یک مذ هب واحد باشند.

جمهو ریت فد رالی نایجریا که یکی از جمله کشورهای باستانی و معتبر افریقایی بشمار میرود دارای ساحه ۹۲۴ هزار کیلومتر مربع و ۵۷ میلیون نفر جمعیت است که در یک کیلومتر مربع آن ۶۱ نفر سکونت دارد پایتخت آن شهر ساحلی لاگوس و دارای ۷۰۰ هزار نفوس میباشد نایجریا کشور افریقای غربی بوده که بالای بحر اطلانتیک موقعیت دارد که با نایجیر ، چه کامرون و داهومی همسرحد است سو مین دریا ی افریقا (نایجیریا) که ۴۱۸۴ کیلومتر طول داد و از دریا های مشهور و مهم نایجیریا محسوب میگردد تا بسیار مدتی مکتشفین و علمای جغرافیا نمی دانستند که این دریای بزرگ و مهم از کجاسر چشمه گرفته و کجا میریزد زیرا دریای مذکور چندین معاون داشته که وجود معاونین کشف سر چشمه دریای مشکل مساحت در حقیقت این دریا ۳۲۱ کیلومتر دور تر از ساحل اتلانتیک از کوه های کانکن سر چشمه گرفته رخ بطرف شرق جریان دارد لکن بعد از طی مسافت یکبار رخ بشمال علاقه های آبی آبیاری و سپس دیوانه وار بجنوب سیر خود را تغییر میدهد بالاخره از نایجیریا گذشته در خلیج گنی میریزد و در چندین حصص آبیشار های عالی و فستنگی را تشکیل میدهد.

تقسیمات اداری به ۱۲ ایالت و زبان رسمی این کشور انگلیسی می باشد که زبان های هوسا ، یاروبا ، ایبو ، فولانی و گانوری در میان زبانهای این کشور عمومیت دارند بیرق نایجیریا از سه قسمه عمودی تشکیل یافته دو طرف آن سبز و در وسط رنگ سفید انتخاب شده است . پول رایج نایجیریا نایره که مساوی به ۱۰۰ کولومی میشود طوایف و قبایل این کشور به ۲۵۰ قبیله میرسد. منجمله اوسا ، فولانی ، یوربا و کانوری مشهور ترین آنها میباشد در میان مذاهب مختلفه ای که درین کشور عقیده آنها بر آن استوار است اینمزم ، اسلام و عیسوی بوده و شغل عمومی مردم زراعت و مالدار است عایدات ملی یک نفر سالانه به ۸۰ دلار میرسد روز ملی نایجیریا که روز استقلال این کشور است مصاف به اول اکتوبر (۱۹۶۰) می باشد.

سوسان بروئل انتونی

۱۸۲۰-۱۹۰۶

81

سو سان بروئل انتونی در شهر کوچک آدام واقع ایالت مسساچوست آنجا که والدینش یک فعالیتگه بافندگی را بنیان گذارده بودند چشم به روشنی جهان گشود.

سو سان انتونی از جمله اطفالی بود که نبوغ پیشرس (۱) دارند چنانکه مشار الیها در سه سالگی نوشتن و خواندن میتوانست.

سو سان در فن تعلیم و تربیت طرق نوین و خوبی را برگزید و سالیان درازی بحیث معلمه بتدریس و تعلیم پرداخت. اما چون تنگنای اتاق درس ساحه فعالیت او را محدود تر و ضیق تر گردانیده بود لاجرم در سال ۱۸۵۰ به شهر روستر واقع نیویارک برگشت تا در قرب ولدین برای تحقیق بخشیدن آمال و اهداف خویش به سعی و مجاهدت بپردازد.

سو سان انتونی در تا سیس «انجمن شهری عدالت خواهی زنان ایالت نیویارک» عملا سبیم شد و بواسیله سفرها و ایراد بیانیه های آتشین و نا هضانه خویش روحیه جنبش عدالتخواهی را در زنان امریکائی احیا کرد. و در ضمن این سفرها چنین تصمیم گرفت که نباید در قبال اندیشه های مخالفیکه بانها مقابل میشود سر تسلیم فرود آورد و موازات آنها تغییر کند. در واقع توا نسبت بدینصورت بحیث یک زن در کمال امیدواری برای مساله اعطای حقوق بزنان امریکائی مو قعیست رفیعی را احراز کند. در سالهای آینده سلسله فعالیت ها و اندیشه های خویش را مبارزه در راه کسب تساوی حقوق زنان و اعطای حریت بردگان ایالات جنوبی اضلاع متحده امریکا وقف کرد. بعد از نبرد های داخلی ۱۸۶۱ تا ۱۸۶۵ وی نخستین کسی بود که در طریق کسب حقوق سیاسی برای سیا هیو ستان جدو جبهه نمود.

از اینکه بکمال جسارت و انتخابات شهری و دولتی ایالت روستر (۲) سبیم شده و بر خلاف قانون انتخابات عمل نموده بود دستگیر و به تازیه یکهزار دالسر بر سبیل قبول مؤیده قانونی محکوم

اضلاع متحده امریکا انتخابات زنان را رهبری میکردند. اطلاعاتی کسب کند.

(۱) نبوغ انسان که سرآن درک صریح عین بیطر فانه و علم کلی و جوهری است گاهی در بعضی از انسانها قبل از موعد طبیعی رشد می کند و آنرا (نبوغ پیشرس) می نامند.

(۲) واقع سواحل کانال ایری شمال ایالت نیویارک اضلاع متحده امریکا دارای بیش از ۳۲۵۰۰۰ نفر تبعه بوده و شهر صنعتی و بندر وارداتی است.

اتاهوالیا

در حدود ۱۵۰۰ - ۱۵۲۳

«قلب مجزون است و میگردد - بتو میگویم بتو میگویم ۱۰۰۰»

«ازیک ترانه ملی اینکا»

در ۱۶ نوامبر سال ۱۵۳۲ دست تقدیر سر نوشت آنا هوالیا آخرین «یسر خورشید» بکمال سرور و نشاط در قصر «کاباماری» فاتح اسپانولی امپراتور اینکا را رقم کرد. از هنگامیکه خیر مقدم گفت و باو عرض سلام نمود یکبار دیگر یک فرهنگ باستانی طی تشریفات و آیین احترام به وسعت خویش آغاز نمود.

سربری که برآن جلوس کرد مملو از جواهرات و فلزات قیمتی و نفیس بود در گردن خویش زنجیری را حمال داشت که در آن صفحات باریک و مدور طلا بصفت مبین تصویر خورشید تعبیه شده و علامت رتبه حکمفرمایی بود. در تحت لوای او هزاران سرباز و مرد جنگی اما بدون سلاح حرب به نشانه مدافعین صلح و سلم گردانند و بازوهای سپهگن عیولای وحشت و ترس را خرد کردند و شکستند.

باری اسپانیولی ها از جهت های مختلف بر کشور او هجوم آوردند و ایندیوس را غافلگیر نمودند و همه را سخت منکوب و مضروب ساختند. و لفظ از آن جمع معدودی موفق شد تاراه فرار را برگزیند. آنا هوالیا مجبوس شد و بکمال خونسردی و آرامش روحی آنچه را که قسمت معین کرده بود تحمل کرد. اما مهاجمین به گنجوی بی پایان و خزانه های دست نخورده جواهرات و فلزات قیمتی دست یغما بردند و بر معابد و اماکن مسکونی از ستم تطاول روا داشتند تا باشد که با این عمل کفاره گناهان خویش را به پیشگاه ارباب الانواع سفید تقدیم کنند.

بیزارو حاضر شد تا لیسر را رها کند مشروط بر اینکه سطح حجره مجلس خود را که هفده پا عرض و بیست و دو پا طول داشت از طلا و نقره بپوشاند کوه های طلا به کشتیهای اسپانیولی ها تبدیل شد ولی علی رغم آن آنا هوالیا مجبور بود چشم از جهان ببوشد تا کشور اینکا فاد رهبر و حکمران گردد از این جهت محکوم به مرگ بوسله آتش شد و از «غوغا» مسعود محروم گردید.

بیکر بیروح امپراتور اینسکا از پاسداران اسپانیولی بزور گرفته شد و کافه مردمی که از آزادی و سعادت حاکم خویش را بر باد رفته دیدند بگریستن آغاز نمودند. مرگ او داستان هزارساله اینکا «۱» را در هم پیچید و تاریخ آنرا به پایان رسانید.

«۱» اینکا یک طایفه فرمانروای پیروی قدیم بودند که دولت آنان با سول اجتماعی اداره میشد.

این قوم دارای ثقافت تاریخی و صنعت باستانی بودند که در سال ۱۵۳۳ منقرض شد.

ترجمه و نگارش: حسین هدای

قال

حافظ

شنبه

۱- زلف پر باد مده تا ندهی بر بادم
 ناز بنیاد مکن تا نکسی بنیادم
 ۲- روزگاری شد که در میخانه خدمت میکنم
 در لباس فقر کار اهل دولت می کنم

۳- من ترک عشق و شاهدو ساغر نمی کنم
 صدبار توبه کردم و دیگر نمی کنم
 ۴- زلف را حلقه مکن تا نکسی در بندم
 طره را تاب مده تا ندهی بر بادم
 ۵- یار بیگانه مشو تا نبری از خویشم

غم انگیار مغور تا نکسی تا شادم
 ۶- مکن درین چمن سوزش بغود روی
 چنانکه پسر و رشم میدهند میر و بزم
 ۷- ز شوق تو گس مست بلند با لای
 جو لاله بساقدح افتاده بر لب جویم

یکشنبه

۱- به مزگان سیه کردی هزاران رخنه در دینم
 بیاگر چشم بیعادت هزاران درد بر چینم
 ۲- ناصح به طعن گفت که رو ترک عشق کن
 محتاج جنگ نیست بسرا در نمی کنم

۳- جهان پیوست و بی بنیاد ازین فریاد کس فریاد
 که کرد اسونو نیرنگش ملول از جان شیرینم
 ۴- بعد ازین دست من و زلف چو زنجیر نگار
 چنود چند از پس گام دل دیوانه روم
 ۵- بسته ام در خم گیسوی تو امید دراز

آن مبادا که کند دست طلب کوتاهم
 ۶- دیدار شد میسرو بوسو کنار هم
 از بخت شکر دارم از روزگار هم
 ۷- بامدعی مگوئید اسرار عشق و مستی
 تا بی خبر بهبرد در درد خود پرستی

دوشنبه

۱- اگر رفیق شفیقی درست پیمان باش
 حریف خانه و مگر ما بهو گلستان باش
 ۲- در بوستان حریفان مانند لاله و گل
 هر یک گرفته جامی بر یاد روی یاری

۳- به صحرا رو که از دامن غبار غم بیفشانی
 به گلزار ای کز بلبل غزل گفتن یا موزی
 ۴- ندانم زوجه قهری بطرف جویباران چیست
 مگر اونیز هم چون من غمی دارد شبانروزی
 ۵- هر دم بیاد آن لب میگون و چشم مست

از خلوت تم بختا نه خمار می کشی
 ۶- ساغری نوش کن و جرعه بر افلاک فشان
 چنود چند از غم ایام جگر خون باشی
 ۷- چون نیست نقش دوران در هیچ حال ثابت
 حافظ مکن شکایت تامسی خوریم حالی

سه شنبه

۱- ای نور چشم من سخنی هست گوش کن
 چون ساغرت پرست بنوشان و نوش کن
 ۲- بزلف گوی که آئین د لبری بگذار
 به غمزه گوی که قلب ستمگر بشکن

۳- پیران سخن ز تجربه گویند گفتند
 هان ای پسر که پیر شوی پند گوش کن
 ۴- بیرون خرام و ببرگوی خوبی از همه گس
 سزای حور بنده و رونق پری بشکن
 ۵- فکر بلبل همه آنست که گل شد یارش

گل در اندیشه که چون عشوه کند در کارش
 ۶- باغبان مگر پنج روزی صحبت گل بایش
 بر جفای خار عجران صبر بلبل بایش
 ۷- دلربائی همه آنست که عاشق بکشند
 خواجه آنست که باشد غم خد متگارش

چهارشنبه

۱- بلبل از فیض گل آموخت سخن و رنه نبود
 این همه قسول و غزل تعبیه در متقارش
 ۲- ای دل اندر بند زلفش از پریشانی مثال
 مرغ زیرک چون بدم افتد تحمل بایش

۳- یارب به وقت گل گنه بنده عفو کن
 وین ماجرا بسر و لب جویبار بخش
 ۴- ای که گفتی جان بده تاباشد آرام جان
 جان به غم هایش سیردم نیست آرام هنوز
 ۵- نام من رفتست روزی بر لب جانان بسپو

اهل دل رابوی جان می آید از نام هنوز
 ۶- از خطا گفتم شبی زلف ترا مشک ختن
 میزند هر لحظه تیغی مو بر اندام هنوز
 ۷- سابقا یک جرعه زان آب آشگون که من
 در میان پختگان عشق ا و خامم هنوز

پنجشنبه

۱- ایام گل چو عمر برفتن شتاب کرد
 ساقی بدور باد و گلگون شتاب کن
 ۲- بوی بنفشه بشنو و زلف نگار گیر
 بنگر برنگ لاله و عزم شراب کن -

۳- یارب آن آهوی مشکین بخت باز رسان
 وان سبوی سرو خرا مان به چمن باز رسان
 ۴- مست بگذشت و نظر بر من درویش انداخت
 گفت ای چشم و چراغ همه شیرین سخنان
 ۵- بهار و گل طرب انگیز گشت و توبه شکن

بشادی رخ گل بیخ غم ز دل بر کن
 ۶- طریق صدق بناموز از آب صافی دل
 بر راستی طلب آزا دگی ز سرو چمن
 ۷- افسر سلطان گل پیدا شد از طرف چمن
 مقدمش یارب مبارک باد بر سرو سمن

جمعه

۱- چو گل هر دم بیویت جامه در تن
 کسبم چساک گریبان تا بدام من
 ۲- تنت را دیدم گل گوئی که در باغ
 جوستان جامه را بدرید بر تن

۳- دلیم را مشکین و در پا مینداز
 که دا رد در سر زلف تو مشکین
 ۴- که چون نسیم با گل راز نهفته گفتن
 که سر عشق بازی از بلبلان شنیدن
 ۵- وفا کنیم و ملامت کشیم و خوش باشیم

که در طریقت ما کافر است و نجیدن
 ۶- از دام زلف ودانه خال تو در جهان
 یک مرغ دل نهان نگشته شکار حسن
 ۷- به بوی زلف تو مگر جان بباد رفت چه شد
 هزار جان گمرا می فدی چنانه

فال حافظ

خوانندگان گرامی!

در هر روز از هفته که میخواهد فال بگیرید به تصویر بالا توجه نموده یک حرف از حروف نام خود را انتخاب کنید و آنرا از دایره بزرگ پیدا نمایید. (فرقی نمی کند که حرف اول باشد یا دوم باشد یا نهم یا پنجم) در زیر همان حرف مثلثی قرار دارد که دارای خانه های سفید و سیاه میباشد و در داخل خانه های سفید آن سه عدد ثبت شده است از آن سه عدد هر کدام را که دلخواه شماست انتخاب کنید و آنگاه به همان شماره در زیر نام همان روز از هفته مراجعه کنید و جواب خود را از زبان حافظ شیرین سخن دریافت نمایید. مثلا روز یکشنبه حرف چهارم خود را که میم است انتخاب و از جمله سه عددی که در زیر قوس مربوطه به این حرف دیده میشود یعنی «۷» را اختیار نموده اید. باید به بیت مربوط به روز یکشنبه در صفحه فال حافظ مراجعه کنید.

بقیه از صفحه ۲۶

چرا کوه نشینان

قسمتی از کار او در اطراف اگر و دات این بود که نقش یک کوری را در مسافرت ها بشهر انجام دهد. چنان معلوم میشود که همه مبارزان به آزادی در شهر رفت و آمد کرده می توانستند. حالانکه دو بتا لیون عسکر حبشی در آن شهر از عساکر پیاده جا بجا شده بودند. مبارزان این مطلب را با رفتن بشهر و خریدن یک تعداد قوطی های شربت اناناس و نان تازه ثابت کردند و در عین حال با این عمل از ما نیز استقبال خوبی بعمل آوردند. زیرا آنها خود نان قاق را میخوردند که با آب داغ نرم

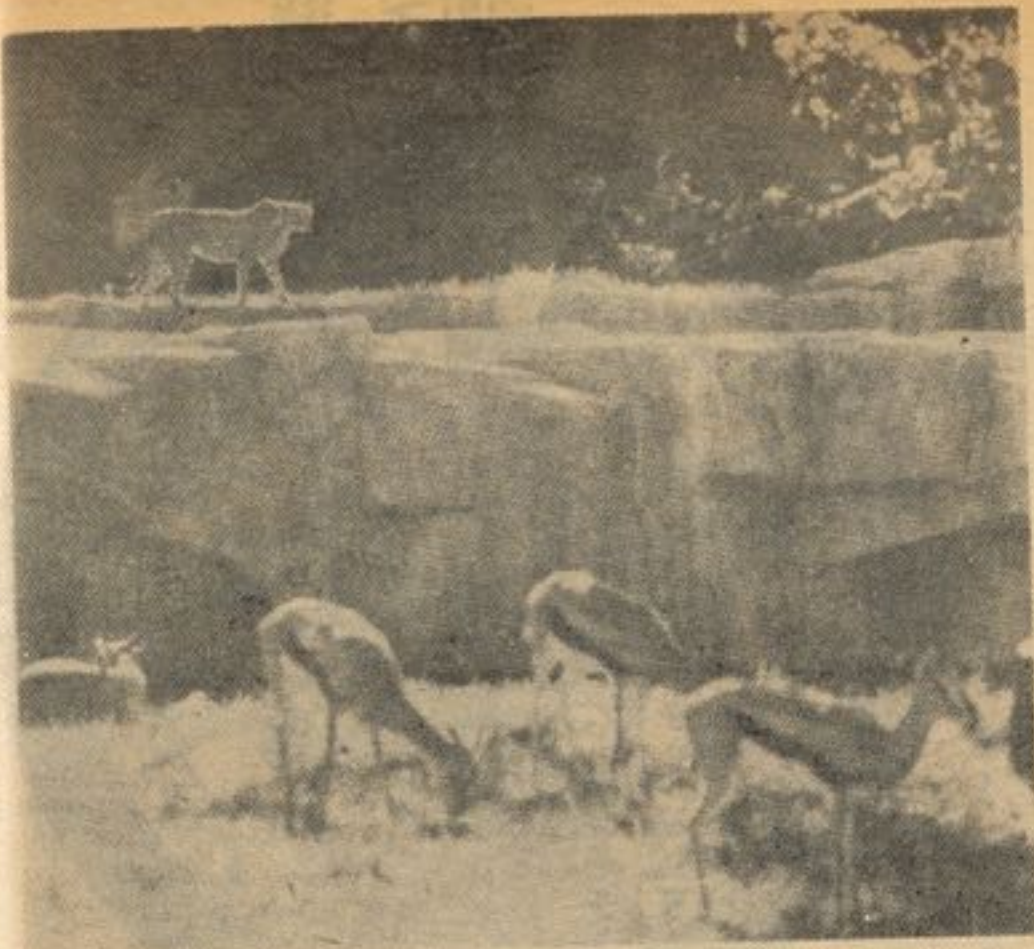
میشد. جفا محمد نور قو ما ندان جنبه آزادی بخش از تیریا در منطقه اگر و دات بما معرفی شد او مردی خمیده با قد کوتاه و پیرا هنی که ساختمان سامی آن، ده سال او را از عمرش پیر تر نشان میداد به تن داشت. او بیست و شش ساله بود و گفت آخرین عمل فدائیان بتا ریخ سه فبروری بود که بم هائیرا در بین دسته های عساکر حبشه منفجر ساخته شدند. این دسته ها شهر را به منظور آسما را ترک کرده بودند در جاده آسما را دوازده نفر شان درین

انفجار کشته شد. در حالیکه آنها قصد گرفتن شهر را نداشتند وقتی در یک قریه ای رسیدیم. نخست خاندوی های گروپ رهنمای ما با کمیته اعلی جنبه آزادی بخش ارتیریا تماس میگرفت تا مساعد بودن او ضاع به آنها اطمینان داده شود. هر چند همیشه ما در عجله بودیم ولی گروپ رهنمای ما به مشکلات محلی گوش میدادند. و به یگان نطق سیاسی می پرداختند. سلاح شخصی آنها معمولا تفنگچه ای کی ۴۷ ساخت شوروی دارند.

همانطوریکه برف در بر ابر آفتاب از خود میروید و آب می شود برف پیری هم از همت جوان این مرد فرار میکند او در بهاری جوان می شود و جوان مردانه برای خدمت بدیگران مکلفیت خود را درجا معه احترام میگذارد.

نسل حیوانات وحشی

آهو حیوان زیبا بیکه نباید نسل آن از بین برود

هزاران حیوان طی سال های گذشته به امریکا و دیگر کشورهای غربی غرض تحقیقات علمی آورده شد. ولی در این اواخر سعی بعمل آمده تا پرورشگاه های برای نسل این حیوانات بزمیان آورد. ولی یگانه راهی که می تواند نسل حیوانات و حشی را ابقانماید همانا حفظ آنها با محیط طبیعی است که در این راه باید اقدام همه جا نبه ملی و بین المللی صورت بگیرد زیرا طی سالهای آینده که نفوس بشرزیارمی شود خطر انقراض، نسل حیوانات بازهم نیز افزایش می یابد.

ساخته شده برای همه کس تقدیم می کند. در سال ۱۹۷۳ مقامات کینیایی صدور ۱۴۷ تن عاج رانشان دارند در حالیکه در هانکانگ همان سال ۲۲۳ تن عاج وارد شد که بقیه آن همه به صورت قاچاق داخل هانکانگ گردید.

از بین بردن مساکن:

دانشمندان افزایش نفوس و در نتیجه آن گسترش ساحه های زراعتی و آبادی خطر دیگری را برای حیوانات بوجود می آورد. زیرا حیوانات و حشی را مجبور می سازد در ساحه کوچکی زندگی کنند. تحقیقات علمی:

دانشمندان عقیده دارند که: «انسان و حیوان هر دو توسط زنجیر واحدی به طبیعت پیوند یافته اند. اگر این پیوند توسط از بین رفتن یکی برهم بخورد نتایج وخیم ببار می آورد.»

به صورت ساده در ۱۹۵۰ در چین مبارزه شدیدی علیه گنجشک که برنج ودانه هارامی چیدبراه افتاد. بعد از چندی معلوم شد که گنجشک برای از بین بردن حشرات موذی خیلی ضرور است.

بتازگی حکومت افریقای مرکزی به کشتن تعداد هیپو تو ماس که روزانه ۱۲۰ پوند علف می خورد دست زد زیرا این حیوان بیخ کشت رامی کند. مگر بر اثر این کار از نسل زیارماهی مبتلا پیا کاسته شد. این ماهی برای با شندگان سواحل دریا منبع بزرگ پروتین بود. بعدها تحقیق بعمل آمد معلوم شد که فضله حیوان هیپو تو ماس برای تغذیه ماهی منبع بزرگی بحساب می آید.

به این ترتیب از بین بردن حیوانات و حشی ضرر زیاد به صحت انسان دارد. در برازیل وار جنتاین وقتیکه دها تیان توسط شکار غیر قانونی به قلع و قمع پشک جنگلی و بوم پر داخندن مریضی شدیدی بین شان پیدا شد که ناشی از افزایش موش بود.

از طرف دیگر موضوع تحقیقات علمی نقش مهم دارد. و آن گلدز می گوید: « ما هنوز معلومات کمی در مورد نقش حیوانات داریم. باید آن ها را حفظ و مطالعه کرد.» خطری که حیوانات را تهدید می کند چنین است:

شکار برای تجارت یا ورزش یکی از مهمترین منبع تهدید برای از بین رفتن نسل حیوانات میباشد. در اندونیز یا یک تعداد کمی پلنگ سوما ترایی علنا شکار می شود و پوست آنرا مردم با افتخار در سالون خویش آویزان می کنند. برازیل و بیرو منبع اصلی صدور پوست های پت دار می باشد. در کینیاهشتادگان تعداد زیاد از اشیاء را که با پوست و غیره اعضای حیوانات و حشی

در افریقا، گهواره حیوانات وحشی، شکار و گسترش زمین زراعتی بخشی زیاد حیوانات را از بین برده است. تو دور روز ولت طی سفری در افریقای شرقی در سال ۱۹۰۹ می نویسد. « وقتیکه باترین از آنجا گذشتیم ما نند این بود که در باغ وحش بزرگی سفر کنیم» ولی اکنون مسافری که در طول همین راه یک دانه گوره خر را ببیند خوش بخت است.

طبق منابع رسمی حتی تجارت قانونی عاج فیل خطر بزرگی برای گله های فیل است. زیرا « تمام سیستم نا درست اداره شده و پر از قاچاقبری و رشوه خواری است.» در غرب نیز شکار غیر قانونی قوچ و حشی جریان دارد. وزارت داخله امریکا هم اکنون بیش از دو میلیون اشیای قاچاقی که از حیوانات وحشی به شمول پوست های پوست تمساح، دندان وال، بالاپوش پوست ببر را ضبط کرده است. بسیاری از این اشیاء توسط سیاحان به صورت غیر قانونی وارد شده است.

اکنون سوال پیدا میشود که بودن یا ماندن حیوانات و حشی چه نقشی در زندگی بشر دارد؟

آی، آی مرغ کمیابی که در مدغاسکر یافت میشود صفحه ۵۴

بقیه از صفحه ۳۶ اینجا گلهامیشگفت

آواز کسی از نزدیک گوشم شنیدم :

— بخیزا
— کجا.

— به مقام احراز قهرمانی.

با این کلمات چنان مرا از زمین بلند کردند که تا بخود متوجه شدم بالای بلند ترین صندوق های از جمله سه صندوق قهرمانی قرار گرفتم.

صدای کف زدن متصاعد شدو لحظه ای بعد کب تفره ای را شخص مو قری که نگاه های مدبرانه و موهای ماش و برنج داشت و هر لحظه ای چشمش را می بست و دو باره بازمی کرد آورد.

کب های برنجی را هم آوردند و وی - صندوقها گذاشتند. سایر شناگران و مسابقه دهندگان روی ریگها افتیده بودند و دکترها دور آنها را گرفته نفس مصنوعی میدادند و کورامین پیچکاری می نمودند.

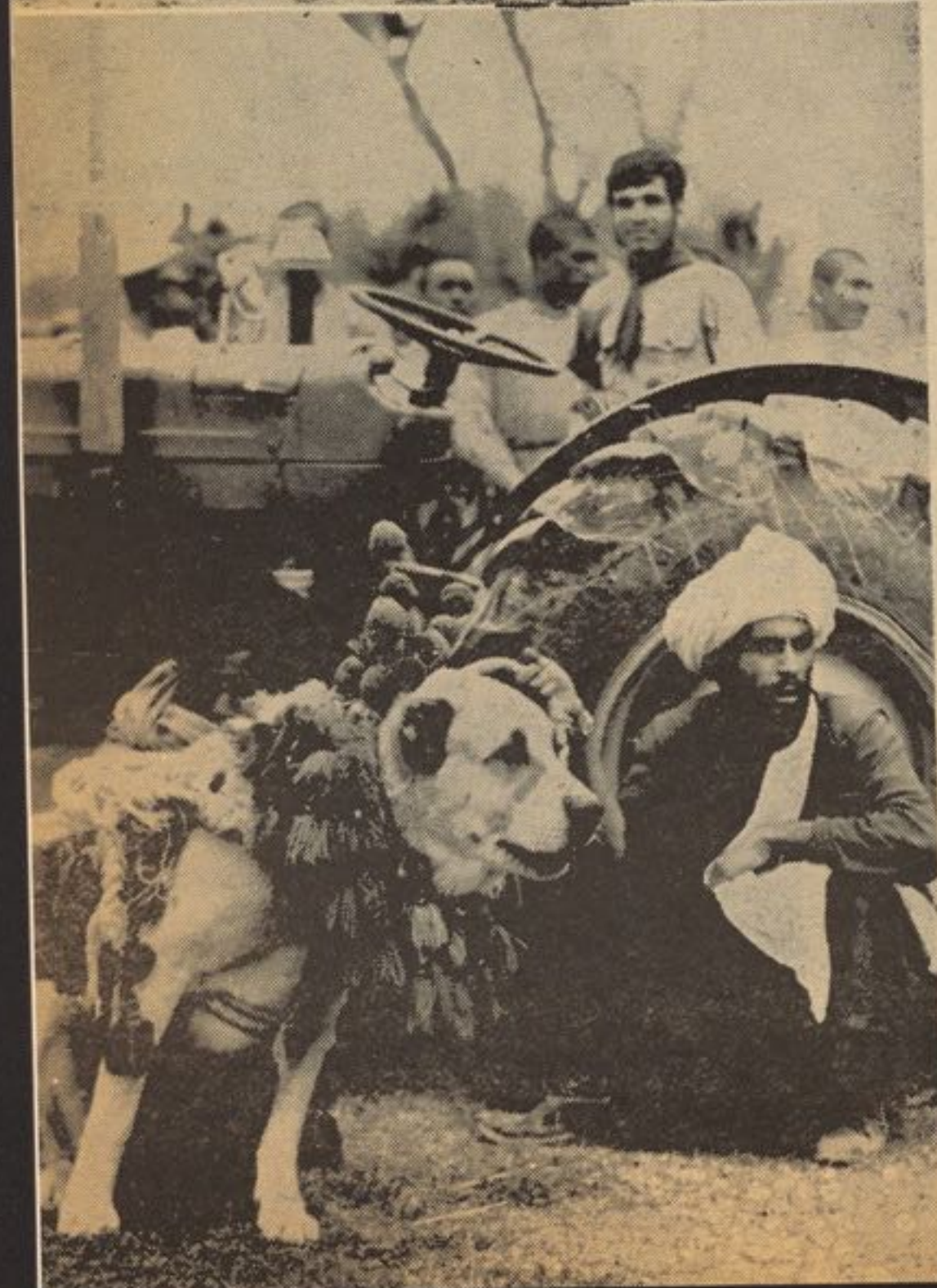
مدا دانستم که تمام رقبای من مانند خودم بخاطر وظیفه و به نمایندگی از اتحادیه های شان چمپ کرده بودند.

خودم را آماده کرده بودم که مدت دیری در هوا پرواز کنم ولی هنوز موفق نشده بودم که چیزی بر آوردم که خودم را در آب یافتم و فی الفور غرق شدم، درست مثل اینکه تیری را در آب بیندازد و یا سنگی را رها کنند به زیر آب رفته.

همینکه یابم در ریگهای قمر بحیره فرو رفت و خودم را در بین گیاه های بحری درگیر یافتم دست و پا انداختن پرداختم و در زیر آب اولین بار خودم را جدی تصور نمودم اما دفعات متوجه شدم که یک قدرت غیر مریی مرا مجبور میسازد با تمام قدرتی که دارم بروی آب بلند شوم.

سرم از آب بلند شد (یک لقمه) هوا را - بلعیدم و از هوش رفتم.

وقتی بخود آمدم احساس کردم که مرا کدام جایی می برند (شاید بطرف شناخانه و کمپهای اولیه) هنوز این فکر در سرم بود که

محل مهم داد و ستد و خرید و فروش یاد می شود.

مقبره احمدشاه بابا در جوار خر قه مبارک، مقبره میرو یس بابا در کو کران و مقابر شهدای میوند از زیارتگاه های معروف قندهار است.

خر قه شریف که ذریعه احمدشاه بابا در سال ۱۱۸۲ از بدخشان بقندهار رسیده است زیارتگاه عام است.

بادرتک، تره، تربوز، خربوزه نیز در ردیف سبزیجات و میوه های قند هار شپرت دارد.

حیوانات اهلی قند هار عبارت است از گاو، گاو میش، اسب، مرکب، گوسفند که بکثرت تربیه می شود از حیوانات وحشی گرگ زیاد دیده میشود.

چنار، ناجو، سرو، بیدو مجنون بیداز اشجار غیر مثمر در قندهار بو فرت نمو میکند ولسوالی های سپین بو لداک، دند، ارغسان، معروف، خا کریز، ارغنداب پنج وایی، شورابک، شاهولی کوت دهله و علاقه داری های شگه، دامان غورک نیش و ریگشاز مربوطات ولایت قند هار حساب می شود.

اقلیم و اراضی دهر او و ترین برای ذرع غله جات از قبیل گندم، جواری و برنج زیاد مساعد است.

مردم قند هار ما تند همه افغانها، بهمان نواز خوش مشرب، شجیع و سخی طبیعت اند. در قندهار لباس مردم به نوع خاص مورد استعمال است. تفریحات و سرگرمی های مردم زیاد است که سگ جنگی و نگهبانی و تربیه این حیوان میان مردم شهرت دارد.

توب دنده نیز از بازیهای مورد پسند جوانان است، کلاهها و یغن پیراهن خامک دوزی و قند هاری دوزی که آینه نیز در آن می بندند از صنایع دستی معروف مردم قندهار در داخل و خارج کشور است، داستان آدم خان و در خانی از قصه های مقبول طبع مردم قندهار است، قندهار شعرا، محققان، ادبا و نویسندگان چیره دست دارد که آثار شان ثقافت کشور را پرمایه می سازد قند هار روزنامه بهمین عنوان با مجله ماهوار نشر می شود (سنگر) بدله گوی و کمیدین معروف قندهار در بسیاری ولایات کشور شهرت دارد، سلیم کندهاری، عبدالحمید کندهاری و مانند اینها دیگر سرایندگان که نغمات و آهنگ های دلپذیر شان از امواج رادیو دسر تاسر کشور علاقمندانی را جلب می نماید از هنر متدان معروف قندهار و از علاقمندی مردم به هنر موسیقی نمائند می کنند.

بالا : دهقانی سوار بر مرکبی که تربیه کرده است در مراسم روز دهقان دیده میشود. پایین : یک نمونه از سگهایی که برای جنگ انداختن نگهبانی میشوند قبل از آغاز مسابقه سگ جنگی.

ترین باغهای عمومی مرکز قندهار باغ بابا ولی میباشد و مردم بیشتر در موسم بهار (از ماه حوت تا نور) در اینجا میله هار ابریا می نمایند. در دامنه بلندی ایکه مقبره بابا ولی وجود دارد یک قهوه خانه عصری تعمیر و بنا شده است فابریکه بر قندهار نیز در همین منطقه وجود دارد.

از کوچه های نواحی مختلف شهر قندهار گذر خر قه مبارک، قبر شاه، قلعه فصیل، بارود خانه، کشمیری ها، توپخانه، بابریها، نغاره خانه، بازار هرات، کنار پاناب، عزیز ایی، سد وزایی، ملالی، ولی محمد، بازار شاه، کابلی شاه، لب جوی شاه، قلعه عیدگاه و گذر گرگها زیاد معروف است.

در شهر احمد شاه مراکز تجارتی، کابو سراهادگانها و تجارتخانه هاتجمع نموده

بقیه صفحه ۴۷

در ددل جوانان

از راه راست منحرف میسازد. چرا آن دختر جوان، با اولین جوانی که در سر راهش قرار میگیرد، دل می بندد و عاشق میشود؟ چرا عده ای از جوانان ما بسوی مود های روی می آورند که شایسته آنها نیست؟ ولی کو آن پدری که به درد آن پسرش گوش نهد و کو آن مادری که به دخترش راه و رسم زندگی را بیاموزد؟ ولی افسوس و صد افسوس که پدرها و مادرها کمتر به این مسایل متوجه اند و غالباً زمانی ب فکر این نیازهای فرزندان شان می شوند که دیگر وقتش گذشته میا شد.

انستش

رئیس تحریر : محمد ابراهیم عباسی
مدیر مسؤل عبدالکریم رو هینا
معاون : پیغله راحله راسخ
مهمتم : علی محمد عثمان زاده .
تلفون دفتر رئیس تحریر ۲۶۹۴۵
تلفون منزل رئیس تحریر ۲۲۹۵۹
تلفون دفتر مدیر مسوول ۲۶۸۴۹
تلفون منزل مدیر مسوول ۲۳۷۷۳
سوچوورد ۲۶۸۵۱
تلفون ارتباطی معاون ۱۰
تلفون منزل معاون ۴۰۷۶۰
مدیریت توزیع ۲۳۸۳۴
آدرس : انصاری واپ
وجه اشتراك :
در داخل کشور ۵۰۰ افغانی
در خارج کشور ۲۴ دالر .
قیمت يك شماره ۱۳ - افغانی

بازی های جهانی قرار دارد. ویدنبال آن بازی های والیبالی، با سکتبال، هند بال، اتلتیک، سکی، آب بازی و تینیس می آید.

در چکو سلواکیا تربیت بدنی و ورزش به شدت تمرکز یافته است و هر کس می تواند حسب ذوق خویش یکی از رشته های ورزشی بدون پذیرش مصارف هنگفت شامل شود. از جنگ جهانی دوم به اینسو ورزشکاران چکی توانستند ۱۸۲ لقب قهرمان جهان، ۳۳ مدال طلای او لمپیک و ۸۷ لقب اروپایی را بدست آورند.

شرایط خوب طبیعی، اعماق و ساختمان منظم میدان های سیورت و مراقبت های تمام و کمال که از طرف دولت برای رشد و توسعه ورزش در چک و سلواکی انجام میگیرد همه و همه نقش روشنی را در پیشرفت سیورت در چکو سلواکیا بازی می نماید. و روی همین دلیل اکنون ورزشکاران کشور چکو سلواکیا در بازی های بین المللی، بهترین نمایش را نشان می دهند. شند ورزش فوتبال و هاکی هواخواهان زیاد دارد بخصوص هاکی روی یخ بیش از ربع قرن در صدر

ورزش در

چک و سلواکی

از بالا به ترتیب: یکی از لحظه های هیجانی فوتبال در یکی از مسابقات بین المللی، مسابقه با سیکل سواری در بین چندین مملکت، کپتان تیم فوتبال چکو سلواکیا موقعیکه کپ قهرمانی فوتبال را میگیرد، مسابقه تیم والیبالی زنان، هاکی روی یخ که هواخواهان زیاد دارد و بالاخره خطرناکترین مسابقه موتو سیکل که توام با تلفات زیاد است.

به آزاد سیستم دښځو دبدنی روزنی دتمریناتو دجریان یوه ګو ښه

د ع (غیور) ترجمه

دورزش او فزیکي تمریناتو په مرسته د چاغوالی مخنیوی

تجربوی تو ګه دچکو سلوا کيا دور زشي فد را سيون دمر کزي پورد یوی ډلی و ر زشکا را نـــو دچاغو ښځو د ښکلا دساتلو دپاره دیولر ور زشي پرو ګرام نو په تطبیقولو پیل کړیدی چی دجوړشوی پرو ګرام سره سم به ددغو تمریناتو سلسله ۱۹۷۵ کال داکتوبر دمیاشتمی ترورو ستیو ورځو پوری دوام وکړی په هر ګروپ کښی ۱۱ تنه ښځی شامل دی اور بدنی روزنی په ټولو حر کتونو کښی دآزاد سیستم ۱ و جمناسټیک مقررات او لار ښو ونی تطبیق او عملی کیری. دور زشي تمریناتو جریان دریفری تر څارنی لاندی دمخصوص پورد دپا سه څیرل کیری او وخت په وخت نتیجه یی اعلامیری.

والی او یا چاغوالی سره زیاته مرسته کولای شی. کوم کسان چی دورزش اوفیزیکي تمریناتو له لاری ځان ډنګر ول غواړی داتکی باید هیـــر نه کړی چی دورزش په وخت کښی دچا پیریال حفظ الصحه، دچا مو آغو ستلو طرز او سلیقه او بیادبدنی روزنی حر کات او دورزشی ډولونه او جوړښت چی ډیره مهمه او په زپه پور ی مسئله ګنله کیری هیڅکله هیره نه کړی د ۱۹۷۵ کال دشروع څخه را په دیخوا په

دښځو او پیغلو د ښکلا دساتلو او ددوی دچاغوالی د مخنیوی دپاره غذایی رژیم اور ښوونکو دڅارنی موضوع ګانی ډیر ارزښت لری. ښځی او په تیره چاغی ښځی او پیغلی کولای شی چه په مربع ډول ور زشي ډګرونو او یا داچی مستطیل شکلو ورزشی مرکز و نو کښی خپلو تمریناتو ته دوام ورکړی. دورزشکا را نو د پښو او ملاوی حر کات او ور سره ور سره په آزاده هوا کښی تنفس کول ددوی دډنګر

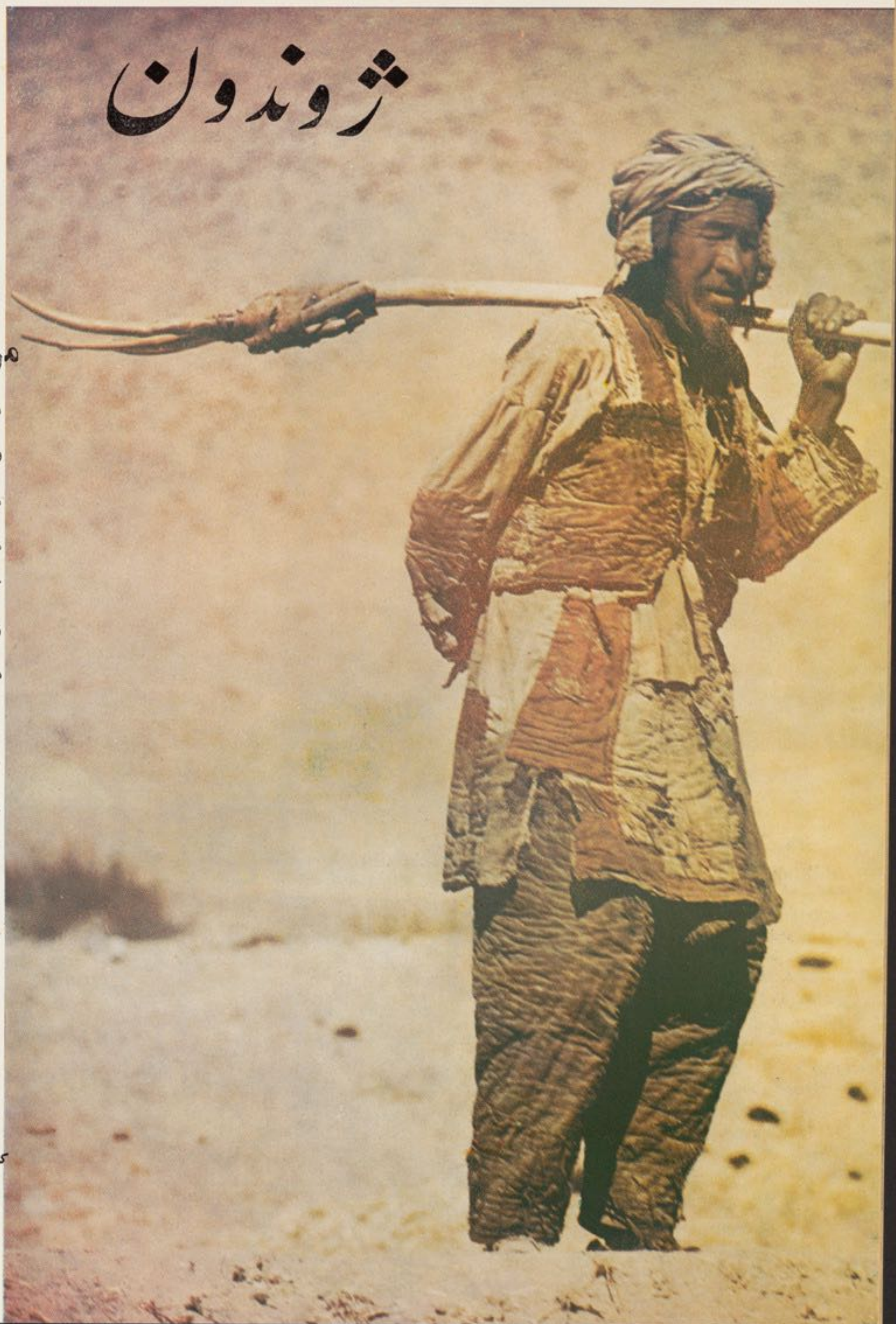
ددی له پاره چی نارینه او ښځی دچاغوالی او خرابوالی دخطر څخه ژغورل شوی وی دورزشی اواتلتیکي لوبو دساحی ډیرا خوالی دپاره زیاته اړتیا محسوسه ده. په چکو سلواکيا کښی دچاغو ښځو او پیغلو دروغتیا او سلامتیا او په تیره دژوندانه په پیلو پیلو مرحلو کښی ددوی دښکلا او فیزیکي جوړښت دساتلو دپاره دري ډوله ورزشی ډګرونه جوړ اوږد استفادی لاندی نیول شویدی. دورزشی او بدنی روزنی له لاری

بیا
ال،
زی
سی
ست
ق
می
مل
سو
۱۸
ی
۱

ژوندون

زراعت
در
کشور ما
پیشه
اکثریت
مردم است

مردم زحمت کش
وساعی ما حتی
در سطوح مرتفع و
در دامنه های
کوهستانی که زمین
زراعتی
محدود است
با این فن
شریف اشتغال
دارند و برای
جامعه و کشور خویش
ازین طریق
مصدر خدمت
می شوند.
این تا بلو د هقانی
از دهاقین
صفحات مرکزی
کشور را با لباس محلی
نشان میدهد.

پیش از آنکه وزنتان را معلوم کند .
همت تان را میآز ماید !

جیب شاعر

در شهر نیو یارک دزدان به شاعری
حمله کرده و هزار دالر از جیب او
ربودند.

شاعر به یو لیس مراجعه کرد و
اداره پولیس براین واقعه عنوان
«دزدی اسرار آمیز» نهاد و یکی از
روز نامه هادرتفسیر این قضیه چنین
نوشت:

«اسرار آمیز تر این است که در
چنین روز گار یکه یک پول زیر هزار
من سنگ است چگونه شاعر یکه هیچ
هنری ندارد، توانسته است هزار
دالر تحصیل کند!»

فقط بایک بر س دیگر میشو دمودلی راکه میخواستم دروجود شما
برای رنگ آمیزی اتاق انتخاب کنم تکمیل می شود .

داستان کهنه

چندسال پیش در یکی از روزنامه های انگلیسی مسابقه یی گذاشته
ناشر کت کنندگان کهنه ترین داستانهای دنیا را نوشته و برای
چاپ بفر ستند این داستان که از میان تعداد بی شماری داستا نهایی
کوتاه که برای روزنامه ر سیده بود مسابقه را برد.
«دردوره ایکه بشر همه چیزش سنگ بود ، مرد مغا ر
نشینی با دقت تمام بتر سنگی خود را پاک میکرد، نا گهان زنش اورا صدا
کرد و گفت:

عزیزم زود بیا، ما درم با پیری دست به گریبان شده اند!»
شوهر به کار خود ادامه داد و گفت:

بیایم برای چه کاری ؟ مگر نمی دانی که من در اتحادیه حمایت حیوانات
شرکت ندارم ! بگذار بپر به تنهایی از خود دفاع کند!

خست ارزان

از نویسنده یی پرسیدند شما که
در کتاب خود از سالون های زیبا
و پر جهای با شکوه و عمارات مجلل
توصیف کرده اید و آنچنان که شاید
زیبایی آنها را مجسم ساخته اید ،
چرا برای خود خانه یی به این سادگی
بنا کرده اید؟

نویسنده در جواب گفت: «برای
اینکه حروف از سنگ و خست
ارزان تر است!»

بدون شرح

استقبال پر معنی از مسافر
و دیدنی برای بیننده!

قصه‌ای از غصه‌ها

این دو مین نامه ای است که
برای تان میفرستم ولی متأسفانه
تاکنون جوابی از آن دریافت نکرده‌ام
نمی‌دانم چرا؟
البته محتوای هر دو نامه یک‌گم
و نمایانگر یک اندوهست امید وارم
با نشر آن جوابی دستگیرم شود و
بتواند تدبیری شود و مرا از
این سرنگردانی نجات دهد.
بدون توجه با گذشته‌هایم و آن
پشیمانی و وضع زندگی و فامیلی‌ام چگونه
بود می‌خواهم از خودم با شما درددل
کنم و دردم را با شما در میان بگذارم.
فانصاف یازدهم درس خواندم،
بدبختانه نظریه تعصبات پوسیده
ایکه عمیقاً کرانه‌های زندگی‌ام میلی
ما را تسخیر کرده بود نتوانستم از
آن زیاد تر به دروسم ادامه دهم
همچنین مرگ نا بهنگام ما درم
مشکل دیگری بر مشکلاتم افزود که
مجبور دست از تحصیل کشیدم
و سرگرم پرستاری چند قدمی شدم
شدم که بی‌مادر ماندن در حالیکه
هنوز خودم در آن سن به نوازی
مادری و به لبخند های مهربانانه‌ایکه
بگدنیا محبت در آن نهفته است نیاز
داشتیم. به هر حال! چند سال
گذشت خواهی و برادرانم بزرگ
شدند و توانستند هر کدام با فهم
و توانایی خویش راهی برای خویش
دریابند.
اکنون من سی و یکسال دارم.
البته سی و یکسال عمر داشتم سن
کوچک و خورد نیست بلکه قد می‌ست
که به غیرا شبیهی پیری و کهنه‌کت
منتهی می‌گردد. و من از چندی بدین

طرف احساس میکنم که به این‌پرتگاه
نزدیک میشوم. و با جرات میتوان
گفت که متوجه شده‌ام آن‌شا‌دا بی
جوانی و رنگ و زیبایی که چندی
بامن بود اکنون از آن اثری نیست
بلکه همه آنها بدست یغما گر زمان
نیست و نابود شده است و اگر
میتوانید قبول کنید با صراحت
میگویم رشته‌های از موی سرم نیز
به سفیدی گراییده است.
از آنروز به بعد احساس کردم
که باید یا در فکر زندگی مستقلی
شوم و یا اینکه برای همیشه دست
از این امید و آرزو بشویم. این غم
روزها و شب‌ها در وجودم ریشه
میدوانید و ذره‌ذره آبه می‌ساخت. امید
وارم مرا ببخشید که صادقانه همه
چیز را برای تان اعتراف میکنم.
بعضی اوقات و قتی دوستانم
و یا همصنفی‌های مکتب را می‌بینم
به اندازه این اندوه عمیق و سخت‌آزار
دهنده میشود که بی‌اختیار با خود
میگویم. چرا فلان‌خو شبخت است؟
فلان چقدر سعادتمند است و ...
در عین زمان حسرت و بدبینی
سراپایم را فرا میگیرد و تاب‌ویچم
میدهد.
از دو سه ماه بدین طرف مردی
سر را هم قرار گرفته که سخت
خود را علاقمند معرفی میکند. و
آرزو دارد تا همسر زندگی‌ش شوم
و خواهش او را قبول کنم ولی مشکل
این جاست که او زن و دو فرزند
دارد نمی‌دانم چکنم و کدام یکی از این
دو راه را برگزینم. به امید مشورته
شما.

خواهر محترم س، ك!
اولا باید بگویم که به جز از يك
نامه بیشتر از آن بدست مانر سیده
واما... در مورد مشکل شما.
چه بهتر خواهد بود که خود شما
عاقلانه فکر کنید و لحظه‌ای سر
بگریبان نمانید و با خود بیندیشید
که خو شبختی یکفرد در مقابل
بدبخت کردن و سرنگون ساختن
سه فرد دیگر چه لذت را در پی
خواهد داشت و آیا عاقلانه است
یاخیر؟
با صراحت میگویم جداً پسر هیزید
از مردیکه مکلفیت‌ها و مسوولیت
های دیگری هم دارد و خود را
خواستن خواه شما معرفی کرده است.
وجه خوب میشود که مردی را برای
زندگی تان انتخاب کنید که با او
بای موجود دیگری در میان نباشد. باید
بگویم که زندگی همیشه سازنده
حوادث و ماجراهای گوناگون است
که چه این حوادث نیکو باشد و یا
معکوس آن. و شما هم درین حوادث
و ماجراها بزرگترین افتخار و کسب
کرده‌اید. تربیه چند طفل خورد و صغیر
و مادرانه از آن‌ها پرستاری کردن
عین خو شبختی یکزن و یایک دختر
است.
بهتر است با فکر و اندیشه
معقول تر با مردی بنای زندگی آینده
تان را تمهیداب گذاری کنید که هر دو
موجب بدبختی موجود و موجودات
دیگری نشوید...

به امید موفقیت و پیروزی شما

تهیه و ترتیب از مریم محبوب

عکسنامه

وقایع برجسته تاریخ

۲۷-۶۰ ق م:

جو لیوس سزار نخستین اتحاد مثلث روم را با یومی آی و گراسوس بتاریخ ۶۰ قبل از مسیح بنا نهاد هیلوتی بلک را شکست داد در سال ۵۵ و ۵۶ قبل از مسیح به برتانیه وارد گردید بعد از دریای روم بیگان را عبور کرده یومی را شکست داد و فتوحاتی در آسیای صغیر بعمل آورده مدتی با کلو پاترا ملکه مصر در سال ۴۴ تا ۴۶ در روم بسر برد پکتاتور کامل بود اما تاج شاهی را بسر نگذاشت بالاخره دسته نئی که قیادت آنرا کازپوس و برو توس بعهد داشتند جو لیوس سزار را در سال ۴۴ به قتل رساندند پس از او پسر کاکای بزرگش گیوس اوکتاوس دوباره اتحاد مثلث را روی کار آورد.

اوکتاوس قسمت غرب ما ریک انتونی قسمت شرق و لیوس لوس افریقا را اداره میکرد.

سپس انتوشس گاسیوس و برو کوس قاتل جو لیوس سزار را شکست داد هر دو نفر در اثر این شکست انتحار کردند پس از انتحار آنها انتونی نزد کلوپترا در اسکندریه آمد از او سه پسر داشت اما اکتادوس بحریه او را شکست داد و بعد لقب اوگوستوس را حاصل کرد و بحیث نخستین امپراتور روم انتخاب گردید فتوحات روم ها تا سال ۹ قبل از مسیح ادامه داشت اوگوستوس در سال ۱۴ بعد مسیح فوت کرد.

تولد حضرت مسیح

سال اول قبل مسیح نخستین سال دوره مسیحیت است و سال اول عیسوی هم اولین سال از دوره مسیحیت محسوب می شود.

سال ۲۹ عیسوی

تصلیب حضرت عیسی در امپراتوری روم صورت گرفت کلیسای روم کاتولیک تاریخ واقعی تصلیب را ۷ اپریل سال ۳۰ عیسوی میداند.

۴۵۰

جباول و غارت روم از طرف الایک

سقوط روم در سال ۴۵۰-

در سال ۴۴۹:

مهاجرت انگلوسا کسون به برتانیه - صورت گرفت.

سال ۵۱۰ عیسوی

تولد حضرت سرور کائنات محمد ص در مکه معزله شکست کاخ نو شیروانو خموشی آتشکده آذر کشسب و تاسیس پادشاهی موری ها آغاز یافت .

۷۳۲: دوره بزرگ امپراتوری مایان آغاز - یافت در سال ۹۸۷ پایان رسید .

۸۰۰: چارلی مان پادشاه فرانک از طرف پاپ سوم بحیث امپراتور اعلام شد جنگهای زیادی با کسون هانمود و امپراطوری خود را از اقیانوس تاسر حدت شرقی هنگری امتداد داد و در ۸۱۴ پدرود حیات گفت: سال ۱۲۲۳ :

تخریب شهر معروف هرات:

۱۰۵۴- مجادله های مذهبی بین ارتودوکس شرقی و کلیسای غربی من پایان یافت کلیسای ارتودوکس در روسیه نیز از طرف سزار تاسیس گردید.

۱۰۶۶ ویلهلم از نورماندی برتانیه را فتح کرد.

۱۰۹۶ جنگهای صلیبی از طرف پتر با حمایت پاپ آغاز یافت یکصد هزار نفر بیت المقدس را در سال ۱۰۹۹ اشغال کردند و این جنگها تا سال ۱۲۱۲ ادامه داشت .

سال ۴۳ عیسوی :

امپراتور روم کلاود پوسیس برتانیه را در تصرف خود در آورد و دوره اشغال سه صد ساله آن آغاز یافت.

سال ۶۴ عیسوی:

دوره زجر و آزار کبر یسچن ها از طرف نیرو آغاز یافت حریق شهر روم در همین سال صورت گرفت.

سال ۷۰:

بیت المقدس از طرف لئوس تخریب گردید پیروان دین مسیح تحت تعقیب و مجازات شدید قرار گرفتند .

سال ۷۹:

یومی آی هر کولنوم ستابی در اثر آتش فشان کوه و سوو دیوس کاملاً منهدم شده و مردم آن قسماً از بین رفته و قسمت دیگر شهر را ترک کردند.

«چرخ فلک» و طالع بجنگان از تفریحات آزاد

پوهاند دكتور محمد عظيم معين وزارت صحتیه هنگام ایراد بیانیه بمناسبت روز صحت

چيچک يا بلای جان آدمی (در آستانه نابودی)

(روز ۱۸ حمل موافق به ۷ اپریل روز -
صحت جهانی است . که همه ساله تحت
عناوین خاص در کشور ما نیز تجلیل می
شود .

امسال شعار روز صحت (چيچک در آستانه
نابودی) انتخاب شده بود .
(دور زمان برقراری نظام جمهوری در افغانستان
وزارت صحتیه بادرک اہمیت این مجادله جهانی
وانسانی توجه خویش را جدا عطف قلع و قمع
نہایی این مرضی نمود چنانکہ با از خود گذری
سایستہ ایکہ پرسوئل افغانی و کمک های
مہدی کہ موسسه صحتی جہان در این راه از خود
نشان دادند . مرض چيچک از سراسر
افغانستان نابود گردید . در حالیکہ تا هنوز
این مرض در بعضی از ممالک افریقایی و آسیایی
موجود است .)

این مطلب را بنا علی دو کتور نظر محمد
سکندر وزیر صحتیه طی افتتاح روز جهانی
صحت ایراز نمود و چنین ادامه داد :

(بنا علی محمد داود رئیس دولت دریانیہ
خطاب بہ مردم علاوه بر اشاره بہ اہمیت خدمات
معالجوی فرہودند دولت مخصوصا طسپ
وقایوی را توسعہ خواهد بخشید و برای -
جلوگیری از بیماری های ساری و سائیل
و تجهیزات لازم را فراهم خواهد کرد . وزارت
صحتیه افتخار دارد کہ این تعہد و دست
جمهوری را تا ہمین وبہ ارمان امحای مرضس
چيچک نایل گردیدہ است .)

پوهاند سکندر افزودند :
(خوشبختانہ افغانستان در نابودی واز
بین بردن میکرو باہین مرض در قطار مللسی
کہ با این پرابلم مواجہ بودند بہ خوبسی
و درستی درخشید . و جود دیگر صحت را -
معطلاتی از قبیل گسترش خدمات معالجوی
تاویہ وضع تقدی ، گسترش خدمات -
امکانات صحتی بہ اکثریت مردم ہم رسیدگی بہ
صحت مادران و اطفال و غیرہ تشکیل میدہد .
چون مبنای تمام شیون اجتماعی واز آنجملہ
صحت بوضع عمومی اقتصادي مربوط می
باشد ہذا در اساس خوشبختانہ برای بہبود
شرایط اقتصادی ، دولت جمهوري پروژه
های مفید اقتصادی را روی دست گرفته کہ
ہمچو پروژه های اقتصادی در تاریخ
کشور نظیر ندارد کہ ثمرآن البتہ زمان

تدبیر وقایوی چيچک در روزگار باستان

میخواہد و حتما بہ رفاه عمومی خوشبختی
و صحت مردم منجر خواهد شد .
باین ترتیب با پیام پوهاند دو کتور -
سکندر وزیر صحتیہ روز جهانی صحت در
سراسر کشور افتتاح گردید .
مطالی کہ در ادیتوریوم صحت عامہ
دایر شدہ بود با بیانیه پوهاند دكتور ابراہیم
عظیم معین وزارت صحتیہ افتتاح شد -
موصوف دریانیہ خود گفت :
(چيچک بیماری مدحشی کہ طی قرنہا
تلفات سنگینی بر بیکر جوامع بشری وارد
ساختہ ملیون ہا انسان را از بین بردہ -
ملیونہا های دیگر را معیوب نمودہ است .
بالاخرہ بدست خود انسان نابود میشود . -
سازمان صحتیہ جہان و کشور های عضو
آن بہ اثر مجاہدات خستگی ناپذیر در آستانہ
موفقیت عظیمی قرار دارند کہ نمودار
ہمکاری واقعی ملل در کویید نڈ شمن
مشترک شان می باشد .
برای عطف توجه جہان بنیان بہ چنین یک
موفقیت و مهم تر از ہمہ بہ خاطر هو شدار
ساختن مردم در برابر دشمن قدیمی ولسی
سرکوب شدہ بشر کہ در آستانہ نابودی
کامل است . سازمان صحتیہ جہان شعار -
(چيچک در آستانہ نابودی) را برای تجلیل
روز جهانی امسال انتخاب نمودہ است .
وی گفت :

(ہشت سال قبل یعنی در ست در سال
۱۹۶۷ سازمان صحتیہ جہان پروگرام عملی و
علمی امحای مرض را از جہان روی دست
گرفت و طرح جدیدی را بوجود آورد کہ در آن
بہ قطعہ راه های انتشار مرض و کشف واقعات
یعنی سرویلا نس و کنترول موثر آن قدامت
واہمیت زیاد دادہ شد و واکسینا سیون -
کتنوی آخرین مجادله را تشکیل میداد .
کیفیت واکسین و تکنیک واکسینا سیون بہتر
ساختہ شد مجاہدات وسیع سبب گردید کہ
تعداد واقعات از ۲۰ ملیون در سال ۱۹۶۷ بہ
میزان ۱۰ مرتبہ در اخیر جنوری ۱۹۷۵ کاهش
یابد .)

ہمچنان بہ ہمین مناسبت محافل در -
کلوپ عسکری در زینب ننداری واز طرف -
بشاروالی درسینماآر یانا ترتیب یافت .

دولتی مطبعہ

مودا این فصل را
ژوندون تقدیم
میکند

بهار رنگین
و لباس پر گل

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**